

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezinárodních studií Brno

Vzdělávací systém u Hasičského záchranného sboru

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Antonín Šedý, CSc.

Vypracoval:

Bc. Josef Benda

Brno 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma šVzd lřvací systém u Hasiřského záchranného sboru zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů literatury, který je součástí této bakalářské práce. Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Brno 20. března 2012

í í í í í í í í í í í í ..

Bc. Josef Benda

Pod kování

Děkuji panu doc. Ing. Antonínu Šehořovi, CSc. za velmi ušlechtilou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce a které si velice vážím.

Bc. Josef Benda

OBSAH

Úvod	2
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1. Bezpečnost České republiky	4
1.1 Integrovaný záchranný systém	8
1.2 Poflárni ochrana	20
1.3 Hasičský záchranný sbor České republiky	30
1.4 Dílčí závěr	34
2. Záchranná škola profese	35
2.1 Odbornosti	36
2.2 Normy znalostí	38
2.3 Management	40
2.4 Dílčí závěr	44
3. Vzdělávání hasičů	45
3.1 Vzdělávací zařízení	46
3.2 Systém vzdělávání	50
3.3 Specializační příprava	57
3.4 Odborná příprava	59
3.5 Dílčí závěr	61
II. PRAKTICKÁ ČÁST	
4. Výzkum vzdělávání u HZS ČR	62
4.1 Metodologie výzkumu	62
4.2 Vyhodnocení a interpretace získaných dat	63
4.3 Dílčí závěr	69
Závěr	70
Resumé	71
Anotace	72
Seznam použité literatury	73
Seznam symbolů a zkratk	77
Seznam příloh	78

Úvod

Současný stav ve světě je velice neuspokojivý a musí čelit novým hrozbám a novým rizikům. Všechny vyspělé státy světa hledají funkční modely pro zabezpečení svých území před následky mimořádných událostí, které mohou kdykoliv ohrozit životy, zdraví a majetek obyvatelstva. Stejně tak Česká republika průběžně reaguje na změny ve světě a vytváří novou koncepční strategii pro zabezpečení svého území pro zachování fungující společnosti.

Každodenní informace prostřednictvím médií nám sdělují a zpřehledňují mimořádné situace, které přicházejí v různých podobách a mají za následky zmařené lidské životy, těžká zranění, velké materiální škody a poškození tolik důležitých životních prostředí. Příčiny mohou být různé a mohou vzniknout náhodným působením sil a jevů vyvolaných přírodními silami, přírodními vlivy nebo jejich kombinací. Mezi takové události patří například velká dopravní nehoda, rozsáhlý požár, povodeň, havárie s únikem nebezpečné látky a mnohé další případy.

Existence současné společnosti vytváří odpovídající podmínky pro řešení úskalí mimořádných událostí, ohrožujících naše zdraví, životy, majetek a životní prostředí vytvářením odpovídajících právních norem k použití účinného záchranného systému s odborně vyškolenými záchranáři a řídicími pracovníky a v neposlední řadě moderní a účinnou techniku.

Stále dokonalejší technologie a moderní technika kladou stále vyšší nároky na odbornou úroveň lidských zdrojů. Zvyšující se požadavky se musí nutně promítnout do systému přípravy v ucelené koncepci vzdělávání hasičů. Systém vzdělávání je třeba efektivně rozvíjet s využitím moderních vzdělávacích prvků zajištěných odbornou připraveností k získání odpovídajících znalostí. Při vytváření vzdělávacích zásad je třeba využívat nové didaktické metody, zaměřující se na individuální postupy a současně podporovat rozvíjející se kreativitu osobnosti.

Cílem diplomové práce je analyzovat a popsat souasný vzdělávací systém u Hasičského záchranného sboru České republiky, funkčnost integrovaného záchranného systému, odborné požadavky na funkci hasiče a představit souasný konceptní model vzdělávání. Zaměřím se na oblast systému vzdělávání ve struktuře a požární ochrany a popisu systémový postup pro získání odborného požadavku uchaze pro konkrétní a specifické zaměření potřebné pro zastávanou profesi.

Diplomová práce je rozdělena na čtyři části. V první části mé diplomové práce popíši deskriptivní formou systém zajišťující bezpečnostní systém v České republice. Pro vytvoření bezpečného prostředí představím systém spolupráce výkonných prvků s konkrétními právy a především povinnostmi vyplývajícími z funkčního zařazení v jednotlivých pozicích ve státoprávním uspořádání.

Ve druhé části mé diplomové práce se zaměřuji na lidské zdroje a nutné profesní požadavky spojené s touto profesí.

Navazující třetí část mé práce představuje konceptní model vzdělávacího systému pro záchranná skou profesi a podmínky jejího získávání potřebných kvalifikačních požadavků spojených se zastávanou proficí.

V teoretické části diplomové práce jsem použil formu obsahové analýzy dostupných materiálů, zejména odborné literatury a vnitřních předpisů, s následným vyvozením racionálních a logických závěrů. V praktické části jsem provedl šetření pomocí dotazníkové metody vedoucí ke zjištění úrovně a podmínek vzdělávání u Hasičského záchranného sboru. Získaná data jsem zpracoval a vyhodnotil pro závěry výzkumu. Získaná data od 80 respondentů, která jsem použil pro výzkum, byla z adresářů Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje.

I. Teoretická část

1. Bezpečnost České republiky

Současná bezpečnost České republiky (dále jen ČR) vychází ze tří základních dokumentů. Jsou jimi Bezpečnostní strategie ČR (dále jen BS), Obranná strategie ČR a Vojenská strategie ČR.

Bezpečnostní strategie ČR je primárním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na který navazují dílčí strategie a koncepce. Je novým vládním dokumentem schváleným 8. září 2011. Nová BS ČR odvoduje a popisuje podstatné změny bezpečnostního prostředí od roku 2003. Při prosazování cílů klade v též důraz na provázání jednotlivých národních, bilaterálních i multilaterálních nástrojů při prosazování bezpečnostních zájmů ČR.

Základní principy zabezpečení bezpečnosti jsou vyjádřeny:

- v **Ústavním zákon č. 1/1993 Sb.**, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- v **Ústavním zákon č. 2/1993 Sb.**, Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů,
- v **Ústavním zákon č. 110/1998 Sb.**, o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Nedílnou součástí právního rámce jsou zákony navazující na ústavní požadavky ČR a dále spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v Evropské unii, Organizaci spojených národů a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Národní bezpečnost je komplexní systémový pohled na bezpečnost vycházející z národních zájmů. Předpokládá vytváření optimálních podmínek pro fungování a rozvoj ČR. Cílem národní bezpečnosti je připravit stát na upevnění a rozvoj národní státnosti jako základního bezpečnostního subjektu v současných mezinárodních vztazích. Zvýrazňuje svrchovanost území ČR při zachování bezpečnostních záruk.¹

¹ Kolektiv autorů, Krizové řízení při nevojenských krizových situacích. 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2008. s. 9.

Bezpečnost - BS ČR chápe pojem bezpečnost jako fládoucí stav, kdy jsou na nejnižší míru snížena rizika pro ČR plynoucí z hrozeb v í obyvatelstvu, svrchovanosti a územní celistvosti, demokratickému z ízení a princip m právního státu, vnit nímu po ádku, majetku, flivotnímu prost edí, pln ní mezinárodních bezpečnostních závazk a dal-ím definovaným zájm m.²

Bezpečnostní strategie ČR p edstavuje základní hodnoty, zájmy, p ístupy, ambice a nástroje ČR p i zaji- ování své bezpečnosti. Jsou to p edev-ím:

- **Východiska bezpečnostní politiky** ČR formulují principy, na nichfl je bezpečnostní politika ČR založena.
- **Bezpečnostní zájmy** ČR definují flivotní, strategické a dal-í významné zájmy.
- **Bezpečnostní prost edí** identifikuje nejvýznamn j-í trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prost edí, v n mfl ČR ochra uje a prosazuje své zájmy.
- **Strategie prosazování bezpečnostních zájm** ČR vymezuje p ístupy k ochran bezpečnostních zájm ČR a specifikuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování a stru ného popisu bezpečnostního systému ČR.³

Východiska vnit ní bezpečnostní politiky p edstavují p ístupy, nástroje a opat ení k zaji-t ní bezpečnosti, obrany a ochrany ob an a státu. Propojenost institucí, v cné provázání a koordinace nástroj jsou nezbytné pro efektivní zaji-t ní bezpečnosti. Institucionálním nástrojem k dosažení t chto cíl je komplexní, funk ní, dynamicky se rozvíjející a prufln reagující bezpečnostní systém. Bezpečnost v ČR je založena na principu zaji-t ní bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho flivota, zdraví a majetku. K prosazování t chto zájm je nezbytné zaji- ovat bezpečnost státních institucí v etn jejich plné funk nosti a podporovat procesy a nástroje slouffící k posilování bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Za zaji- ování bezpečnosti je p edev-ím odpov dná vláda, ale pro sniflování rizik je d leffitá aktivní spolupráce ob an ČR, podnikajících právnických a fyzických osob a orgán ve ejné správě. To je zp sob jak posílit celkovou odolnost spole nosti v í bezpečnostním rizik m a hrozbám.

² Kolektiv autor , Krizové ízení p i nevojenských krizových situacích. 1. vyd. Praha: MV-G HZS ČR, 2008. s. 9.

³ Kolektiv autor pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie eské republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 4.

životním zájmem je zajištění svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu v etní záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Pro jejich zajištění a obranu je ČR připravena využít všech legitimních postupů a použít všechny dostupné prostředky.⁴

Při zajišťování bezpečnosti vychází ČR z průběžného identifikování bezpečnostních rizik a hrozeb pro společnost, stát a občany a jejich klasifikace z hlediska současného stavu, negativních možností ohrožení zájmu České republiky a míry pravděpodobnosti jejich uskutečnění, a to průběžným získáváním a vyhodnocováním důležitých informací.

Opatření přijatá v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi jsou členěna do několika částí, kterými jsou ochrana kritické infrastruktury, ochrana veřejného zdraví, ochrana před povodňmi, ochrana vnějšího ovzduší, ochrana zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a chemických přípravků, ochrana osob a životního prostředí před neřádnými účinky ionizujícího záření, prevence závažných havárií při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky, ochrana a bezpečnost komunikačních a informačních systémů, ochrana kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmíst kulturní hodnoty, archivnictví a v neposlední řadě příprava hospodářských opatření pro krizové stavy, které mají nezastupitelnou roli pro ochranu zdraví a život obyvatelstva, majetku a životního prostředí.

Důležitým nástrojem je informovanost veřejnosti o zajištění bezpečnosti a současném vývoji v bezpečnostním prostředí a o prováděných opatřeních, které vláda a další orgány a instituce v této oblasti podnikají pro zajištění bezpečnosti všech občanů. Tento fakt vychází z přesvědčení, že zvyšování veřejné informovanosti vede k lepšímu pochopení bezpečnostní problematiky ze strany veřejnosti a ke zlepšení vzájemné vazby, ale i rovněž k větší úasti občanů při prevenci a řešení důležitých bezpečnostních problémů. Každý občan si tak na základě informací vytváří vlastní postoj.

⁴ Kolektiv autorů pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie České republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 6.

Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je potřebné bezpečnostní systém vnímat jako otevřený a dynamicky se vyvíjející systém.⁵

V případě vzniku jakékoliv mimořádné události, která ohrožuje životy, zdraví, majetek, životní prostředí, vnitřní bezpečnosti ve veřejném prostoru, vláda vyvolává **integrováný záchranný systém** (dále jen IZS) a další relevantní složky. Pro zajištění odpovídající úrovně prevence a potlačování hrozeb vláda vytváří podmínky pro zvyšování odborné úrovně pracovníků institucí ve veřejné správě odpovídajících za plnění úkolů v oblasti bezpečnosti. Rovněž podporuje výcvik složek IZS a příslušníků bezpečnostních sborů.

Česká republika podporuje vzdělávání občanů v oblasti sebeochrany a vzájemné pomoci při řešení mimořádných událostí. Organizuje systémové vzdělávání v bezpečnostní problematice a zajišťuje veřejnou informovanost prostřednictvím veřejnoprávních médií. Rovněž tímto úkolem rozvíjí intenzivní meziresortní spolupráci složek IZS s občanskými sdruženími zabývajícími se vzdáváním v oblasti bezpečnosti.⁶

Bezchybné fungování bezpečnostního systému, rozvoj odpovídajících schopností jeho jednotlivých složek, hospodářské a finanční zabezpečení představují dlouhodobý a náročný proces vyvolávající odpovídajících v domostí a praktických zkušeností jednak z řešení různých krizových situací, jednak zvládnutí systematické přípravy, kterými mohou být různé druhy cvičení a souasná preventivní působení jednotlivých složek na občanů.

Významnou roli při zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva hrají bezpečnostní sbory, především pak Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen HZS ČR). ČR rozvíjí systém krizového řízení a metodiku krizového plánování s cílem posílit odborné zázemí pro plánování, přípravu, koordinaci a sjednocení postupů orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob při jejich přípravě na krizové situace.

⁵ Kolektiv autor pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie České republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 20.

⁶ Kolektiv autor pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie České republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 17.

1.1 Integrovaný záchranný systém

Snad každého napadne otázka „Co se skrývá pod pojmem integrovaný záchranný systém?“ Odpověď je nutno hledat v právních předpisech. Základním právním předpisem pro IZS je **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen zákon o IZS).

Integrovaný záchranný systém se používá pro koordinovaný postup jeho složek při úpravě mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.⁷

Integrovaný záchranný systém vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranná, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách, při kterých je třeba organizovat společnou činnost všech, kteří mohou svými silami a prostředky, oprávněnými nebo jinými možnostmi přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Je to systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací, s jasně definovanými pravidly.⁸

Mimořádná událost je nečekané působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁹

V úvodu je třeba zdůraznit, že IZS není institucí. Je to organizovaný systém s nástroji spolupráce a modelovými postupy činnosti tzv. typovými činnostmi. IZS je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií a živelních pohrom.

⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Záchrannými pracemi se rozumí innosti k odvrácení nebo omezení bezprost edního p sobení rizik vzniklých mimo ádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení životota, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k p eru-ení jejich p í in.¹⁰

Likvida ní práce jsou innosti k odstran ní následk zp sobených mimo ádnou událostí. Hranice mezi ob ma innostmi je n kdy t fko ur itelná, ale má sv j význam z hlediska náhrad v p ípad tzv. havárií. Zákon o IZS definuje, že ten, u n hoží vznikla havárie je povinen uhradit krajskému ú adu nebo slofkám IZS náklady spojené s poskytnutím v cné a osobní pomoci, s likvida ními pracemi a se škodami prokazateln vzniklými havárií.

Havárií se p í tom rozumí mimo ádná událost v souvislosti s provozem technických za ízení a budov, p í nakládání s nebezpe nými chemickými látkami a p í jejich p eprav nebo p í nakládání s nebezpe nými odpady.¹¹

Zákon o IZS také upravuje problematiku ochrany obyvatel na úrovni státní správy a samosprávy, fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Ochrana obyvatel zde stojí vedle IZS.

Ochrana obyvatel je nepochybn velice d ležitým výkonným prvkem zaji- ující úkoly civilní ochrany zejména:

- varování,
- evakuaci,
- ukrytí,
- a nouzové p efití obyvatel,

kteé jsou sou ástí záchranných a likvida ních prací p í e-ení mimo ádných událostí. Tyto úkoly mohou být pouflity i na tu fázi e-ení mimo ádné události, kteé jsou za hranicí záchranných a likvida ních prací, což je vyuflíváno zejména pro e-ení krizových situací.

¹⁰ Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

¹¹ Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

Zákon o IZS se použije i na případy kdy je vyhlášen který z tzv. krizových stavů a to může být na části území postíženém mimořádnou událostí nebo na celou ČR. Právní řád ČR rozlišuje tyto i **krizové stavy**, kterými jsou:

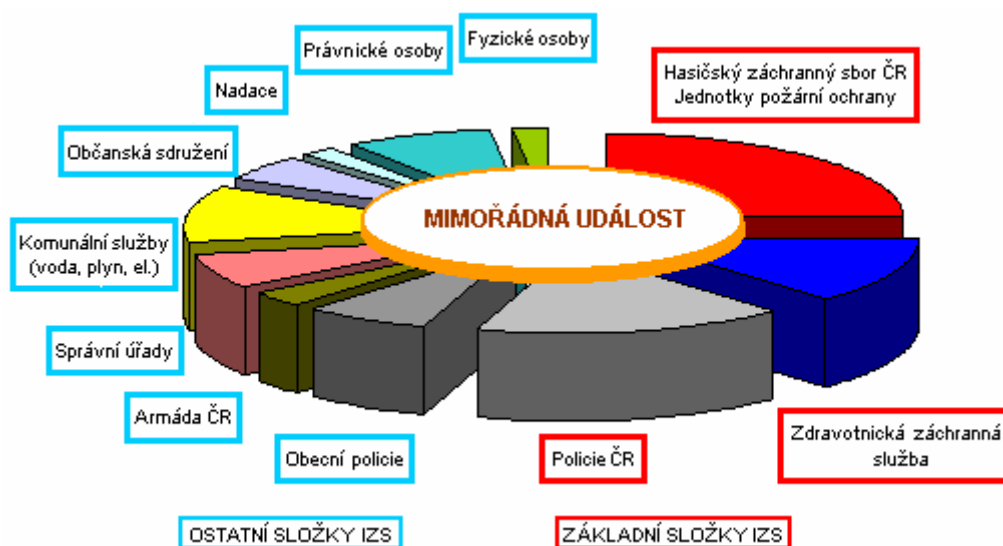
1. **stav nebezpečí** - vyhlásí hejtman kraje,¹²
2. **nouzový stav** - vyhlásí vláda,¹³
3. **stav ohrožení státu** - vyhlásí Parlament ČR na návrh vlády,
4. **válečný stav** - vyhlásí Parlament ČR.

Pokud tedy bude použito k řešení mimořádných událostí krizového stavu jako prostředku, kterým se zvyšují pravomoci těch, kdo krizový stav vyhlásí, bude koordinace záchranných a likvidačních prací nadále postupovat podle zákona o IZS. I za válečného stavu musí fungovat složky, které tvoří IZS.¹⁴

Naopak zákon o IZS nelze využít na prevenci mimořádných událostí, kterými mohou být různé druhy například povodňová a rovněž tak na činnostech spojených s obnovou postíženého území například povodní.

Zákon o IZS začíná platit, pokud záchranné a likvidační práce provádí alespoň dvě složky IZS. Tyto složky se v IZS rozdělují na základní a ostatní.¹⁵ viz. obrázek 1.

Obr. 1. Složky IZS

¹² Primátor hlavního města Prahy.

¹³ Předseda vlády v případě nebezpečí z prodlení.

¹⁴ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

¹⁵ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Základní slofky zaji– ují nep etrflitou pohotovost pro p íjem ohlá–ení vzniku mimo ádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v míst p sobení mimo ádné události. Za tímto ú elem rozmís ují své síly a prost edky po celém území R.

Základními slofkami IZS jsou:

- Hasi ský záchranný sbor R,
- jednotky poflární ochrany za azené do plo–ného pokrytí kraje jednotkami poflární ochrany,
- Policie R,
- zdravotnická záchranná slufba R.¹⁶

Tyto slofky jsou:

- schopny rychle a nep etrflit zasahovat,
- mají celoplo–nou p sobnost na území celého státu,
- obsluhují telefonní linku tís ového volání.¹⁷

150 HASI SKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

155 ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŢBA

158 POLICIE ESKÉ REPUBLIKY

112 JEDNOTNÉ EVROPSKÉ ÍSLO TÍS OVÉHO VOLÁNÍ

Telefonické tís ové volání je nejroz–í en j–í zp sob pro p ivolání pomoci nebo oznámení informací, které jsou d leflité pro bezpe nost. **Tís ové volání funguje:**

- nep etrflit ,
- pro v–echny ob any,
- na celém území,
- bezplatn ,
- ve v–ech telefonních sítích,
- a ze v–ech koncových hlasových za ízení telefonních sítí.

¹⁶ Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j–ích p edpis .

¹⁷ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

Obaně jsou na tento způsob povolání pomoci zvyklí a s rozvojem mobilní telefonie se tisové volání stalo nepřetržitě dostupné pro všechny a téměř všude. Tisové volání je slůvkem státu, kterou je zajišťována ochrana života, zdraví a majetku. Na základě informace, získané z tisového volání zahajují složky IZS svou činnost, zejména pak realizují výjezd a zásah v místě ohlášené události. Tyto informace jsou na operační střediska složek IZS předávány elektronicky prostřednictvím tzv. šifrovaných vln. HZS ČR přijímá telefonická tisová volání na národním čísle tisového volání 150 a jednotném evropském čísle tisového volání 112. Pro příjem tisových volání provozuje HZS ČR celonárodní moderní telekomunikační technologii rozmístěnou do 14 krajských telefonních center.

Ostatními složkami IZS jsou výhledově síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyhledávání. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakulturních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.¹⁸

Zkušenosti, které se projeví především při velké mimořádné události jakou byla rozsáhlá povodeň se odrazily v nutnou potřebu koordinovat společný zásah na úrovni dispečinků a operačních středisek. Aktuální informace o reálných skutečnostech je nutno při rozsáhlých mimořádných událostech koordinovat i z úrovně územních a správních úadů.

Řízení se z uvedených důvodů v IZS dle povahy i kompetencí na úrovni :

- **taktickou**, která probíhá přímo na místě zásahu složek IZS,
- **operační**, která probíhá mezi operačními středisky a dispečinky,
- **strategickou**, která probíhá mezi krizovými týmy obcí, krajů a ministerstev.¹⁹

¹⁸ Kolektiv autorů, Krizové řízení při nevojenských krizových situacích. 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2008. s. 9.

¹⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Aby bylo zřejmé, jaké ostatní složky IZS do systému patří, je sestaven **poplachový plán IZS kraje**, ve kterém jsou registrovány síly a prostředky složek, způsob jejich vyrozumění pro případ povolání k mimořádné události a doba uvedení složky IZS do akceschopnosti zasáhnout. Dlehlitě je, že poplachový plán IZS kraje je vydáván nařízením kraje jako požární poplachový plán, jehož je součástí. Do poplachového plánu IZS kraje zahrnuje ostatní složku HZS kraje poté, co s ní uzavře dohodu o poskytnutí plánované pomoci na vyhlášení.²⁰

Přípravu na řešení mimořádných událostí v kraji zajišťuje **havarijný plán kraje** (dále jen HP kraje), který schvaluje hejtman kraje, ale zpracování je povinností HZS kraje. Obsahuje analýzu nebezpečí vzniku mimořádných událostí v plánech konkrétních činností.

Havarijný plán každého kraje musí být v souladu s právními předpisy a slouží jako základní dokument pro řešení mimořádných událostí v určitém rozsahu, které vyžadují vyhlášení určitého nebo zvláštního stupně poplachu IZS (např. úniky nebezpečných látek v určitém rozsahu, hromadné dopravní nehody, epidemie, přírodní kalamity, povodně atd.).

HP kraje obsahuje tyto hlavní části:

- informační část,
- operační část,
- plány konkrétních činností,
- pomocné dokumenty.²¹

Informační část zahrnuje jak základní geografické a socioekonomické údaje o kraji, tak i údaje o technické a energetické infrastruktuře kraje. Dlehlitou rolou je seznam možných zdrojů ohrožení na území kraje s jejich základními parametry. Jedná se především o množství nebezpečných látek, počet ohrožených osob a velikost ohroženého území. V této části jsou obsaženy základní charakteristiky jednotlivých druhů mimořádných událostí.

²⁰ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Opera ní část obsahuje údaje o silách a prost edcích na území kraje, které mohou být využity v p ípad mimo ádné události pro záchranné a likvida ní práce, dále poplachový plán IZS kraje, dohody o vzájemné pomoci mezi HZS kraje a jinými subjekty a také spojení na jednotlivé složky IZS.

Plány konkrétních inností tvo í tyto plány:

- Plán vyrozum ní,
- Traumatologický plán,
- Plán varování,
- Plán ukrytí,
- Plán individuální ochrany,
- Plán evakuace,
- Plán nouzového p effití,
- Plán monitorování,
- Plán veterinárních opat ení,
- Plán ve ejného po ádku a bezpe nosti,
- Plán ochrany kulturních památek,
- Plán hygienických a protiepidemických opat ení,
- Plán komunikace s ve ejností,
- Plán odstran ní odpad vzniklých p í mimo ádné události.

I kdyfl HZS kraje garantuje zpracování HP kraje, není zpracovatelem jediným. Plány konkrétních inností musí zpracovat ty subjekty, kterým to vyplývá z jejich povinností.²²

Havarijní plán kraje je zpracován v listinné i elektronické podob . Listinná forma je ve dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení slouffí pro jednání Bezpe nostní rady a Krizového tábú kraje, druhé vyhotovení je uloženo na krajském opera ní st edisku HZS kraje.

²² Zákon . 18/1997 Sb., o mírovém vyuflívání jaderné energie a ionizujícího zá ení (atomový zákon) a o zm n a dopln ní n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , zákon . 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií zp sobených vybranými nebezpe nými chemickými látkami nebo chemickými p ípravky a o zm n zákona . 258/2000 Sb., o ochran ve ejného zdraví a o zm n n kterých souvisejících zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , zákon . 356/2003 Sb., o chemických látkách a p ípravcích a o zm n n kterých dal-ích zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

Přípravou a plánováním možných krizových situací se zabývá Bezpečnostní rada. Řešení konkrétních situací vzniklých při krizových stavech je úkolem Krizového štábu.

Elektronickou podobu HP kraje mají v kraji k dispozici všechny podílející se složky IZS, orgány kraje, orgány obcí všech stupňů, vybrané správní úřady a právnické a podnikající fyzické osoby.

U významných zdrojů rizik (jaderné elektrárny, rafinerie) se také pro potřeby záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva zpracovávají vlastní havarijní plány těchto podniků.²³

Při mimořádné události, která svým rozsahem si vyžaduje vyhlášení nejvyššího stupně poplachu, kterým je zvláštní stupeň podle poplachového plánu IZS, vyvolává velitel zásahu pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při řízení strategickou úroveň.

Účelem strategické úrovně je:

- zapojení sil a prostředků v oprávněné působnosti Ministerstva vnitra (dále jen MV), ostatních ministerstev a jiných správních úřadů, hejtmanů krajů a starostů obcí ve prospěch a v souladu s potřebami záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva podle územně příslušného poplachového plánu IZS, v souladu s vlastními havarijními plány a HP kraje a zejména v příhraničních oblastech s možností vyvolání zahraniční pomoci,
- stanovení priorit záchranných a likvidačních prací při rozsáhlých mimořádných událostech zejména mezi různými místy zásahu,
- zabezpečení materiálních a finančních podmínek pro činnost složek při provádění záchranných a likvidačních prací,
- zajištění návaznosti záchranných a likvidačních prací s opatřeními pro krizové stavy.²⁴

²³ Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využití jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb., zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

P i jednotlivých úrovních řízení záchranných a likvidačních prací se postupuje dle:

- zásad koordinace složek IZS při společném zásahu,
- dokumentace integrovaného záchranného systému zejména obsah a způsob zpracování územních nebo vnitřních havarijních plánů,
- zásad způsobu krizové komunikace a spojení v IZS,
- úkol krajských operačních a informačních středisek.²⁵

Usmířování a výstavba IZS přísluší MV podle zákona o IZS. Úkoly MV a rozhodující část úkol krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností v oblasti IZS a v ochraně obyvatel plní MV-generální editelství HZS ČR (dále jen MV-G HZS ČR) a HZS kraj, které jsou organizační složkou státu a orgánem státní správy. Poskytují tak krajům a obcím s rozšířenou působností šerservis. Hejtmani krajů a starostové obcí s rozšířenou působností tak mají zejména kontrolní funkci. Výkonnou funkci mají v případě, že převzou koordinaci záchranných a likvidačních prací.²⁶

V době kdy se budoval IZS existovaly ještě Okresní úřady v úle s působností okresního úřadu který měl zákonem stanoveny pravomoci při přípravě a koordinaci záchranných a likvidačních prací. S postupnou reformou státní správy došlo k 1. 1. 2003 k přenesení některých úkolů okresního úřadu a pravomocí působnosti na obecní úřad obce s rozšířenou působností a na starostu této obce.

Úkoly, které ukládá zákon o IZS obcím s rozšířenou působností, plní HZS kraje svými příslušnými organizačními složkami, a to územními odbory HZS kraje a pořídními stanicemi tohoto sboru, které mají zpravidla sídlo ve správním obvodu obce s rozšířenou působností.

HZS kraje pro potřeby správních obvodů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, přípravu a provádění záchranných a likvidačních prací:

²⁵ Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

²⁶ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

- koordinuje záchranné a likvidační práce, popřípadě plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovené MV,
- organizuje spolupráci mezi obecním úřadem obce s rozšířenou působností a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu,
- řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí IZS,
- organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a v přípravě sloček IZS zaměřené na jejich vzájemnou spolupráci;
- zabezpečuje varování a vyrozumění,
- organizuje zjištění a oznámení nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími prostředky k přežití obyvatelstva,
- organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- organizuje hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany a staveb dotčených požadavky civilní ochrany v kraji,
- shromažďuje a používá pro zpracování vnitřních havarijních plánů a havarijního plánu kraje potřebné údaje,
- seznamuje ostatní obce, právnické a fyzické osoby ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel a s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi,
- zpracovává vnitřní havarijní plán, pokud to vyplývá ze zvláštního právního předpisu a zóna havarijního plánování nebezpečného podniku nepesažuje správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
- spolupracuje při zpracování vnitřního havarijního plánu a při koordinovaném řešení mimořádných událostí s krajským úřadem, pokud zóna havarijního plánování nebezpečného podniku pesahuje území správního obvodu obce s rozšířenou působností,
- zajišťuje havarijní připravenost stanovenou havarijním plánem kraje a vnitřními havarijními plány a ověřuje ji cvičeními.²⁷

²⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Starosta obce s rozšířenou působností má vedle pravomocí a povinností je-t následující úkoly:

- koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud její velitel zásahu o koordinaci požádá. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může starosta obce s rozšířenou působností použít krizový štáb své obce,
- schvaluje vlastní havarijní plány.²⁸

Starosta každé obce, včetně starosty obce s rozšířenou působností, pro zajištění úkolů obce při jejich podílu na provádění záchranných a likvidačních prací:

- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového postupu obyvatel obce,
- je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.²⁹

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a obecním úřadům ostatních obcí při koordinaci záchranných a likvidačních prací zákonem o IZS jsou výkonem státní správy v působnosti.

Významným nástrojem obce při provádění záchranných a likvidačních prací i v úkolech na úseku ochrany obyvatelstva je jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, kterou obec zřizuje na základě zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Obecní úřad připravuje mimořádné události poskytuje podklady a informace HZS kraje, které tvoří sbír dat a jsou potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. Každou podstatnou změnu, která změnila charakter obce je třeba aktualizovat. Jsou to zejména:

- charakteristika území obce (geografické, demografické a klimatické informace, popis infrastruktury),
- podklady do plánů konkrétních činností (zejména zajištění varování a poskytování těchto informací, evakuace, ukrytí osob před hrozícím nebezpečím a zajištění nouzového poskytnutí obyvatel obce),
- písemné dohody, které starosta obce předem sjednal s právníckými a fyzickými osobami, podnikajícími fyzickými osobami o způsobu a rozsahu osobní nebo věcné pomoci pro potřebu záchranných a likvidačních prací,
- možnosti poskytnutí plánované pomoci na vyřádkání (obec má povinnost poskytnout tuto pomoc v mezích své působnosti, a pokud by tím vážně neohrozila plnění vlastních závazků svých úkolů. Poskytování plánované pomoci na vyřádkání se zahrnuje do poplachového plánu IZS).³⁰

Pro informovanost obyvatel je potřebné, aby orgány státní správy a samosprávy utužovaly zejména spolupráci se sdělovacími prostředky. Podporovaly tvorbu a provoz portálu veřejné správy a systém poskytování informací v oblasti bezpečnosti. Podporovaly budování komunikační infrastruktury k zajištění přístupu občanů k informacím určeným pro veřejnost, využívaly různé formy komunikace s občany na místní úrovni. Zveřejňovaly periodicky hodnocení hrozeb a rizik, prezentovaly periodické zprávy o stavu zajištění bezpečnosti Řízení v různých úrovních. Podporovaly studium v oboru bezpečnosti na univerzitách a další vzdělávací programy s bezpečnostní tematikou. Zvláštní zaměření je třeba v novat výchovu a vzdělání mládeže ve školách. Stejně tak podporovat vzdělávání v různých skupinách obyvatelstva formou preventivní výchovné péče.

³⁰ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Požární ochrana

Ohe pouflívají lidé od počátku své existence a také přísloví „*ohe je dobrý sluha, ale zlý pán*“ vystihuje smysl kročení a zdolávání tohoto živlu. Lidské snažení v tomto směru nebylo často úspěšné a odráželo snahu požárům předcházet a pokud k nim došlo, tak je organizovaně hasit. Občané byli vedeni k opatrnému zacházení s ohněm, který byl zdrojem světla a tepla, se snahou aby se nestalo fládné neštěstí. Tato historická fakta rozdělují tuto složku na dvě části na předcházení požárům a při vzniku požáru jeho hašení.

Po vzoru velkých měst, kde vznikají profesionální hasičské sbory, došlo v roce 1864 k založení prvního dobrovolného hasičského sboru a následně vznikaly další. Významným faktem je boj proti ohni, ale během národního uvdomování proti rakouskouherskému tlaku vzrůstal jejich národní uvdomovací význam a charakter. Setkávání a sečvičování těchto hasičských průkopníků vedlo k zvyčování vzdelanosti a všeobecné národní osvěty. Význam a popularitu dobrovolných hasičských sborů v naší zemi dokládá fakt, že dnes skoro v každé obci existuje hasičský sbor. K tak velkému rozmachu přispěl i v roce 1876 vydaný *švédský zákon o policii v případě ohně v království švédském*, který stanovoval podrobnosti v oblasti prevence proti požárům, organizaci a pravomoc při zásahu a trestní postihy za skutky pro ohe nebezpečné. Na tento první předpis v podstatě navazuje stávající zákon o požární ochraně, přijatý v roce 1985.³¹

Hasičské jednotky, později jednotky požární ochrany (dále jen PO) mají za hlavní úkol boj s ohněm, tzv. **represí**. Tento pojem se dodnes užívá, jeho zlidovělým ekvivalentem je spojení *švédský hasič*. V průběhu vývoje bylo nebezpečí požáru předem temerárních právních výnosů preventivního charakteru, které vydávali a kontrolovali magistrát, později i státní úředníci. S technickým vývojem, rozvojem nauky o vlastnostech materiálů (zejména požární odolnosti) a dalších, s požáry souvisejících v různých oborech, se z těchto úředníků stali specialisté. Jejich hlavní náplní práce je **prevence**. Vzhledem k tomu, že tyto úředníci také vyšetřují příčiny a zdolávání požárů, byla jejich činnost dlouho chápána jako součást policejní práce. Historicky je PO ve

³¹ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2010, s. 62.

v t-ín zemí za len na do p sobnosti ministerstev vnitra. Jako optimální se jeví, aby specialisté státní správy i samosprávy pro vlastní státní správu a dozor a prevenci pracovali a byli za len ni p ímo v organizacích, které se zdoláváním poflár zabývají. Tento model, který slu uje ve ejnou správu a jednotky PO jako výkonné sloflky, byl p íjat i zákonem o HZS R.³²

Právní normy PO

Zákon . 133/1985 Sb., o poflární ochran , ve zn ní pozd j-ích p edpis , prost ednictvím ukládání povinností ministerstv m a jiným správním ú ad m, právníckým osobám a fyzickým osobám. Dále vyjad uje p sobnost a postavení orgán m státní správy i samosprávy. Postavení a povinností jednotek PO p í vytvá ení podmínek pro ú innou ochranu flivota, zdraví ob an , majetku p ed pofláry a poskytování pomoci p í flivelních pohromách a jiných mimo ádných událostech.

Zákon . 238/2000 Sb., o Hasi ském záchranném sboru eské republiky a o zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , upravuje organizaci, ízení a úkoly Hasi ského záchranného sboru R, v etn práv a povinností p íslu-ník .

Na ízení vlády . 172/2001 Sb., k provedení zákona o poflární ochran , ve zn ní na ízení vlády . 498/2001 Sb., rozpracovává v podrobnostech povinnost kraj a obcí vést stanovenou dokumentaci poflární ochrany.

Na ízení vlády . 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní zp sobilosti zam stnanc jednotek hasi ských záchranných sbor podnik a len jednotek sbor dobrovolných hasi obcí nebo podnik .

Vyhlá-ka . 246/2001 Sb., o stanovení podmínek poflární bezpe nosti a výkonu státního poflárního dozoru (vyhlá-ka o poflární prevenci) stanovuje podrobnosti k pln ní povinností právníckých, fyzických osob a ke zp sobu výkonu státního poflárního dozoru.

³² Kolektiv autor , Integrovaný záchranný systém a poflární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2010. s. 62.

Vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek po-ární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky . 226/2005 Sb., e-í jednotky PO, plo-né pokrytí, vnit ní organizaci a vybavení, ízení, podmínky akceschopnosti, zásady velení a dále innosti hasi p i zásahu, jejich odbornou zp sobilost a odbornou p ípravu.

Na ízení kraj , které jsou sou ástí právního ádu R. Kraje odpovídají za PO realizovanou plo-ným pokrytím území kraje jednotkami PO a vydávají proto na ízení, kterými jsou zabezpe ovány:

- plo-né pokrytí území kraje jednotkami po-ární ochrany,
- po-ární poplachový plán kraje,
- zdroje vody k ha-ení po-ár a tyto zdroje ur í,
- po-ární ochrana v dob zvý-eného nebezpe í vzniku po-áru,
- po-ární ochrana v budovách zvlá-tního významu.

V-echny jednotky PO jsou organizovány na základ zákona o PO tak, aby zajistily tzv. plo-né pokrytí území celé R. Výpo tem se stanovuje stupe po-árního nebezpe í každého katastrálního území. Poskytnutí pomoci jednotkami PO je organizováno tak, aby k ní do-lo v dob od 7 minut do 20 minut od vyhlá-ení poplachu p edur eným jednotkám podle tabulky . 1. uvedené jako p íloha zákona o PO.

Tabulka . 1. Tabulka plo-ného pokrytí území R jednotkami PO

Základní tabulka plo-ného pokrytí		
Stupe nebezpe í území obce		Po et jednotek PO a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2JPO do 7min a dal-í do 1 JPO do 10 min
	B	1JPO do 7 min a dal-í do 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a dal-í do 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a dal-í do 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a dal-í do 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a dal-í do 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a dal-í do 1 JPO do 25 min

Poznámka: 1 JPO - jedna jednotka PO; 2 JPO ó dv jednotky PO; min ó minut.

Veškerou činnost upravuje jednotně ve všech typech a kategoriích jednotek PO pro zaměstnance a členy (dále jen hasiči) **řád výkonu služby**. Výkon služby hasičů je směřován k předcházení požárům a jejich zdolávání, snižování následků živelných pohrom a jiných mimořádných událostí včetně zvyčování akceschopnosti jednotky.

Výkon služby probíhá v organizačním nebo operačním řízení:

- **organizační řízení** se uplatňuje při činnosti hasičů v jednotce k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků PO k plnění úkolů jednotek,³³
- **operační řízení** se uplatňuje při **zásahu** (mimořádná událost) jednotky a plnění úkolů daných právním předpisem,³⁴ jde o činnost od přijetí zprávy o skutečnostech vyvolávajících potřebu nasazení jednotky až do jejího návratu na základnu po zásahu.³⁵ Operační řízení má přednost před řízením organizačním.

Jednotkou se v organizačním řízení rozumí organizovaný útvar zřízený v souladu se zákonem, s vnitřní hierarchií a dělbu práce tvořený hasiči, vybavený požární technikou (automobily) a vlastními prostředky (výstroj hasičů, nástroje, agregáty, apod.) pod vedením velitele jednotky.³⁶

Velitel jednotky je ustanoven zřízovatelem jednotky určitého druhu jednotky a odpovídá za výkon služby. V souladu s vnitřní organizací jednotky je velitelem jednotky také velitel ety, velitel družstva, nebo vedoucí skupiny. V operačním řízení je určený velitel odhadu složeného z několika druhů jednotek.³⁷

Síly a prostředky je pojmem pro označení všech zúčastněných jednotek PO u zásahu a stejně tak označení akceschopnosti jednotky PO k provedení zásahu.

³³ Pokyn generálního ředitele HZS Ř. 25/2009, kterým se stanoví řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků.

³⁴ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Jednotka je charakterizována:

- velikostí, která je vyjádřena po tem hasič v ní,
- kategorií, která v návaznosti na druh jednotky vyjaduje opera ní p sobnost pro poufití k zásah m, a to zejména pro svého z izovatele (podnik, obec), tzn. místní p sobnost nebo pro poufití na v t-ím území nejl na území svého z izovatele, tzn. územní p sobnost; sou ástí opera ní p sobnosti je také stanovená doba pro výjezd jednotky z místa dislokace k zásahu,
- taktickou hodnotou, to je schopnost provád t ur itý rozsah inností odpovídající velikosti jednotky a jejímu vybavení pořární technikou a v cnými prost edky.

Zásah a velitel zásahu

Jednotka PO p echází z organiza ního ízení do ízení opera ního p íkazem k výjezdu. P íkaz vydává opera ní st edisko dle typu ohlá-ené události na tís ovou linku a postupuje na základ poplachových plán ur ených pro konkrétní místo zásahu. Zásah za íná okamfikem, kdy je jednotce vyhlá-en poplach a kon í návratem do místa dislokace z místa zásahu. Velitel jednotky PO, která jako první dorazila na místo zásahu, se stává velitelem zásahu a v této funkci ídí innost v-ech jednotek na míst zásahu, pokud funkci nep evezme velitel jednotky s právem p ednostního velení. V-ichni hasiči na míst zásahu jsou p ímo pod ízení svým velitel m jednotek a jejich prost ednictvím veliteli zásahu. Velitel zásahu musí být viditeln ozna en p edepsaným zp sobem.

Velitel zásahu organizuje spojení na míst zásahu a spojení s p íslu-ným opera ní m st ediskem a odpovídá za úplnost a správnost p edávaných informací.³⁸

P í soust ed ní v t-ího mnofství sil a prost edk a p í organiza n sloflitém nebo rozsáhlém zásahu a nebo p í zásahu v rámci IZS m fle velitel zásahu z ídit -táb.³⁹

³⁸ Vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek pořární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky . 226/2005 Sb.

³⁹ Vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek pořární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky . 226/2005 Sb.

Velitel zásahu řídí síly a prostředky taktickou úrovní a nese neodlučitelnou zodpovědnost za provedení zásahu. Ke zvládnutí různých typů zásahů musí znát své povinnosti, kterých je během zásahu značné množství, ale i práva a plně je využít k rychlému a úspěšnému zvládnutí zásahu.

Velitel zásahu je povinen provádět následující záchranné a likvidační práce oprávněně:

- zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídí, aby místo zásahu opustila osoba, její přítomnost není potřebná, nařídí evakuaci osob, popřípadě stanoví i jiná dohodnutá omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost,
- nařídí bezodkladně provádění nebo odstranění staveb, terénních úprav a územní zmiřování nebo odvrácení rizik vzniklých mimo danou událost,
- vyzvat právnické nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci,
- zřídit štáb velitele zásahu jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy štábu (velitele vedoucích složek IZS nebo fyzické osoby i zástupce právnických osob, se kterými složky IZS spolupracují nebo které poskytují osobní a věcnou pomoc),
- rozdělit místo zásahu na sektory, popřípadě úseky a stanovit jejich velitele, kterým je oprávněně ukládat úkoly a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitel sektoru a úseku.

Po ukončení zásahu velitel zásahu vyhodnocuje zásah a zpracovává zprávu o zásahu, která se ukládá s daty o zásahu a v ní kterých případech je úředním dokumentem.⁴⁰

V souvislosti se zprávou zpracovává v elektronické podobě a obsahuje údaje o silách a prostředcích na místě zásahu, hodnocení situace na místě zásahu v době příjezdu první zasahující jednotky a popis nasazení jednotek v etn zvláštností, které u zásahu nastaly. Zpracovanou zprávu o zásahu musí velitel zásahu odevzdat na příslušné operační středisko nejpozději do 6 dnů od ukončení zásahu.⁴¹

⁴⁰ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁴¹ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Pro seznámení se s problematikou je zde uveden mimo jiné i mimo jiné události se zásahy jednotek PO. Celá klasifikace druhů zásahů je převzata ze Statistické ročenky 2010 ČR, která je přílohou časopisu 112 číslo 3/2011.⁴²

Požár o požární zásah na každé neplánované hoření, při kterém došlo k usmrcení i zranění osob nebo zvířat a nebo ke škodám na materiálních hodnotách. Za požár se považuje i neplánované hoření, při kterém byly osoby, zvířata nebo materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy.

Dopravní nehoda o zásah jednotky PO u mimo jiné události v dopravě o kolizi dopravních prostředků, která vyžaduje provedení záchranných vyprošťovacích prací nebo likvidaci následků dopravní nehody. Pokud by v činnosti jednotky PO převládaly jiné činnosti, například z důvodu úniku nebezpečné látky do životního prostředí, klasifikuje se tento zásah podle převládajícího charakteru. Zásah na dopravní nehodu s následným požárem se posuzuje jako požár. Za dopravní nehodu je považován i zásah, kdy jednotky PO pouze dopravní prostředek vyprošťovaly z prostoru mimo komunikace (odtažení vraku, vozidlo sjaté mimo komunikaci apod.), odstraněny pouze drobné následky dopravní nehody (únik komunikace nebo odstranění úniku o provozních náplních vozidel apod.).

Únik nebezpečné chemické látky o zásah jednotky PO u mimo jiné události spojené s neplánovaným uvolněním nebezpečných chemických látek v etn ropných produktů (benzín, ropa, nafta) a ostatních látek. Zásah jednotek PO je veden k omezení nebo snížení rizika nekontrolovaného úniku hořlavých, výbušných, flammable, jedovatých, zdraví škodlivých, radioaktivních a jiných nebezpečných látek, ropných produktů a ostatních látek do životního prostředí (zemní plyn, kyseliny a jejich soli, louhy, pavky apod.) v etn závažných haváriích.

Nebezpečná látka⁴³ o únik ropného produktu (olejová havárie) - zásah jednotky PO u mimo jiné události s únikem výhradně ropných produktů (benzín, nafta nebo olej). Úniky těchto látek z provozních náplních vozidel následkem dopravní nehody jsou klasifikovány jako dopravní nehoda.

⁴² 112 Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. 3/2011. Praha: MV-generální editelství HZS ČR, 2010. Vychází měsíčně.

⁴³ Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Technická havárie ó zásah jednotky PO k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů velkého rozsahu i značných následků na zdraví osob, zvířat i majetku /mimo flivelní pohromu), např. destrukce objektu.

Technická pomoc ó zásah jednotky PO k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů menšího rozsahu mimo technologickou pomoc a dopravní nehodu, např.:

- vyproštění osob z výtahu,
- nouzové otevření bytu,
- odstranění překážek z komunikací i jiných prostor,
- otevírání uzamčených prostor,
- likvidace spadlých stromů, elektrických vodičů apod.,
- odvrácení prostor,
- záchrana osob a zvířat,
- erpání, uzavírání a navážení vody,
- asistence při hledání nástražného systému,
- provizorní nebo jiné opravy,
- vyproštění pedmetů, osob (včetně prací na vodě),
- měření koncentrací nebo radiace.

Technologická pomoc ó zásah jednotky PO vedoucí k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů v technologickém provozu podniků.

Ostatní pomoc - zásah jednotky PO, který nelze definovat jako technickou havárii, technickou nebo technologickou pomoc, např. odvoz nebo převoz pacienta i lékaře, monitoring vodních toků, kontrola sjízdnosti komunikací (kromě flivelní pohromy) apod. i na vyfládání jiné služby (přímou i nepřímou poskytnutá pomoc).

Ostatní mimořádná událost ó zásah jednotky PO u jiné mimořádné události, např. epidemie nebo nákaza, zajištění podezřelých zásilek, a také všechny zásahy u událostí, které nelze klasifikovat předchozími druhy zásahů jednotek PO.

Radia ní havárie a nehoda ó zásah jednotky PO u mimo ádné události spojené s nep ípustným uvoln níím radioaktivních látek nebo ionizujícího zá ení.

Planý poplach ó zásah jednotky PO vyvolaný z d vodu hlá-ení pofláru nebo jiné mimo ádné události jednotce PO, která se nepotvrdila.

Trvalé místo dislokace jednotky se nazývá:

- **poflární stanice** je objekt a související prostory ur ené pro nep etrflitý výkon slufby hasi za azených v jednotce HZS kraje nebo jednotce HZS podniku a ur ené pro poflární techniku a v cné prost edky PO,
- **poflární zbrojnice** je objekt a související prostory ur ené pro výkon slufby hasi za azených v jednotce sboru dobrovolných hasi obce (dále jen jednotka SDH obce) nebo jednotce sboru dobrovolných hasi podniku (dále jen jednotka SDH podniku) a ur ené pro poflární techniku a v cné prost edky PO.⁴⁴

Zákon o PO d lí jednotky do kategorií z hlediska jejich územní i místní p sobnosti, dále zda jsou ve ejné i podnikové, a pak z hlediska zabezpe ení dobou jejich výjezdu. Pro ú ely plo-ného pokrytí se jednotky poflární ochrany d lí na jednotky:

- kategorie **JPO I - jednotka HZS kraje** s územní p sobností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 2 minut,
- kategorie **JPO II - jednotka SDH obce** s leny, kte í vykonávají slufbu jako svoje hlavní nebo vedlej-í povolání, s územní p sobností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 5 minut,
- kategorie **JPO III - jednotka SDH obce** s leny, kte í vykonávají slufbu v jednotce poflární ochrany dobrovoln , s územní p sobností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu 10 minut.
- kategorie **JPO IV - jednotka HZS podniku** s dobou výjezdu do 2 minut,
- kategorie **JPO V - jednotka SDH obce** s leny, kte í vykonávají slufbu v jednotce poflární ochrany dobrovoln s dobou výjezdu do 10 minut,
- kategorie **JPO VI - jednotka SDH podniku** s dobou výjezdu do 10 minut.

⁴⁴ SN 735710 Poflární stanice, poflární zbrojnice.

Každý hasič zařazený v kterékoliv jednotce PO musí splňovat odbornou způsobilost podle právních předpisů. Splnění podmínky odborné kvalifikace je závazné k samostatné činnosti hasiče u jednotky PO. Jednou z podmínek je odborná příprava, která se dělí na teoretickou přípravu, praktický výcvik, tlesnou přípravu a taktická cvičení.⁴⁵

Jednotka SDH obce je zřizována obcí jako její organizační složka pro zabezpečení území obce před požáry a jinými mimořádnými událostmi. Zřízení jednotky SDH obce je zakotveno v zákoně o PO. Členové jednotek SDH obcí svou činnost v jednotce zpravidla nevykonávají jako své zaměstnání. Členové těchto jednotek jsou v tlesnou zároveň i členy občanských sdružení působících na úseku požární ochrany, mezi jinými Sdružení hasičů, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Tato občanská sdružení vykonávají občanskou prospěšnou činnost jak v oblasti výchovy a přípravy nových potenciálních hasičů z řad dětí a mládeže, tak i při rozvíjení hasičských dovedností v rámci soutěží a udržování historických tradic hasičského hnutí. Z právního hlediska je třeba si uvědomit rozdíl mezi Sbohem dobrovolných hasičů obce, který je občanským sdružením a mezi jednotkou SDH obce zřízenou podle zákona o PO.⁴⁶

Profesionální a dobrovolné jednotky HZS podniků. Na které právnické osoby i podnikající fyzické osoby mají takovou míru požárního nebezpečí, že je jim HZS podle zákona oprávněno nařídit zřízení jednotky HZS podniku. Její zřízení a druh v podniku určí HZS kraje dle výsledku posouzení požárního nebezpečí, nebo dokumentace zdolávání požáru. Jednotku tvoří zaměstnanci podniku, kteří tuto činnost vykonávají na plný úvazek v HZS podniku, v případě menšího požárního nebezpečí se připojují vytvořit jednotku SDH podniku ze zaměstnanců vykonávajících v podniku jinou práci.

Zřízení a provoz těchto jednotek hradí daný podnik. V současné době existuje kolem 100 profesionálních jednotek HZS podniků a přibližně 250 jednotek SDH podniků, ve kterých působí téměř 5 000 profesionálních a dobrovolných hasičů.⁴⁷

⁴⁵ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁴⁶ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS ČR, 2010, s. 78.

⁴⁷ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS ČR,

1.3 Hasičský záchranný sbor České republiky

Firemní kultura u HZS ČR s danými vnitřními pravidly, a chování lidí, s výraznými zpusoby atmosféru ducha organizace, ve organizační řád.⁴⁸

vyjaduje charakter organizace, která určuje způsob jednání práce, ovlivňuje celkovou které probíhá veškerý vnitro- Obrázek 3. Znak HZS ČR

Organizační kultura je určována zejména jako označení určitých společných principů, hodnot, představ, norem sdílených v organizaci. Také usmrcuje postoje, jednání a chování příslušníků a zaměstnanců prostřednictvím daných symbolů. Znakem HZS ČR je viz. obr. 3. Výstředním logem je posláním HZS ČR „*chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat úžinnou pomoc při mimořádných událostech*“. Nepřehlédnutelným znakem je uniforma hasiče vyjadující příslušnost k HZS ČR. Na těchto pravidlech si jednotlivec, skupina, ale i organizace rozvíjí vlastní, nezaměnitelné představy, hodnotové systémy a vzory jednání, které se projevují ve shodném jednání uvnitř organizace, ale i směrem ven v jejím okolí. Soubor norem, hodnotových představ a myšlenek charakterizují chování příslušníků na všech stupních a tím i tvář HZS ČR.⁴⁸

Organizace, působnost a úkoly HZS ČR jsou stanoveny **zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen zákon o HZS ČR). Dále zákon stanoví, že ve sboru působí příslušníci ve služebním poměru a stanoví práva a povinnosti těchto příslušníků. Rovněž zákon o HZS ČR stanovuje organizační členění, které tvoří MV-G HZS ČR, 14 HZS krajů, střední odborné a vyšší odborné školy. Dále opravuje MV-G HZS ČR a HZS krajů zřízovat své vzdělávací, technická a údržbové služby.

Zákon o HZS ČR stanovuje, že MV-G HZS ČR je součástí MV, v jehož čele stojí generální ředitel HZS ČR (dále jen Ř HZS ČR), který řídí 14 HZS krajů. Toto řízení

2010. s. 79.

⁴⁸ TYGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 9-12.

je založeno jako metodické, s prvky řízení. MV-G HZS R plní úkoly MV na úseku PO vyplývající z právních norem.⁴⁹

Hasičské záchranné sbory kraj jsou samostatnými organizačními složkami státu s vlastní právní subjektivitou a jsou financovány z rozpočtové kapitoly MV. Řídí v každém kraji výkon PO a ochrany před dalšími mimořádnými událostmi. Prostřednictvím svých výkonných úseků se podílejí na zabezpečení a vyřízení úkolů spadajících do působnosti státní správy a to do oblastí PO, IZS, krizového řízení, civilním nouzovém plánování a ochraně obyvatelstva. Každý z krajů má podle svého charakteristického území rozdílné členění v uspořádání nižších oddělení, kterými jsou územní odbory. Místní působnost těchto odborů je při výkonu státní správy dána územím určeným editelům HZS kraje.

Všechny HZS kraje je editel a řídí krajské editelství, které se vnitřně dělí na:

- úsek prevence a civilní nouzové připravenosti,
- úsek IZS a operačního řízení,
- úsek ekonomiky,
- kancelář krajského editel,
- pracoviště interního auditu a interní kontroly.

Operační a informační střediska (dále jen OPIS) zajišťuje MV-G HZS R a HZS kraje. HZS kraje pro území kraje zajišťují krajské OPIS. Síť územních OPISů dříve kopírovala teritorium okresů, ale v současné době jsou již tato OPIS pozvolna sloučována a centralizována v jedno krajské OPIS. Jsou vybavena technickým zajištěním s nepřetržitou obsluhou pro příjem tisícových volání. Obsluhu OPIS tvoří operativní důstojníci a operativní technici, kteří zabezpečují nejen vyhodnocení přijatých tisícových volání, ale i vyslání potřebných sil a prostředků jednotek PO k oznámené mimořádné události. Dále zabezpečují operační úroveň řízení, což je koordinace nasazování sil a prostředků. Rovněž poskytují informační podporu velitelům zásahu a zajišťují plnění jeho příkazů, které vzešou z místa zásahu.

⁴⁹ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Náplní HZS kraje je zejména:

- zpracovává koncepci PO kraje,
- vykonává státní pořídní dozor a je výkonným orgánem státní správy v PO,
- kontroluje pln ní na ízení orgán kraje vydaných na úseku pořídní ochrany,
- odpovídá za p íravenost a akceschopnost jednotek HZS kraje,
- zabezpe uje výstavbu a údrřbu objekt pro pot eby HZS,
- ídí po odborné stránce výkon slufby v jednotkách PO,
- koordinuje zabezpe ování PO v kraji s ostatními orgány,
- soust e uje podklady pro zabezpe ení materiálních a finan ních prost edk jednotek SDH vybraných obcí,
- zpracovává podklady k vydání právních p edpis pro p íslu-né správní orgány kraje v oblastech, které vymezuje zákon,
- soust e uje a vyhodnocuje informace pot ebné pro zásahy jednotek PO a ízení záchranných prací,
- zabezpe uje statistické sledování poříár a mimo ádných událostí se zásahy jednotek pořídní ochrany na území kraje,
- v rozsahu stanoveném ministerstvem ídí a organizuje odbornou p ípravu p íslu-ník , velitel jednotek HZS podnik , velitel a strojník jednotek SDH obcí, velitel a strojník jednotek SDH podnik ,
- projednává p estupky a správní delikty na úseku PO,
- zpracovává ro ní zprávu o stavu PO v kraji a p edkládá ji krajskému ú adu,
- zabezpe uje preventivn výchovnou, propaga ní a edí ní innost na úseku PO.⁵⁰

Hasi ké záchranné sbory kraj se lení na územní odbory, které vykonávají na území okres správní a organiza ní innosti jménem HZS kraje. Název územního odboru je zpravidla odvozen od názvu m sta, ve kterém má sídlo.

Základním lánkem HZS R jsou stanice HZS kraj . Na území R je jich 247 (stav k 1. 1. 2011) a afl na výjimky jsou v obcích s roz-í enou p sobností. Na pořídních stanicích jsou dislokovány jednotky HZS kraj , které zde mají výjezdovou, technickou a sociální základnu. Pod pojmem jednotka HZS kraje je t eba si p edstavit síly

⁵⁰Zdroj: <http://www.firebrno.cz/cinnost-hasickeho-zachranneho-sboru-jmk-kraje> (získáno 20.2.2012).

a prostředky HZS R určené k výjezdu k mimořádným událostem. Dle velikosti se jednotky dělí na čtyřčlenné, šestčlenné a vícečlenné družstev. Družstvo je složené z 1+5 hasičů s technikou, družstvo o sníženém početním stavu se označuje 1+3 s technikou a nejmenší výkonným článkem je skupina složená ze dvou hasičů s technikou a je nedělitelná. Nejčastěji využívané je družstvo o sníženém početním stavu 1+3. Tyto síly a prostředky jsou základním systémovým prvkem plošného pokrytí území kraj jednotkami PO. Pro účely mezikrajové pomoci při rozsáhlých mimořádných událostech a pro mezinárodní pomoc se zřizuje speciální jednotka PO zvaná odhad.⁵¹

Veškerou organizační činnost v jednotkách HZS kraje upravuje jednotný výkon sloužeb, který stanovuje základní úkoly při zabezpečení provozuschopnosti, používání, zkoušení, kontrolách, údržbě a skladování včasných prostředků jednotlivých sloužeb.⁵²

Výkon sloužeb vychází z jednotného postupu v dodržování pokynů ve formě dokumentů, kterými jsou:

- **Bojový řád jednotek PO**, který stanovuje taktické postupy při zásazích, související zásady bezpečnosti práce apod.,
- **Cvičební řád jednotek PO**, který stanovuje jednotné postupy při provádění bojových rozvinutí při výcviku a při zásahu,
- **Řád chemické služby**, vymezuje jednotné používání a stanovuje provozuschopnost definovaných prostředků chemické služby,
- **Řád strojní služby**, zabezpečuje provozování a údržbu pořízené techniky a vybraných prostředků PO,
- **Řád technické služby**, definuje technické prostředky a stanovuje úkoly pro zabezpečení provozuschopnosti.

Každá aktuální změna v řádech je vydávána formou **pokynu** G HZS R a je sloužebním postupem zajištěna informovanost všech řídicích prvků v jednotkách PO. Vytvořením konkrétní změny a záměnou listů si každý velitel zaktualizuje daný předpis.

⁵¹ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2010. s. 77.

⁵² Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

1.4 Díl í záv r

Realizace zm n v BS R se teprve budou zavád t do praxe, pro zlepšení bezpečného systému p i zaji ování bezpečnostních zájm v na-em stát , ale jifl dnes lze pozitivn hodnotit výsledky spolupráce sloflek IZS za uplynulé desetiletí.

Vytvo ené podmínky pro slofky, které kařdodenn poskytují pomoc spoluob an m p i r zných mimo řádných událostech ve nichfl se ocitnou, jsou jifl zab hlým systémem. Mechanismy koordinace, spolupráce p i e ení krizových situací mají jasná pravidla, podle kterých postupuje IZS v p ípadech uvedení do innosti.

Sbory dobrovolných hasi jsou pokračovateli hasi ských tradic a jednotky z izované v kařdé obci, pro pomoc spoluob an m, mají tak své nezastupitelné místo p i sou innosti jednotek PO.

Základní páte í celého systému pokrytí území státu jednotkami pořární ochrany tvo í jednotky HZS kraj , které významnou m rou p ispívají k zaji-t ní svým území a napl ují tak své hlavní poslání.

2. Záchraná ská profese

Slovo hasič jíl dnes pln nevystihuje tuto profesi, protofle ha-ení poflár zabírá asi jen t etinu jejich zásahové innosti. Dne-ní hasiči p edstavují ohledn pracovní nápln nejv-estrann j-í slofku. Tradi ní ha-ení poflár dopl ují výjezdy k dopravním nehodám, ekologickým haváriím, haváriím s nebezpe nými látkami, práce na vodní hladin i pod ní, práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou (provád né specialisty v etn leteckých záchraná vyuflívajících vrtulníky), flivelní pohromy i mimo ádné události zám rn zp sobené lov kem.

Významnou zm nou p ízení lidských zdroj u HZS R bylo p íjetí **zákona . 361/2003 Sb., o slufební m pom ru p íslu-ník bezpe nostních sbor** (dále jen slufební zákon). Nabytím ú innosti slufebního zákona se p eváflná ást zam stnanc stala p íslu-níky HZS R (dále jen p íslu-ník). Toto zm na rozd lila personální ízení do dvou styl . Personální vztahy p íslu-ník se ídí slufebním zákonem, který má p evaflující charakter personálního ízení a pracovn právní vztahy zam stnanc v souladu se zákoníkem práce.⁵³

Kaflký ob an, který je p íjat do slufebního pom ru musí nejd íve splnit p ísná p íjímací kriteria v zájmu zaji-t ní kvalitního personálního obsazení bezpe nostních sbor .⁵⁴

V bezpe nostních sborech by m li vykonávat slufbu p íslu-níci kvalifikovaní, du-evn , fyzicky a zdravotn zp sobilí a moráln vysp lí. Práv nastavení podmínek pro p íjetí má vést k vylou ení takových uchaze , u nichfl není dána záruka, fle budou uvedenou p edstavu o profilu p íslu-níka spl ovat.⁵⁵

⁵³ TIGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

⁵⁴ BENDA, J., P íprava p íslu-ník Hasi ského záchraného sboru ke zvládání krizových situací : bakalá ská práce. Brno: IMS Brno, 2010. s. 30-35.

⁵⁵ LOTÁK, J., TIVÁB, S., Posouzení fladatel o práci hasiče : Sborník Poflární ochrana. 1997. Praha: VTB-TU, 1997. Pokyn generálního editele HZS R . 58/2008, kterým se stanovují požadavky na t lesnou zdatnost ob ana p íp íjímání do slufebního pom ru p íslu-níka HZS R a na t lesnou zdatnost p íslu-níka HZS R pro výkon slufby na slufebním míst , na které má být ustanoven a organizace zkou-ek t lesné zdatnosti a t lesné p ípravy.

2.1 Odbornosti

V souladu s právními předpisy pro zabezpečení odborné přípravy příslušníků a pro účely personální práce a řízení je zaveden systém odborností.⁵⁶

Systém odborností definuje minimální personální požadavky na jednotlivé odbornosti, základní podmínky v jednotlivých odbornostech a minimální požadavky na odborné znalosti a dovednosti příslušníků, nezbytné pro jejich výkon služby a pro splnění úkolů stanovených HZS ČR zvláštními právními předpisy.⁵⁷

Ke každé odbornosti je katalogový list, který obsahuje zásadní informace o odbornosti, vymezení podmínek a odpovídajících znalostí a dovedností příslušníků v dané odbornosti. Jeho součástí jsou odkazy na stupeň a obor nebo zaměření vzdělání, na další odborné požadavky a na jiné zvláštní požadavky pro výkon služby příslušníků v dané odbornosti.

Tento systém je koncipován jako otevřený a pokud bude potřebná změna či doplnění o aktuální stav, vložením kódu a odbornosti se daný katalog rozšíří dle požadavků praxe ve výkonu služby v HZS.

Odbornosti tvoří podklad pro přípravu a posuzování učebních osnov vzdělávacích programů, pro přípravu ročních plánů pravidelné odborné přípravy příslušníků a přípravu konspektů, které tvoří podpůrné materiály odborné přípravy. Odbornosti konkretizují obecné požadavky na odborné znalosti a dovednosti k výkonu služby příslušníků na zastávaném služebním místě tak, aby odpovídaly potřebám praktického výkonu služby v dané odbornosti.

⁵⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a podmínkách jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁵⁷ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Seznam odborností v HZS R

Kód	Odbornost
01	Integrovaný záchranný systém,
0101	hasič ,
0102	hasič - strojník,
0103	hasič - velitel družstva, ety,
0104	hasič - velitel stanice,
0105	hasič - technik - chemická služba,
0106	hasič - technik - spojová služba,
0107	hasič - technik - strojní služba,
0108	hasič - technik - technická služba,
0109	technik - chemická služba,
0110	technik - chemická služba, chemik,
0111	technik - strojní služba,
0112	technik - technická služba,
0113	specialista v oblasti IZS a řízení jednotek PO,
0114	záchranná ,
0115	záchranná - velitel (velitel družstva, ety a roty),
0116	psycholog.
02	Operační řízení,
0201	operační technik,
0202	operační strojník.
03	Komunikační a informační systémy,
0301	technik KIS - spojová služba,
0302	technik KIS - informační služba.
04	Požární prevence,
0401	specialista v oblasti kontrolní činnosti,
0402	specialista v oblasti stavební prevence,
0403	specialista v oblasti zjišťování příčin vzniku požárů .
05	Ochrana obyvatelstva a Krizové řízení,
0501	specialista v oblasti ochrany a péřeby obyvatelstva,
0502	specialista v oblasti krizového řízení a havarijního plánování.

- 06 Centrální nouzové plánování a strategie,**
- 0601 specialista v oblasti civilní nouzové připravenosti a strategie.
- 07 Finance,**
- 0701 specialista v oblasti financování výkonu služby.
- 08 Provoz a správa majetku,**
- 0801 specialista v oblasti provozu a správy majetku.
- 09 Kontrola stífností,**
- 0901 kontrolor / interní auditor.
- 10 Úsek personální, administrativy a specializované podpory výkonu služby,**
- 1001 specialista v oblasti služebních vztahů,
- 1002 právník,
- 1003 tiskový mluvčí,
- 1004 lektor odborných materiálů,
- 1005 specialista v oblasti vzdělávání.⁵⁸

2.2 Normy znalostí

Normy znalostí hasičů (dále jen normy znalostí) stanovují minimální požadavky na odborné znalosti a dovednosti hasičů, u kterých se vyžaduje samostatná odbornost, které jsou nezbytné pro jejich výkon práce a pro splnění úkolů stanovených jednotkám PO⁵⁹.

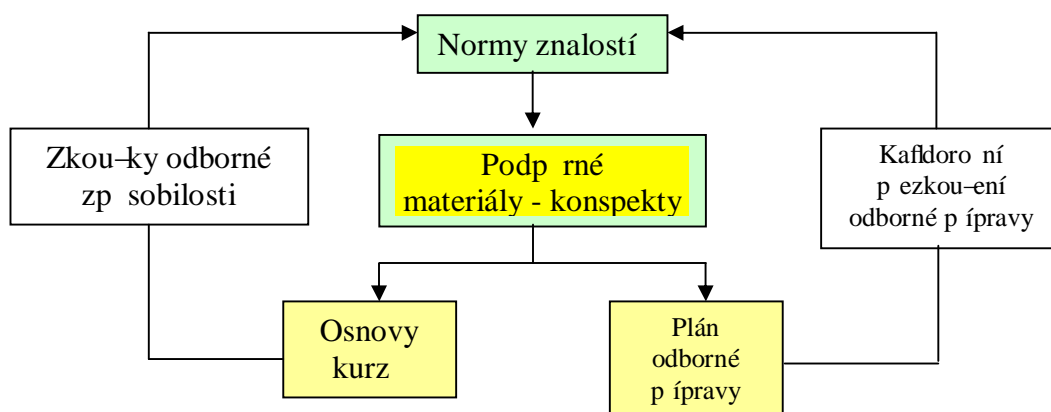
Normy znalostí stanovují jednotný základ pro přípravu a posuzování osnov odborných a specializačních kurzů pro hasiče, pro přípravu ročních plánů jejich odborné přípravy a pro přípravu konspektů odborných materiálů odborné přípravy.⁶⁰

⁵⁸ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 29/2011, kterým se stanovují odbornosti v Hasičském záchranném sboru České republiky.

⁵⁹ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Obr. . 2. Vazby norem znalostí

Normy znalostí p ízp sobují obecné pofladavky na odborné znalosti a dovednosti k výkonu práce hasí v zastávané odbornosti tak, aby odpovídaly pot ebám pln ní standardních úkol v jednotkách PO.⁶¹ Viz. obrázek . 2.

Pro pot eby p ípravy a posuzování u ebních osnov, zejména odborných kurz , se odborné znalosti za le ují do t chto skupin:

- organizace PO,
- bezpe nost práce,
- pofární prevence,
- pofární taktika,
- v cné prost edky,
- technický výcvik,
- p edléka ská pomoc a psychologická p íprava.

Kafldá funkce s rozli-ením slufební hodnoti, podle katalogu odborností je ur ujícím pofladavkem pot ebných odborných znalostí a dovedností pro pln ní úkol stanovené v systemizovaném len ní organizace. Rovn íl vyfkladuje bezpe né zvládání samostatné typické innosti výkonu slufby. Tento souhrn povinností tvo í d íve obsahovou nápl práce. Pro kafldou odbornost a funkci je p esn definován obsah skupin odborných znalostí a praktických dovedností.

⁶¹ Zákon . 133/1985 Sb., o pofární ochran , ve zn ní pozd j-ích p edpis , vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek pofární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky .226/2005 Sb.

2.3 Management

„Management lze definovat jako určitý proces, ve kterém provádíme koordinaci inosti skupiny pracovníků nebo jednotlivců s využitím souboru iností a metod k dosahování cílů a zvládnutí různých specifických iností a funkcí managementu.“⁶²

Nedílnou součástí managementu jsou realizátoři úkolů, manažeři, kteří řídí jednotlivce nebo organizační jednotku k dosažení cílů. K realizaci vytýčených cílů přispívají osobním podílem při tvorbě podkladů, rozhodování a kontrolní iností. Řízení nebo vedení je praktickou iností a manažer při rozhodování prokazuje své schopnosti, dovednosti, znalosti a postoje, které vyvíjí v rozhodovacím procesu.

V manažerském světě je nespočet definic jak formulovat manažerskou náplň, ale vystihující je vta, která charakterizuje inosti HZS. *„Řízení znamená dosáhnout výsledků prostřednictvím lidí a s jejich pomocí.“⁶³*

Vystihující je fakt, že manažeři pracují s lidmi. To jak vede manažer spolupracovníky je důležitou fází ke splnění úkolů a má rozhodující význam při dosahování řízení jednotlivců, skupin nebo týmů. Každý manažer musí umět především motivovat lidi. Motivaci lze charakterizovat tím, pro čí lidé dělají a co se od nich očekává. Pokud je člověk motivován, realizuje své možnosti pro uspokojování svých dalších potřeb.

Krizový management je určen především pro provedení systémových opatření, které zahrnují odborné postupy, vdecké poznatky, aplikativní nástroje, rozhodovací a technologická opatření při zvládnutí mimořádných událostí nebo krizových stavech. Tento systém je součástí běžného flivota a uplatňuje se při ešení preventivních opatření stejně tak ke zvládnutí mimořádných nebo krizových situací v případech kdyfl nastanou.⁶⁴

⁶² HORÁR, R. a kol., Pr vodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2004. s. 16-32.

⁶³ HOSPODÁŘOVÁ, I., Kreativní management v praxi. 1. vyd. Havlík v Brod: Grada, 2008. s. 13.

⁶⁴ HORÁR, R. a kol., Pr vodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2004. s. 16-32.

V krizovém řízení spolupracují lidé v týmech a plní operativně celou řadu úkolů, které jsou pro ně náročné, jak po stránce psychické, tak fyzické a musejí zvládat tyto stavy s určitou mírou rizika. **Obsahem krizového řízení je:**

- komplex preventivních opatření a úkolů k eliminaci vzniku mimořádných a krizových situací a ke zvládnutí jejich průběhu,
- komplex opatření a úkolů, které plní státní správa a samospráva spolu s dalšími organizacemi i mimořádných a krizových situacích,
- souhrn zkušeností, vdeckých poznatků, metod a nástrojů řízení, technických a technologických opatření i řešení mimořádných a krizových situací,
- obranné a civilní nouzové plánování,
- řízení bezpečnostních složek za mimořádných a krizových situací,
- příprava civilního sektoru na plnění hospodářských opatření za krizových stavů,
- likvidace následků mimořádných a krizových situací,
- řešení mezinárodních mimořádných a krizových situací.⁶⁵

Účelem řízení je efektivním způsobem usměrnit činnosti lidí, směrem k naplánovaným cílům s požadavkem dosáhnout stanovených úkolů. K naplnění a dosažení stanovených úkolů využívá každý manažer svých dovedností a znalostí, získaných vzděláním a praktickou zkušeností.

Funkce řízení u HZS ČR využívající je-t jednu typickou fázi ke svým činnostem:

- plánování,
- organizování,
- personalistika,
- vedení,
- kontrolování,
- operativní řízení.⁶⁶

⁶⁵ HORÁR, R. a kol., Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2004. s. 16-32.

⁶⁶ HOSPODÁŘOVÁ, I., Kreativní management v praxi. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada, 2008. s. 13.

Realiza ní fáze funk ního ízení a rozhodování velitel u jednotek PO.

Plánování je p edpokladem úsp –ných rozhodnutí velitele zahrnující výb r úkol pro spln ní vytý ených cíl s ur ující specifickou inností podle p edem daných postup .

Organizování je postup, zahrnující ú elné vytvá ení struktury rolí pro p íslu-níky, s efektivním cílem k zabezpe ení pln ní úkol v organiza ním len ní jednotek. Smyslem organizování je t eba rozli-ít postavení p íslu-ník p i realizaci pravidel, postup a uplat ování daných pravomocí. V jednotkách PO je vyuffíváno týmové pln ní úkol s uplatn ním konkrétních specializa ních inností p íslu-ník .

Lidské zdroje mají spl ovat p edpoklady související s povinnostmi a nároky pro stanovenou funkci p íslu-níka. Je to p edev-ím oblast zahrnující v domosti, fyzické schopnosti, psychickou odolnost, manuální zru nost a dovednost. Pro ídící p íslu-níky jsou klí ové manaflerské schopnosti.

Vedení je budování vzájemných vztah mezi veliteli a jejich pod ízenými. Vzd lání velitele a praktické zku-enosti ovliv ují jeho styl ízení, který praktikuje p i e-ení mimo ádné nebo krizové situace. Musí být schopen jasn formulovat p íkazy, stanovit cíle a priority p i ízení pod ízených.

Kontrolování je d lefitou fází ízení a velitelé si tak zji- ují zda dosaflené výsledky odpovídají plánovaným cíl m. Kontrola by m la být pr b flná, p i které lze provád nou innost pod ízenými usm rnit a p edejít tak nespln ní pofladovaných úkol .

Operativní ízení je –estou funkcí ízení vyuffívanou veliteli jednotek PO p i rozhodovacím procesu velitele zásahu obsahující rychlé a správné organiza ní rozhodnutí v daném míst s asovým omezením opírající se o metodické postupy.⁶⁷

⁶⁷ EHO , A., TNGUT, Z. Základy teorie a praxe ízení. Brno: Institut mezioborových studií, 2009. s. 109.

ízením zásahu se uskuteční rozhodnutí velitele zásahu s cílem realizovat úkoly při hašení požáru a záchranných a likvidačních pracích prostřednictvím:

- řízení podřízených pod řízením velitele zásahu (jemu podřízených velitelů, hasičů, popř. vedoucích složek IZS),
- řízení jednotek,
- řízení součinnosti všech složek IZS pro vzájemnou koordinaci jimi prováděných záchranných a likvidačních prací (řízením je určeno chování dalších složek IZS),
- řízení součinnosti s dalšími právními a fyzickými osobami zúčastněnými na zásahu.

Velitel zásahu řídí činnost jednotek na místě zásahu rozhodovacím procesem, při kterém uplatňuje:

- metody řízení (plánování, organizování, komunikování, rozhodování, velení, motivování, kontrolování),
- organizování spolupráce,
- efektivního využití zásahových zdrojů (síly a prostředky, služby, finance, metody) vede ke stanovení a dosažení cíle zásahu (takticky správné nasazení zásahových zdrojů) a tím ke zdolání požáru nebo provedení záchranných a likvidačních prací při mimořádné události na taktické úrovni.

Struktura řízení musí být budována na následujících zásadách:

- úkoly a oprávnění mezi jednotlivými úrovněmi řízení jsou navzájem sladěny a jsou přesně stanoveny,
- je přesně stanoveno, kdo je oprávněn a v jakých úrovních řízení vydávat povely, pokyny a rozkazy,
- zůstává nedotčena celková odpovědnost velitele zásahu za řízení zásahu,
- je zaručena kontinuita velení i při neočekávaných stavech (vyřazení některého stupně struktury řízení, ztráta prostředků řízení, náhlá změna situace) přede stanovenou zastupitelností na jednotlivých úrovních řízení.⁶⁸

⁶⁸ Kolektiv autorů, Bojový řád jednotek PO. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. s. 149-157.

Celá struktura řízení zásahu musí velitele zásahu aktivně podporovat, informovat, připravovat rozhodnutí, plnit rozkazy, pokyny a povely, popř. je podporovat podřízeným.

Každá akutní nebezpečná situace vyžaduje od všech úrovní řízení okamžitou reakci ve formě rychlých rozhodnutí a přesných rozkazů. Tyto musí být v souladu s konečným cílem a záměrem velitele zásahu.

Pro složitější a méně se předvídatelné řízení zásahu nestačí čistě hierarchický a autoritativní řídicí styl, který je postaven jen na rozkazech a poslušnosti. Doporučuje se použít kooperativní řídicí styl, který vyvolává spolupráci odborníků k poradě, delegování odpovědnosti na velitele nižších stupňů, přidělování cílových úkolů s možností vlastního řešení při jejich plnění, poskytování informací podřízeným silám o situaci a záměrech jako motivaci pro nalezení optimálního rozhodnutí.

Služební nadřízený velitel nebo velitel s právem jedinstvého velení, pokud velení u zásahu nepřevzal, není oprávněn zasahovat do činností a oprávnění velitele zásahu, by služební podřízeného.⁶⁹

2.4 Dílčí závěr

Zejména v posledním desetiletí se oblast činností v působnosti HZS ČR stále více rozvíjí. Prudký rozvoj v oblastech průmyslových technologií, rozvoj energetiky, dopravy, zásahy do životního prostředí, nespolehlivost lidského faktoru a zejména extrémní projevy počasí způsobují, že skladba zásahů HZS ČR se postupně posouvá od převládajících činností při likvidaci požárů výrazně ve prospěch zásahů technických, dopravních nehod, říčních pohrom a jiných druhů mimořádných událostí.

Tyto fakta se nutně promítají do vzdělávacího systému a katalog specializačních profilací se stále rozvíjí o nové druhy kurzů, které jsou potřebné pro příslušníky při každodenní rozličné skladbě zásahů tvořící náplň a poslání HZS ČR. Potřebné specializační zaměření klade stále vyšší požadavky na vzdělávání příslušníků.

⁶⁹ Kolektiv autorů, Bojový řád jednotek PO. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. s. 149-157.

3. Vzdlávání hasi

Cílem vzdlávání p íslu-ník a zam stnanc je zajistit soulad mezi profesn - kvalifika ní strukturou zam stnanc a pot ebami organizace. Za odpovídající odbornou zp sobilost p íslu-ník i zam stnanc k výkonu slufebních i pracovních funkcí a za ú ast na vzdlávání je odpov dný p íslu-ný slufebni funkcioná , který schvaluje za azování p íslu-ník a zam stnanc do systému vzdlávání, dále i personální útvar a jednotlivý pracovníci.⁷⁰

Stejn tak jako každá firma nebo organizace vytvá í plánování, rovn fl tak i HZS R vytvá í vize do as budoucích. Vytvá í r zné druhy koncepcí p edpokládaného vývoje ve specifických oblastech. Jednou z oblastí je systém vzdlávání.

Cíle vzdlávání mají ur ující vliv na napln ní vývoje tak, aby výsledkem vzdlávání byl odborn p ipravený, vysoce motivovaný, profesionální p íslu-ník nebo zam stnanec HZS R s vysokým etickým standardem. To je nejvy-í poslání vzdlávání, ke kterému jsou vedeni v-ichni p íslu-níci a zam stnanci HZS R.

Sm r hlavních cíl systému vzdlávání HZS R:

- v systému celoflivotního u ení zabezpe it vzdlávání v-ech cílových skupin ve v-ech oblastech p sobnosti HZS R s ohledem na pořadavky výkonu slufby,
- optimalizovat systém vzdlávání z hlediska finan ních náklad , institucionálního zabezpe ení a ízení proces ,
- zvy-ovat kvalitu procesu vzdlávání,
- zajistit celkový rozvoj systému vzdlávání s d razem na prufnost z pohledu pořadavk výkonu slufby,
- zaji-ovat spokojenost v-ech subjekt v systému vzdlávání a zvy-ovat motivaci ke vzdlávání.

⁷⁰ TYGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

Resortní vzdělávací systém je cílev domé, plánovité, koordinované p sobení na lidské zdroje v organiza ní struktu e HZS R s cílem k:

- získání, prohloubení a zachování v domostí a dovedností pot ebných k pln ní aktuálních i výhledových úkol na sluflebním míst ,
- získání, prohloubení a zvýšení v domostí a dovedností pot ebných k rozí ení specializace a rozvoje k sluflebnímu postupu v kariérním r stu.⁷¹

3.1 Vzdělávací za ízení

Vzdělávání k získání stupn a zam ení vzd lání v oblasti PO zabezpe ují jak resortní, tak i mimoresortní koly.

1. St ední vzd lání s maturitní zkoukou.

- **Resortní kola:** St ední odborná kola pofární ochrany a Vyí odborná kola pofární ochrany ve Frýdku-Místku (dále jen SO^{TMPO} a VO^{TMPO}).

Hlavním posláním SO^{TMPO} je poskytovat studujícím st ední vzd lání s maturitní zkoukou. TMkola poskytuje vzdělávání v oboru vzd lání **Pofární ochrana** ve t ech formách studia ó denní, dálková a forma nástavbového studia. Studium v denní a dálkové form je ty leté a nástavbové studium je t íleté. Tato kola je jedinou st ední odbornou kolou v R, která poskytuje st ední vzd lání s maturitní zkoukou v oboru vzd lání PO.

Volnou kapacitu u ítel vyufflvá HZS R k organizování rezortního vzdělávání v kurzech k získání odborné zp sobilosti, k prodloužení platnosti osv d ení o odborné zp sobilosti, speciální jazykové p ípravy pro p íslu níky za azené na opera ních st ediscích, jiného jazykového vzdělávání, standardizovaných jazykových zkouek, dopl kových a jiných kurz dle aktuálních pofladavk výkonu slufby.

⁷¹ TMGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

- **Mimoresortní st ední odborné –koly.**

Ministerstvo vnitra-generální editelství HZS R a p íslu-né HZS kraj uzav ely dohody o spolupráci p i p íprav flák v oboru vzd lání **Strojník pofární techniky** se ty mi mimoresortními st edními odbornými –kolami:

1. St ední odborná –kola a St ední odborné u ili-t , P íbram,
2. St ední odborná –kola a St ední odborné u ili-t , Kladno,
3. St ední –kola techniky a slufleb, Karviná,
4. Integrovaná st ední –kola energetická a stavební, Chomutov.

Hasi ský záchranný sbor R se v rozsahu stanoveném pedagogickými dokumenty oboru vzd lání **Strojník pofární techniky** podílí na odborném výcviku budoucích maturant tohoto oboru a tím spl ují pofladavky HZS R pro vydání osv d ení o odborné zp sobilosti.

2. **Vy–í odborné vzd lání ukon ené absolutoriem.**

Resortní –kola: Vy–í odborná –kola pofární ochrany ve Frýdku-Místku.

Je to jediná VOTMv R poskytující vy–í odborné vzd lání se zam ením na PO a záchrana ství v akreditovaném vzd lávacím programu **Prevence rizik a záchrana ství**. TMkola p ípravuje odborníky zejména pro HZS R.

3. **Vysoko-kolské vzd lání.**

Vysoká –kola bá ská ó Technická univerzita Ostrava.

Fakulta bezpe nostního inženýrství je jednou z nejmlad-ích fakult Vysoké –koly bá ské ó Technické univerzity Ostrava. Její vznik je reakcí na nar stající pofladavky praxe na p ípravu vysoko-kolsky vzd laných odborník v oblasti bezpe nostního inženýrství a související v deckou a výzkumnou innost. Z ízení nové fakulty p edstavuje pokračování dlouhodobého procesu rozvoje v decko-výzkumné innosti a studijních obor orientovaných na bezpe nost a PO.

Resortní vzdělávání v zařízeních MV-G HZS R

Vzdělávací subjekty v soustavném systému plní úkoly v oblasti vzdělávání příslušníků a zaměstnanců HZS R, HZS podnik a částí členů jednotek SDH.

Vzdělávání je organizováno na těchto místech:

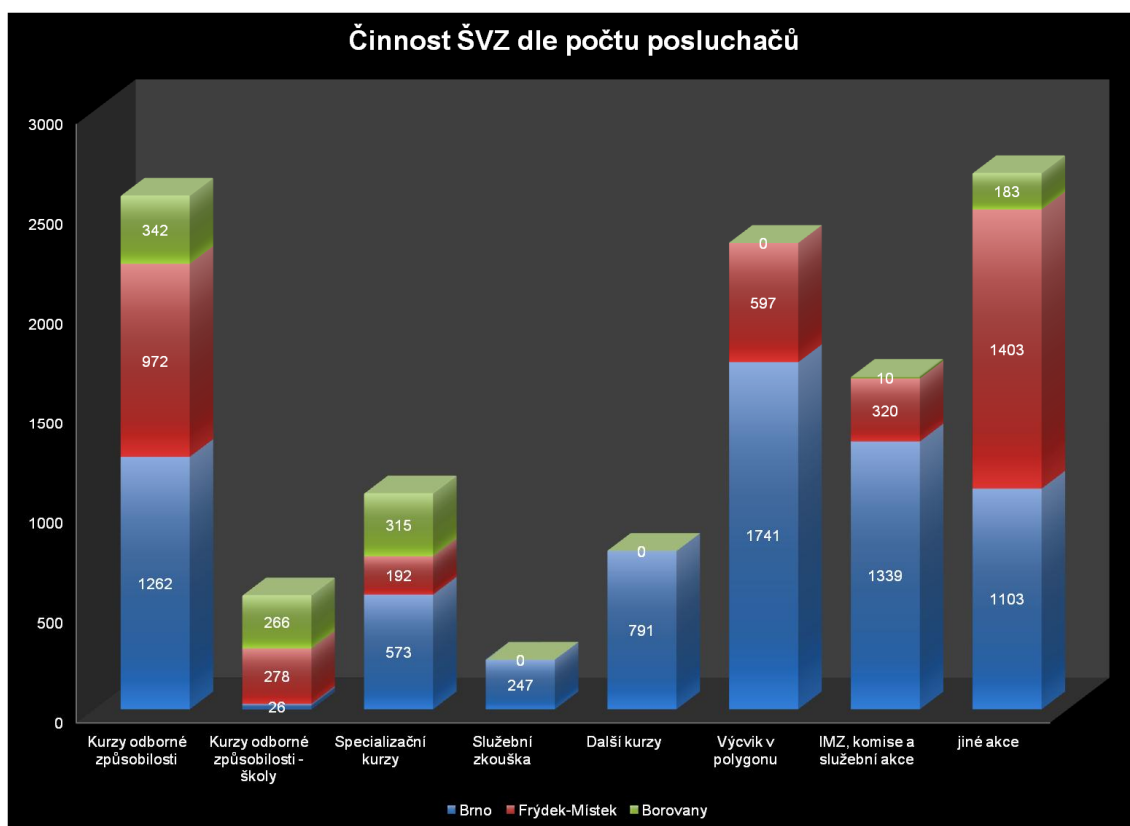
- SOTMPO a VOTMPO ve Frýdku-Místku,
- TTMkolní a výcvikové zařízení HZS R,
- Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč,
- Záchraný útvar HZS R.

Sloučením Odborných učilišť – PO Borovany, Brno a Frýdek-Místek do jednoho TTMkolního a výcvikového zařízení HZS R (dále jen TTMVZ HZS R) se sídlem v Brně má za cíl zefektivnit vzdělávací procesy, plně využít personální zdroje se sloučením na včinné a technické pomůcky pro výuku a výcvik. Toto sloučení umožní uje koncentrovat včinné a technické prostředky podle potřeb vzdělávacích programů, které bude příslušné středisko TTMVZ HZS R organizovat. Tento systém vede ke specializaci jednotlivých středisek na konkrétní vzdělávací programy vždy podle zaměření lektorského sboru a podle toho, pro které odborné oblasti mají střediska nejlepší předpoklady a podmínky. Díky jednotnému vedení se bude i personál postupně přizpůsobovat potřebám systému vzdělávání v místech působení vzdělávacího zařízení.

Zařízení, které by v současné době beze zbytku splňovalo nároky na kvalitní odborný a specializační výcvik, zatím v ČR chybí. Velikostí a vybavením se optimálnímu stavu přibližuje TTMVZ HZS R - středisko Brno. V tomto zařízení ovšem zdaleka nelze simulovat všechny typy zásahů v různých variacích, přestože technicky a včinně je toto zařízení relativně dobře vybavené.

Kapacita výše uvedených vzdělávacích zařízení pokrývá zejména v posledním období především požadavky na vzdělávání příslušníků HZS R a jen částí členů HZS podnik a členů jednotek SDH.

Teoretickými a výcvikovými zařízenými v roce 2011 prošlo celkem 11960 osob v 558 kurzech. Z toho 6404 posluchačů a 5556 ostatních studujících, viz graf . 1.

Graf . 1. Počet absolventů za rok 2011 v TMMZ HZS ČR.

Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč je odborným orgánem MV-GR pro vdeckovýzkumnou, vzdělávací, výcvikovou a informační činnost ve všech oblastech ochrany obyvatelstva. Poskytuje informační, expertizní, konzultační a poradenskou činnost orgánům a organizacím HZS ČR, ministerstvům, orgánům státní správy a samosprávy, právníkům a vybraným fyzickým osobám, jejich činnost je důležitá pro zabezpečení plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Náplní institutu je zabezpečovat vzdělávání k získání odborné způsobilosti v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení a získání odbornosti k obsluze jednotného systému varování.

Záchranný útvar HZS ČR. Hlavním úkolem tohoto útvaru v oblasti vzdělávání je příprava posluchačů k získání individuální oprávněné skupiny „C“ a „E“ a organizováním modulu I Vstupní příprava posluchačů .

3.2 Systém vzdělávání

Celý systém vzdělávání v HZS ČR je koordinován, organizován a metodicky řízen oddělením vzdělávání MV-G HZS ČR. Tímto oddělením je rovněž vykonáván inspekční dozor nad organizací, obsahem a kvalitou vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních.

Organizace vzdělávání příslušníků a odborných zaměstnanců HZS ČR a ostatních studujících ve vzdělávacích zařízeních MV-G HZS ČR, ve SOTMPO a VOTMPO ve Frýdku-Místku a v Záchraném útvaru HZS ČR (dále jen vzdělávací zařízení), jehož cílem není získání stupně vzdělání, se řídí jednotným pokynem G-HZS ČR č. 11/2010 organizující vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních MV-G HZS ČR.

Organizační dokumenty k systému vzdělávání jednoznačně vymezují psané pokyny. Oddělení vzdělávání zajišťuje vzdělávání příslušníků a zaměstnanců na základě potřeb personálního oddělení. Vzdělávání účastníků se realizuje plánovitě v jednotlivých skupinách nebo individuálně podle úelu přípravy.⁷²

Současný systém vzdělávání v HZS ČR v sobě zahrnuje:

1. vzdělávání k získání stupně a zaměření vzdělání:
 - v resortních vzdělávacích zařízeních,
 - v mimoresortních vzdělávacích zařízeních.
2. resortní odbornou přípravu a prohlubující vzdělávání:
 - odborná příprava k získání odborné způsobilosti a k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti,
 - specializační kurzy,
 - doplňkové kurzy,
 - příprava k vykonání slufební zkoušky,
 - pravidelná odborná příprava,
 - vzdělávání ve smyslu usnesení vlády č. 1542/2005, kterým byla schválena Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech.

⁷² TYGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

Systém vzdělávání v HZS ČR pro své specifické potřeby vzdělávání si vytvořil základní pojmy, kterými se rozumí:

- **vzdělávání** je souhrn druhů a forem vzdělávání studujících zaměřených na získání, udržování a prohlubování znalostí, dovedností a návyků, relevantních z hlediska výkonu služby a zaměření v oblasti PO, IZS, krizového řízení, civilního nouzového plánování a ochrany obyvatelstva,
- **kvalifikační příprava** je studium v odborných, specializačních kurzech a ve vzdělávacím programu Vstupní příprava příslušník HZS ČR vedoucí ke splnění dalšího odborného požadavku,⁷³
- **specializační kurz** je vzdělávací program kurzu, kterým studující získává uhlí specializaci pro výkon speciálních činností,
- **odborný kurz** je vzdělávací program kurzu ke splnění dalšího odborného požadavku (uhlí vymezení odborné způsobilosti),
- **vstupní příprava příslušník HZS ČR** je vzdělávací program kurzu ke splnění požadavku absolvovat vstupní přípravu a ke splnění dalšího odborného požadavku,⁷⁴
- **další odborná příprava** je studium a další činnosti určené k soustavnému udržování a prohlubování odborné kvalifikace potřebné pro výkon funkce zastávaného služební nebo pracovního místa, jejíž obsah navazuje na předcházející přípravu,
- **doplňkový kurz** je vzdělávací program kurzu, kterým studující získává další nezbytné znalosti, dovednosti a návyky potřebné pro výkon činností, jimiž je charakterizováno jeho služební (pracovní) místo, ale kterým studující nezískává odbornou způsobilost nebo specializaci,
- **profil absolventa** jsou minimální požadavky na znalosti, dovednosti a návyky potřebné pro výkon zastávané funkce, které studující získá absolvováním vzdělávacího programu,

⁷³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 23/2010 k odborné způsobilosti příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky.

- **vyuovacím předem** je forma uspořádání uiva podle specifického odborného zamění,
- **ostatní studující** jsou zaměstnanci HZS podnik , členové jednotek SDH obcí a podnik , studenti středních a vysokých škol, se kterými má MV-G HZS R uzavřenu dohodu o spolupráci v oblasti vzdělávání, případně jiné fyzické osoby, které jsou účastníky kurzů za úhradu.

Systém vzdělávání u HZS R se dělí na druhy obsahující:

1. kvalifikační přípravu, která zahrnuje:
 - vzdělávací program Vstupní příprava příslušník HZS R,
 - odborné kurzy,
 - specializační kurzy.
2. další odbornou přípravu, která zahrnuje zejména:
 - doplňkové kurzy,
 - instrukční metodická zaměstnání,
 - pravidelnou odbornou přípravu.⁷⁵
3. vzdělávání ve smyslu usnesení vlády,⁷⁶ které zahrnuje:
 - vstupní vzdělávání,
 - prohlubující vzdělávání.⁷⁷

⁷⁵ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁷⁶ Pokyn generálního ředitele HZS R a náměstka ministra vnitra č. 23/2006 k zajištění realizace Pravidel vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech schválených usnesením vlády č. 1542/2005.

⁷⁷ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru R 11/2010, kterým se upravuje organizace vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních Ministerstva vnitra-generálního ředitelství HZS R, ve Střední odborné škole požární ochrany a Vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchraném útvaru HZS R.

Délka vzdělávání a forma studia jsou stanoveny tak, aby byly naplněny cíle vzdělávání stanovené u vědními dokumenty vzdělávacího programu. Formy studia jsou:

- prezenční,
- dálková,
- distanční,
- kombinovaná.

Nejvíce využívanou formou je prezenční studium, na které vysílá slufební funkcionář za účelem studijního pobytu, který je podle zákona o slufběním poměru považován za výkon slufby.

Vzdělávací program jako ucelená jednotka vzdělávání má definovaný obsah a cíle. Pro každý vzdělávací program je zpracována dokumentace dle požadavků usnesení vlády.⁷⁸

U vědní osnovy vzdělávacích programů jsou upravovány a aktualizovány na návrh představitelů vědních skupin.⁷⁹

Návrh u vědních dokumentů vzdělávacího programu nebo jejich aktualizaci připraví na základě profilu absolventa příslušné vědní skupiny složené ze zástupců vzdělávacích zařízení, odborných pracovníků MV-G HZS ČR, případně HZS krajů, a oddělení vzdělávání MV-G HZS ČR. U vědní dokumenty vzdělávacího programu a u vědní osnovy schvaluje G HZS ČR a u vědní osnovy vydává MV-G HZS ČR.

Pro dobré nastavení procesu plánování systému vzdělávání a úspěšnost organizování má zásadní význam systém centrální elektronické evidence příhlávek. Rozšířením elektronického systému pro další potřeby související s realizací vzdělávání

⁷⁸ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 23/2006 k zajištění realizace Pravidel vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech schválených usnesením vlády č. 1542/2005.

⁷⁹ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 44/2008, kterým se stanoví složení a činnost představitelů vědních skupin pro tvorbu a aktualizaci vzdělávacích programů v systému vzdělávání příslušníků a odborných zaměstnanců HZS ČR.

ve vzdávacích zařízeních tak, aby se elektronický systém stal nástrojem pro plánování, organizaci a realizaci vzdávacího procesu a vedení veškeré dokumentace s ním související. To umožní vzdávacím zařízením realizaci procesu od povolávání do kurzu a potvrzování účastí, řízení ubytování a stravování účastníků vzdávacích akcí a přípravu rozvrhů pedagogických pracovníků pro vedení pedagogické dokumentace ke vzdávacím akcím a poskytnutí osvědčení a potvrzení o absolvování kurzu.

Propojenost systému umožní kromě pravidelného plánování činnosti vzdávacích zařízení na základě zadaných požadavků vedení jejich platnosti osvědčení a prognózování potřeby jednotlivých kurzů ve střednědobém časovém horizontu. Stane se nástrojem pro zajištění náhradních účastníků a pro provádění fakturací. Centrální elektronická evidence přihlášek do kurzů bude průběžně poskytovat těmto data pro potřeby managementu HZS ČR a pro potřeby personálních pracovníků HZS ČR.

Oddělení vzdávání MV-G HZS ČR připraví na základě informací z centrální elektronické evidence přihlášek požadavky na počty a druhy kurzů, jejichž realizaci projedná se zástupci vzdávacích zařízení.

Pokud kapacita vzdávacích zařízení na příslušné pololetí je již naplněna, bude realizace zbylých přihlášek posunuta na následující pololetí. Při sestavování požadavků na počty kurzů postupuje oddělení vzdávání MV-G HZS ČR tak, aby byly splněny jejich stanovené právními předpisy.⁸⁰

Do kurzu mohou být zařazeni jen uchazeči, kteří splní vstupní podmínky, které prokáže uchazeč při nástupu kterými jsou:

- způsobilost k výkonu služby ve vzdávacích zařízeních,
- podmínky stanovené platnými ústředními dokumenty vzdávacího programu a s nimi souvisejícími právními předpisy,
- u ostatních studujících dále uzavření smlouvy o provedení kurzu se vzdávacím zařízením a poplatek uhrazení finanční částky dohodnuté ve smlouvě.

⁸⁰ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Za splnění podmínek pro přijetí do kurzu odpovídá slufební funkcionář (zaměstnavatel). V případě nedodržení podmínek nemůže být uchazež zažen do kurzu. O zažení uchazeže do kurzu na základě splněných podmínek uvedených rozhoduje editel vzdělávacího zařízení. Povoláním do kurzu je uchazež vyrozuměn prostřednictvím slufební funkcionáře (zaměstnavatele) písemně.

Celý průběh studia je organizován podle schválených osnov pro daný kurz a od zahájení až po ukončení se řídí platnými předpisy.⁸¹

Osvědčení nebo potvrzení se vydá jen studujícímu, který úspěšně vykonal závěrečnou zkoušku nebo splnil podmínky stanovené pro ukončení kurzu učetnými dokumenty vzdělávacího programu. Absolvent tento doklad předloží personálnímu pracovišti k evidenci.⁸²

Platnost kurzu je 5 let. Před uplynutím doby platnosti musí předložitel formou předložky požádat o prodloužení a zúčastnit se kurzu k prodloužení. Výjimkou jsou kurzy převzaté pro účely PO a doba pro pravidelné předložení je kratší.

Vzdělávání zaměstnanců HZS ČR probíhá podle pravidel, která stanoví obsah vzdělávání zaměstnanců tak, aby odpovídal potřebám celé státní správy v ČR. Toto vzdělávání má za úkol zajistit univerzální kvalifikaci zaměstnanců státní správy a jeho využitelnost ve všech resortech. Jednotlivé složky tohoto vzdělávání však nerespektují dostatečně specifika HZS ČR., proto je organizace vzdělávacích akcí zajišťována ve spolupráci s odborem personálním MV a s externími dodavateli. Toto vzdělávání je zaměřeno na specifické potřeby předložitelů a zaměstnanců HZS ČR a týká se zejména jazykové předpravy, počítačové gramotnosti, právní, finanční, mzdové, daňové problematiky oblasti mediální komunikace⁸³

⁸¹ Pokyn generálního editel Hasičského záchranného sboru ČR 11/2010, kterým se upravuje organizace vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních Ministerstva vnitra-generálního editelství HZS ČR, ve Státní odborné škole požární ochrany a Vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchranném útvaru HZS ČR.

⁸² Pokyn generálního editel HZS ČR . 40/2009 o personální evidenci v Hasičském záchranném sboru České republiky a zpracovávání osobních údajů, které s nimi souvisejí.

⁸³ Usnesení vlády . 1542/2005 Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech.

Vzdělávání příslušníků HZS ČR je organizováno v kurzech k získání odborné způsobilosti a v kurzech prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti v souladu s právními předpisy.⁸⁴

Ustanovením na služební místo v HZS ČR se stává příslušníkem HZS ČR a je povinen absolvovat vzdělávací program **Vstupní příprava příslušníků**⁸⁵ v pořádkované profilaci a musí splnit požadavek získat odbornou způsobilost.⁸⁶

Odborná způsobilost příslušníka je jedním z dalších odborných požadavků příslušníka, který musí získat bez zbytečného odkladu.⁸⁷

Personální oddělení při ustavování na služební místo zajistí vypsání přihlášky do kurzu Vstupní příprava příslušníků novým příslušníkem a primárně nadřízený jej v rámci pro-kolení seznámí se systémem vzdělávání u HZS. Příslušník si tak od počátku vstupu osvojuje pravidla a postupy v zavedeném vzdělávacím systému.

Příslušník získává odborné znalosti a praktické dovednosti ve vzdělávacích programech kurzů určených k získání odborné způsobilosti nebo k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti odpovídající jeho zájmu. Služebním předpisem může být stanoven požadavek na absolvování specializačního nebo doplňkového kurzu. Katalog specializačních, doplňkových a jiných kurzů vydává a pravidelně aktualizuje MV-G HZS ČR⁸⁸.

Vzdělávání ostatních cílových skupin. Do působnosti MV spadá povinnost řídit odbornou přípravu příslušníků jednotek PO. Tato povinnost zahrnuje organizaci odborné přípravy pro zaměstnance podniků zařazené v jednotkách HZS podniků,

⁸⁴ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb., zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ BENDA, J., Příprava příslušníků Hasičského záchranného sboru ke zvládnutí krizových situací: bakalářská práce. Brno: IMS Brno. 2010. s. 30-35.

⁸⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁸⁷ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁸ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 9/2010, kterým se stanoví podmínky pro výkon speciálních činností u HZS ČR.

velitele, strojníky a techniky speciálních služeb ostatních jednotek PO, kteří v souladu se zákonem mohou své funkce vykonávat pouze s požadovanou odbornou způsobilostí.

3.3 Specializační příprava

Souasná náročnost a složitost činnosti hasičů na místě zásahu, používané včasně a technické prostředky PO a stále dokonalejší technologické a taktické postupy nutí k zaměřením nad formami výcviku, kterými musí hasiči projít. V rámci specializační přípravy mají hasiči získávat nejenom potřebné teoretické znalosti, z hlediska jejich bezpečnosti při výkonu služby, ale je rovněž důležité rozvíjet jejich dovednosti a návyky. K trendům vyspělých zemí dnes patří, že formy vzdělávání a výcviku se stále více přibližují podmínkám, se kterými se hasiči setkávají při reálném zásahu.

Specializační kurzy slouží k získávání účelové specializace pro výkon speciálních činností. Nabídka specializačních kurzů je vydávána formou Katalogu specializačních, doplňkových a jiných kurzů.

Každý kurz určený k získání odborné způsobilosti nebo specializační činnosti se označuje v názvu písmenem **Z**. Kurzy k prodloužení platnosti se označují písmenem **P**.

Katalogu specializačních, doplňkových a jiných kurzů obsahuje celkový přehled o druzích a určení jednotlivých kurzů a o znalostech a dovednostech, které absolvent v kurzu získá. **Souasný katalog obsahuje tyto druhy specializačních kurzů :**

- Potápěč I. stupně,
- Potápěč II. stupně,
- Potápěč III. stupně,
- Instruktor potápěčů,
- Potápěčů s dýchací soustavou NITROX,
- Kyslíkové dýchací přístroje,
- Detekce, monitorování a odběr vzorků nebezpečných chemických látek,
- Dekontaminace hasičů,
- Manipulace se zvláště při mimořádných událostech,
- Kurz pro obsluhu plynových motorových pil v jednotce PO,

- Kurz pro instruktora obsluhy p enosných motorových pil,
- Základní odborná p íprava hasi se specializací pro práce ve vý-će a nad volnou hloubkou,
- Pravidelná odborná p íprava hasi se specializací pro práce ve vý-će a nad volnou hloubkou,
- Základní odborná p íprava hasi -instruktor pro práce ve vý-će a nad volnou hloubkou,
- Pravidelná odborná p íprava hasi -instruktor pro práce ve vý-će a nad volnou hloubkou,
- Odborná p íprava hasi -instruktor vzd lávacích za ízení MV-G HZS R pro práce ve vý-će a nad volnou hloubkou,
- Práce v divoké vod ,
- V dce malého plavidla,
- Kurz je ábník a vaza HZS R,
- Obsluhy automobilových vysokozdvifných plo-inových fleb ík ,
- Radia ní ochrana A,
- Radia ní ochrana B,
- Instruktor obsluhy CCS-COBRA,
- Vypro- ování zran ých osob z havarovaných vozidel,
- Rozhod í sout íí ve vypro- ování zran ých osob z havarovaných vozidel.⁸⁹

Dopl kové kurzy jsou zam ené na dopln ní nezbytných znalostí, dovedností a návyk pot ebných pro výkon inností, jimifl je charakterizováno sluflební místo. V t chto kurzech studující nezískává odbornou zp sobilost ani specializaci a jsou to dopl kové kurzy zam ené na:

- kontrolní innost,
- stavební prevenci,
- zji- ování p í in vzniku poflár ,
- preventivn výchovnou innost,
- krizové ízení a ochranu obyvatelstva.

⁸⁹ Pokyn generálního editele HZS R . 9/2010, kterým se stanoví podmínky pro výkon speciálních inností u HZS R.

3.4 Odborná příprava

Rozhodující podíl odpovědnosti za odbornou způsobilost a přípravu mají:

- MV-G HZS ČR ve všech v-ech v-ebecné metodiky a odborné způsobilosti profesionálních příslušníků a zaměstnanců jednotek PO a vybraných skupin členů jednotek PO (velitelé, strojníci a technici speciálních služeb všech jednotek PO),
- HZS kraj směrem k velitelům a strojníkům jednotek SDH obcí a SDH podniků ,
- velitelé jednotek HZS podniků vzhledem k zaměstnancům jejich podniku.

Tento systém vzdělávání je nastaven tak, aby bylo zajištěno plnění zákonné povinnosti uložené MV řídit odbornou přípravu a usměrňovat po odborné stránce výkon služby v jednotkách PO, kterými jsou jednotky HZS podniků a jednotky SDH obcí a podniků .

V rámci své metodické odpovědnosti vydává MV-G HZS ČR, obvykle formou pokynů generálního ředitele a náměstka ministra vnitra, následující interní akty z oblasti odborné způsobilosti a přípravy:

- pokyn kterým se stanovují normy znalostí,
- pokyny k odborné způsobilosti příslušníků HZS ČR i zaměstnanců HZS podniků , které stanovují zásady k získávání ověření a osvědčení odborné způsobilosti pro příslušnou funkci nebo služební zařazení a příslušné odborné kurzy,
- pokyny, které stanovují systém odborné přípravy v jednotkách SDH obcí a podniků ,
- učební osnovy odborných i specializačních kurzů ,
- konspekty a teze odborné přípravy, které jsou metodickou pomůckou pro provádění pravidelné odborné přípravy,
- pokyny, které stanovují základní zaměstnání pravidelné odborné přípravy ve všech jednotkách PO v příslušném roce,

- pokyny, které stanovují provádění provozních a taktických cvičení prováděných jednotkami PO a v součinnosti s IZS,
- pokyny, které stanovují provádění tělesné přípravy příslušníků HZS ČR a ovlivnění jejich fyzické způsobilosti,
- pokyny k provádění sportovních soutěží organizovaných v rámci HZS ČR,
- pravidla pořídního sportu, která stanovují provádění jednotlivých disciplín a hodnocení dosažených výkonů,
- pravidla soutěží organizovaných ve cvičeních s prvky záchranných činností, například ve vyproštění zraněných osob z havarovaných vozidel,
- pokyny k provádění mistrovství HZS ČR v pořídním sportu a ostatních sportů zařazených do tzv. slufební tělesné přípravy a k zabezpečení reprezentace hasičů ČR na mezinárodních soutěžích.

Nedílnou součástí odborné přípravy příslušníků HZS ČR a prohlubování jejich odborných znalostí je pořádání instrukčních metodických zaměření a odborných seminářů.

Odborná příprava se skládá z:

- teoretické přípravy,
- praktického výcviku,
- tělesné přípravy,
- taktických a provozních cvičení.

Je prováděna za účelem:

- splnění podmínek odborné způsobilosti pro výkon zastávané funkce v jednotce PO, které se ověřují zkouškou a prokazují osvědčením,
- udržování a prohlubování potřebných znalostí a dovedností hasičů formou pravidelné odborné přípravy v době výkonu slufby,
- fyzické přípravy, jako povinné, každoročně prováděné součástí pracovní náplně a pracovní doby všech příslušníků HZS ČR,
- vytváření podmínek pro pořídní sport a organizováním soutěží v pořídním sportu a soutěžích s prvky záchranných činností.

3.4 Díl í záv r

Vzd lávání p íslu-ník probíhá v rámci komplexního systému, který pln pokrývá obsah inností v p sobnosti sboru a prufln reaguje na pot eby výkonu slufby v HZS R.

Sou asný systém vzd lávání je nástrojem kvalitn p ipravených lidských zdroj pro úkoly v p sobnosti sboru. Vzd lávání je jedním ze strategických prost edk , který p íslu-níky a zam stnance HZS R vede k profesionalit profese.

Hlavním posláním vzd lávání je realizovat systém, který zajistí pot ebnou odbornou úrove p íslu-ník a zam stnanc HZS R a zabezpe í jejich rozvoj v souladu s posláním HZS R, pot ebami spole nosti a novými poznatky v oblasti ochrany flivot , zdraví a majetku po celou dobu jejich profesionální dráhy v HZS R.

II. PRAKTICKÁ ÁST

4. Výzkum vzdávání u HZS R

V následující části se budu zabývat výzkumem podmínek potřebných k zajištění kvalitní odborné způsobilosti a podmínek pro zavedení manažerského vzdávání. Pomocí dotazníkového šetření jsem sesbíral data, která jsem vyhodnotil a budu je interpretovat. Dále navrhnou řešení pro zavedení manažerského vzdávání.

4.1 Metodologie výzkumu

Metodologií výzkumu bylo studium odborných dokumentů a součástí jejich analýzy. Z dokumentů, ze kterých jsem čerpal, jsem vybíral specifikaci k tématu diplomové práce. Další fází výzkumu byl sběr dat formou dotazníkové metody.

Cílem empirické části diplomové práce bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit podmínky a úroveň odborné způsobilosti ve vzdávacích zařízeních MVÖG HZS R.

Zjištěné výsledky při výzkumu měn poskytl potřebné údaje k získání odpovědí na formulované hypotézy. Tyto hypotézy budou potvrzeny nebo vyvráceny.

Hypotéza .1

Úroveň odborné způsobilosti u všech příslušníků HZS R je stejná, i když získávají odbornou způsobilost v různých resortních vzdávacích zařízeních.

Hypotéza .2

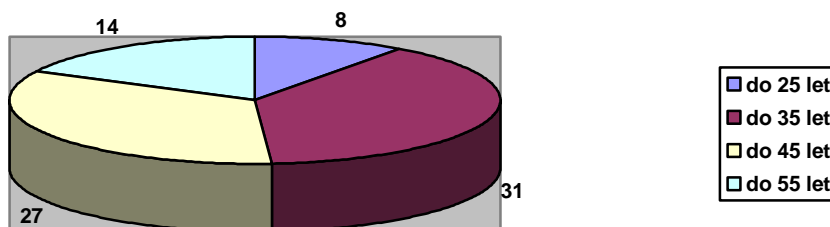
Manažerské vzdávání je součástí vzdávacího systému HZS R, stejně jako jiné organizace.

Pro charakteristiku výše uvedeného vzorku byl vybrán soubor respondentů z ad příslušníků HZS Jihomoravského kraje, skládající se z krajského editelství, krajského OPIS a 26 požárních stanic dislokovaných na území kraje.

4.2 Vyhodnocení a interpretace získaných dat

Z počtu 90 dotazníků se mi vrátilo 80 dotazníků řádně vyplněných. Dotazníky byly anonymní a odpovědi pouze mufti. Vyplnění dotazníku netrvalo déle než deset minut. Vyhodnocená získaná data z dotazníků jsem vyjádřil v grafech.

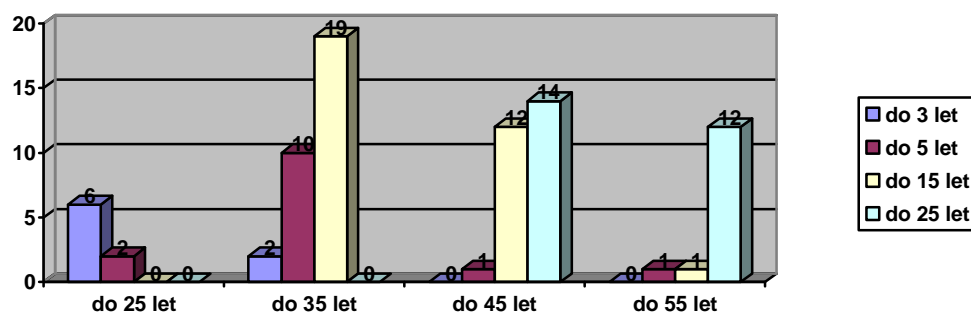
1. Jaký je Váš věk?

Graf . 1

V k p íslu-ník v ýb rového vzorku HZS Jihomoravského kraje vypovídá o zastoupení v-ech v kových skupin v rozmezí od dvaceti p ti let do padesáti p ti let.

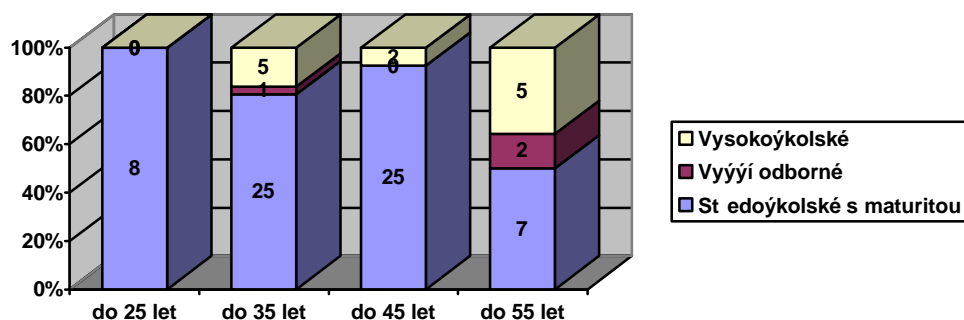
2. Jak dlouho jste zaměstnán u HZS?

Graf . 2

Tento graf zobrazuje, že většina příslušníků HZS Jihomoravského kraje má za sebou určitou dobu praxe.

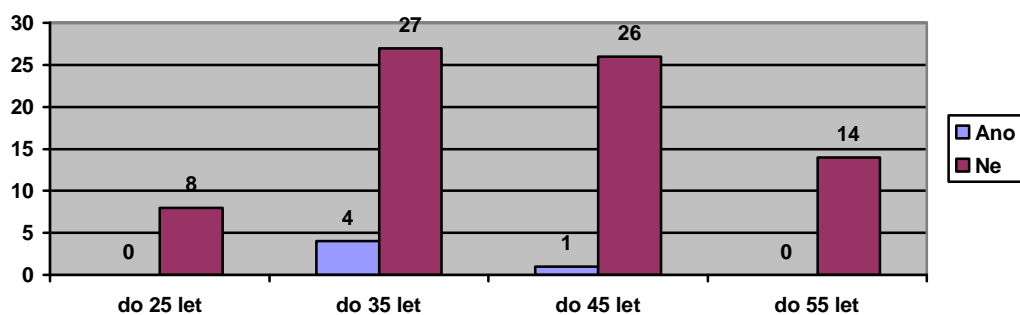
3. Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

Graf . 3

Zjištěné ukazatele tohoto grafu vypovídají o skutečnosti, že s přibývajícím věkem příslušníků se zvyšuje úroveň jejich vzdělání.

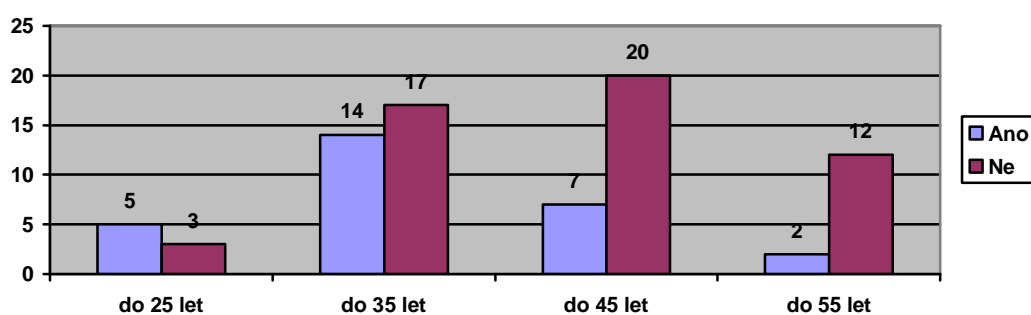
4. Studujete?

Graf . 4

Tento graf dokládá skutečnost o potřebu současných studujících píšoucíků HZS Jihomoravského kraje, kdy stárnoucí generace si zvyšuje vzdělání pro uplatnění kariérního postupu.

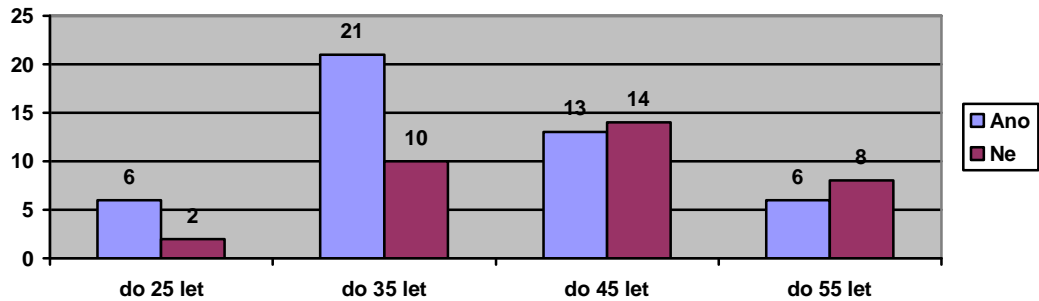
5. Zvažujete případné studium?

Graf . 5

V tomto grafu je znázorněný počet píšoucíků zvažujících případné zvýšení svého vzdělání pro dosažení vyšší odbornosti a možnosti kariérního postupu.

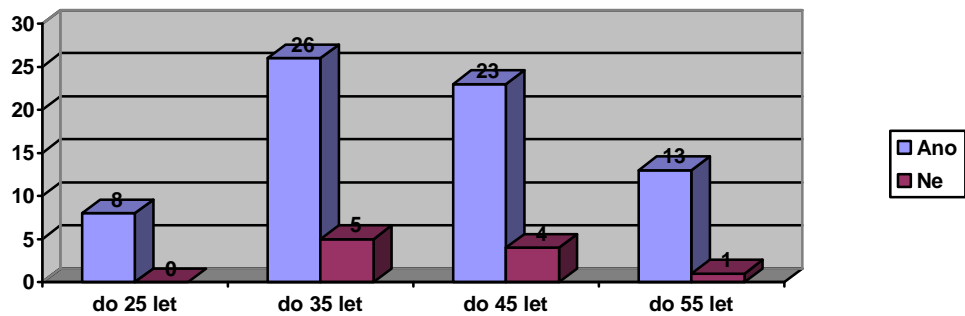
6. Jste lenem jednotky SDH?

Graf . 6

Dle grafu je zřejmé, že p íslu-níci HZS Jihomoravského kraje jsou zájmov zainteresoování v PO, kdy i ve svém volnu zasahují p i mimo ádných událostech v jednotkách SDH obcí.

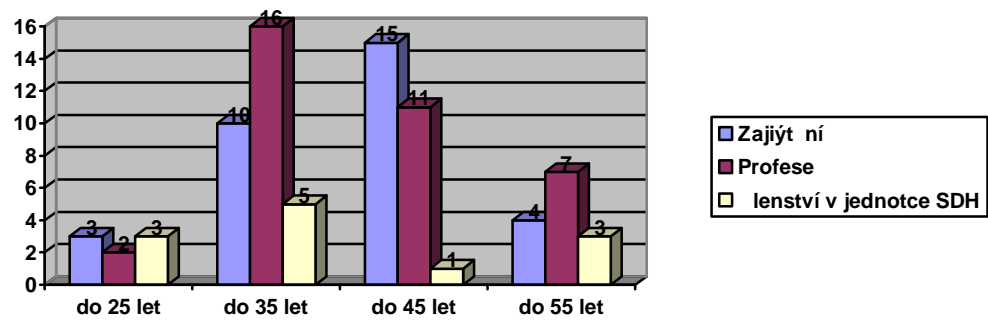
7. Jste spokojen se zastávaným slufebníím místem?

Graf . 7

Z tohoto grafu je zřejmá skute nost, že naprostá v t-ina p íslu-ník HZS Jihomoravského kraje je spokojena se zastávaným slufebníím místem.

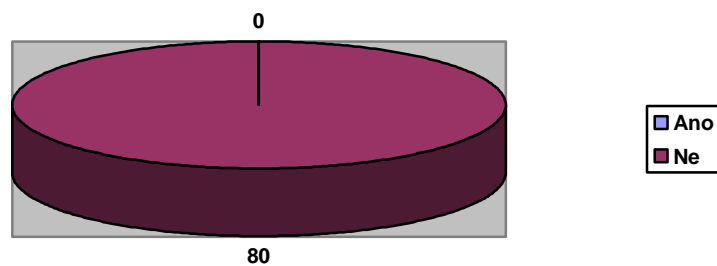
8. Co Vás přivedlo k profesi hasiče?

Graf . 8

Tento graf vypovídá o skutečnostech, které byly motivující pro nové uchazeče při vstupu do odborné přípravy HZS Jihomoravského kraje. Nejvíce zastoupenou motivací pro plnění poslání příslušníků HZS ČR je samotná profese hasiče.

9. Zúčastnil/a jste se manažerského vzdělávání?

Graf . 9

Tento graf jednoznačně vypovídá o skutečnosti, že v systému vzdělávání HZS Jihomoravského kraje se nikdo nezúčastnil manažerského vzdělávání.

Hypotéza . 1

Úroveň odborné způsobilosti u všech pracovníků HZS ČR je stejná, i když získávají odbornou způsobilost v různých resortních vzdělávacích zařízeních.

Analýzou dostupných materiálů jsem došel k závěru, že úroveň odborné způsobilosti je u všech pracovníků stejná na základě zjištění z učebních osnov, které jsou jednotné pro všechna vzdělávací zařízení v rámci ČR. Rozdílné je pouze technické vybavení jednotlivých vzdělávacích zařízení, kde součástí výuky je rovněž provádění praktického výcviku pro imitující reálné situace z činnosti hasičů.

Tato hypotéza byla potvrzena.

Hypotéza . 2

Manažerské vzdělávání není součástí vzdělávacího systému HZS ČR, stejně jako jiné organizace.

Analýzou zjištěných dat z výzkumného vzorku jednoznačně vyplývá, že v resortu HZS Jihomoravského kraje se žádný z dotazovaných nezúčastnil manažerského vzdělávání. Analýzou dokumentů upravujících vzdělávání u HZS ČR není dosud řešeno manažerské vzdělávání.

Tato hypotéza nebyla potvrzena.

4.2 Díl í záv r

Ve tvrté ásti mé diplomové práce jsem se zam íl na sb r dat a analýzu získaných údaj z ad p íslu-ník HZS Jihomoravského kraje, kte í poskytli pot ebné údaje ke zpracování úrovn kvalifikace a celkového sou asného stavu v oblasti zaji- ující specifické služby svou inností.

Závěr

Hasičský záchranný sbor ČR propaguje nutnost nepřetržitého vzdělávání a sebevzdělávání a všeobecný princip celoživotního učení uplatňuje analogicky ve svém resortním vzdělávacím systému s cílem umožnit svým příslušníkům a zaměstnancům po celý profesní život nezbytné zdokonalování ve své odbornosti a získávání potřebných specializací.

Z hlediska naplnění cíle vzdělávání je důležité, aby vzdělávání nezprostředkovávalo pouze znalosti a dovednosti pro plnění úkolů v praxi, nýbrž aby bylo zaměřeno i na eticko-ideovou oblast a u příslušníků a zaměstnanců HZS ČR podporovalo identifikaci s hodnotami HZS ČR a rozvíjelo postoje důležité z hlediska výkonu služby.

Prezenční forma výuky zůstane i nadále stálejší, ale je nevyhnutelné se zabývat různými kombinacemi forem odborné přípravy, které budou zahrnovat samostatné studium, krátkodobá soustředění i konzultace. Vhodné je do vzdělávacího procesu zakomponovat elektronická média. Pro optimální organizaci vzdělávání v HZS ČR je důležité přítomnost úseku vzdělávání na intranetové stránce HZS ČR a pravidelná aktualizace informací z oblasti vzdělávání.

Resumé

Základním cílem této diplomové práce je představit a popsat současný systém vzdělávání u HZS ČR, který zajišťuje včasnou odvětví v PO.

Mění se podmínky v bezpečnostním prostředí musí být okamžitým impulsem pro bezpečnostní systém, který dynamicky reaguje na vznikající nové hrozby. Zavedená pravidla jsou nedílnou součástí tohoto plně fungujícího záchranného systému s prvky spolupráce a koordinace u všech složek zajišťující neustálou pohotovost pro případný zásah. Jednotky PO a HZS ČR tvoří dvě základní složky IZS poskytující odborné služby spoluobčanům, které jim poskytují zdraví, životy i majetek při mimořádných událostech. Pro úspěšné zvládnutí těchto úkolů jsou velice důležitými lidské zdroje, které musí mít odborné vzdělání, znalosti a praktické dovednosti pro fyzicky a psychicky náročnou profesi. Pro zajištění kvalitní přípravy záchranné profese je vybudován jednotný vzdělávací systém poskytující potřebné odborné znalosti ke každé záchranné specializaci. Součástí systému je síť vzdělávacích zařízení poskytující odpovídající úroveň kvalitní přípravenými týmy lektorů, instruktorů a učitelů.

Anotace

Význam vstupní přípravy pro výkon funkce hasiče v působnosti požární ochrany. Diplomová práce proezor kopíruje oblast požární ochrany a zaměřuje se na konceptní systém resortního vzdělávání v hasičském řádku. Cílem práce je přiblížení systému zajišťující potřebnou odbornou úroveň hasičů po dobu jejich profesní dráhy a zabezpečující jejich rozvoj v souladu s posláním sboru.

Klíčová slova

Vzdělávání, řádkovní a výcviková zařízení, vstupní příprava, odbornosti, normy znalostí, kvalifikační příprava, praktický výcvik, tělesná příprava, výkon služby, úkoly v požární ochraně, specializační kurz, taktická cvičení, doplňkový kurz, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, jednotky požární ochrany.

Annotation

The importance of preparation for the job of a fire-fighter in the sphere of fire protection. The diploma thesis traces thoroughly the area of fire protection and focuses on conceptual system of departmental education in fire schooling. The aim of the thesis is to explain the system providing the required level of fire-fighters during their professional career, and securing their skills development in accordance with the mission of the fire brigade.

Keywords

Education, schools and trainee centers, entrance preparation, areas of expertise, knowledge standards, qualifying preparation, practical training, physical preparation, service performance, fire protection directives, course of specialization, tactical exercises, supplementary course, integrated rescue system, emergency event, fire protection units.

Seznam použité literatury

1. Ústavní zákon . 1/1993 Sb., Ústava české republiky, ve znění pozdějších předpisů .
2. Ústavní zákon . 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů .
3. Ústavní zákon . 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění pozdějších předpisů .
4. Zákon . 128/2000 Sb., o krajích (Krajskéřízení), ve znění pozdějších předpisů .
5. Zákon . 129/2000 Sb., o obcích (Obecnířízení), ve znění pozdějších předpisů .
6. Zákon . 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů .
7. Zákon . 237/2000 Sb., kterým se mění zákon . 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů .
8. Zákon . 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů .
9. Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů .
10. Zákon . 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů .
11. Zákon . 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů .
12. Zákon . 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů .
13. Vyhláška . 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).
14. Vyhláška . 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky . 226/2005 Sb.
15. Vyhláška . 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky . 429/2003 Sb.
16. Usnesení vlády . 1542/2005 Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech.
17. BENDA, J., DOHNAL, D. *Program redukce stresu*. Praha: MV-generální editelství HZS ČR, 2005. 75 s. ISBN 80-86640-41-8.

18. Kolektiv autor pod vedením MZV R, *Bezpečnostní strategie R 2011*. 1. vyd. Praha: MZV R, 2011. 21 s. ISBN 978-80-7441-005-5.
19. Kolektiv autor, *Bojový řád jednotek PO*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. 561 s. ISBN 978-80-7385-026-5.
20. Kolektiv autor, *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2010. 105 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
21. Kolektiv autor, *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích*. 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2008. 158 s. ISBN 978-80-86640-93-8.
22. Kolektiv autor, *Studijní texty ke slufební zkoušce*. 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2008. 278 s.
23. LOŤÁK, J., ŤWÁB, S., *Posouzení řadatelů o práci hasičů: Sborník Požární ochrana. 1997*. Praha: VŤB-TU, 1997. 97 s.
24. HOSPODÁ ŤVÁ, I., *Kreativní management v praxi*. 1. vyd. Havlík v Brod: Grada, 2008. 123 s. ISBN 978-80-247-1737-1.
25. HORÁR, R. a kol., *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
26. MAZÁNKOVÁ, L. *Základy didaktiky*. Brno: Institut mezioborových studií, 2006. 35 s.
27. MŤHLPACHR, P. *Problémy současné společnosti*. Brno: Institut mezioborových studií, 2004. 82 s.
28. PROCHÁZKOVÁ, D., ŤHA, J. *Krizové řízení*. Praha: MV-G HZS R, 2004. 225 s., ISBN 80-86640-30-2.
29. ŤGUT, Z. *Firemní kultura a lidské zdroje*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 88 s. ISBN 80-7357-046-7.
30. ŤHO, A., ŤGUT, Z. *Základy teorie a praxe řízení*. Institut mezioborových studií, Brno: 2009, 167 s.
31. BENDA, J., *Průprava příslušníků Hasičského záchranného sboru ke zvládnutí krizových situací*. Bakalářská práce. Brno: IMS Brno 2010. 55 s.
32. 112 Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. . 3/2011. Praha: MV-generální editelství HZS R, 2011. Vychází měsíčně. ISSN: 1213-7057.
33. Pokyn generálního editelce HZS R . 42/2007, kterým se vydává Cvičební řád jednotek požární ochrany - požární výcvik.

34. Pokyn generálního editela HZS ČR . 43/2007, kterým se vydává Cvi ební ád jednotek po flární ochrany - technický výcvik.
35. Pokyn generálního editela HZS ČR . 61/2007, kterým se m ní Pokyn generálního editela Hasi ského záchranného sboru R a nám stka ministra vnitra . 40/2001, kterým se vydává Bojový ád jednotek po flární ochrany, ve zn ní pozd j-ích p edpis .
36. Pokyn generálního editela HZS ČR . 44/2008, kterým se stanoví slofení a innost p edm tových skupin pro tvorbu a aktualizaci vzd lávacích program v systému vzd lávání p íslu-ník a ob anských zam stnanc HZS ČR.
37. Pokyn generálního editela HZS ČR . 58/2008, kterým se stanovují po fladavky na t lesnou zdatnost ob ana p í p íjímání do sluflebního pom ru p íslu-níka HZS ČR a na t lesnou zdatnost p íslu-níka HZS ČR pro výkon slufly na sluflebním míst , na které má být ustanoven a organizace zkou-ek t lesné zdatnosti a t lesné p ípravy.
38. Pokyn generálního editela HZS ČR .25/2009, kterým se stanoví ád výkonu slufly v jednotkách HZS podnik , SDH obcí a SDH podnik .
39. Pokyn generálního editela HZS ČR .50/2009, kterým se stanovují normy znalostí hasi .
40. Pokyn generálního editela HZS ČR . 40/2009, o personální evidenci v Hasi ském záchranném sboru eské republiky a zpracovávání osobních údaj , které s nimi souvisejí.
41. Pokyn generálního editela HZS ČR . 9/2010, kterým se stanoví podmínky pro výkon speciálních inností u HZS ČR.
42. Pokyn generálního editela HZS ČR . 11/2010, kterým se upravuje organizace vzd lávání ve vzd lávacích za ízeních MV-generálního editelství HZS ČR, ve St ední odborné kole po flární ochrany a Vy-í odborné kole po flární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchranném útvaru HZS ČR.
43. Pokyn generálního editela HZS ČR . 23/2010, k odborné zp sobilosti p íslu-ník Hasi ském záchranném sboru eské republiky.
44. Pokyn generálního editela HZS ČR . 29/2011, kterým se stanovují odbornosti v Hasi ském záchranném sboru eské republiky.
45. Vstupní p íprava p íslu-ník HZS ČR (VPP-MS), j. MV-70558-1/PO-2009 (ú innost od 1. listopadu 2009).

Internetové zdroje

46. <http://www.hzscr.cz/>
47. <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky>
48. http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf
49. http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/sluzebni_pomer.pdf
50. <http://www.fbi.vsb.cz/cs/okruhy/studium-a-vyuka/>
51. <http://www.firebrno.cz/cinnost-hasicskeho-zachranneho-sboru-jmk-kraje>

Seznam symbolů a zkratk

apod.	-	a podobn
atd.	-	a tak dále
R	-	eská republika
BS	-	Bezpečnostní systém
EU	-	Evropská unie
GPS	-	satelitní navigační systém
G	-	generální editelství
HP	-	havarijní plán
HZS	-	Hasičský záchranný sbor
IZS	-	Integrovaný záchranný systém
JmK	-	Jihomoravský kraj
JPO	-	jednotky poříární ochrany
MO	-	Ministerstvo obrany
MV	-	Ministerstvo vnitra
MZV	-	Ministerstvo zahraničních v cí
nap .	-	například
obr.	-	obrázek
OPIS	-	operační a informační st edisko
PO	-	poříární ochrana
pop .	-	pop ípad
SDH	-	Sbor dobrovolných hasi
SOTM	-	st ední odborná -kola
tzn.	-	to znamená
VOTM	-	vyří odborná -kola
VPP	-	Vstupní p íprav p íslu-ník

Seznam příloh

Příloha . 1

Dotazník pro příslušníky HZS JmK.

Příloha . 2

Seznam zkratk odborných, specializačních a doplňkových kurzů .

Příloha . 1

Dotazník pro příslušníky HZS JmK

Kolegyně, kolegové

Pro moji diplomovou práci jsem sestavil krátký dotazník a poprosím Vás o jeho vyplnění.

Dotazník je zaměřený k Vaší profesi a nezabere Vám více než 10 minut.

Prosím o pravdivé vyplnění tohoto anonymního dotazníku.

Legenda: Vaše odpovědi z více možností zakroužkujte.

-
1. Pohlaví žena muž
2. Věk: do 25 do 35 do 45 do 55 více
3. Jaké máte koníčky?
4. Co Vás přivedlo k profesi hasiče?
5. Jste členem jednotky SDH? ano ne
6. Jak dlouho jste zaměstnán u sboru?
7. Vaše pracovní doba je: rovnoměrně rozvržená (8 h)
nerovnoměrně rozvržená (12h) (24 h)
8. Kolik máte vaší stanice výjezdů za minulý rok:
do 200 do 300 do 400 nad 400
9. Jste spokojen se zastávaným služební místem? ano ne
10. Splňujete požadovaný stupeň vzdělání na zastávané služební místo? ano
ne
11. Jaké je vaše nejvyšší ukončené vzdělání: střední vyučení středně-kolské
s maturitou
vyšší odborné vysoko-kolské jiné:
12. Studujete ano ne
13. Zvažujete případné studium ano ne
14. Zúčastnil/a jste se manažerského vzdělávání?
15. Vaše platné kurzy (uvádíte zkratky dle přílohy)
- Specializace:
- Doplňkové:
- Děkujeme Vám za čas, který jste vyplněním vnovali. Josef Benda

Příloha .2

Příloha k otázce .14	
SPECIALIZAČNÍ kurzy	ZKRATKY
VPP- Modul I	VPP-I
VPP- Modul II	VPP-II
VPP-Modul III IZS	VPP-III-IZS
VPP-Modul IV IZS	VPP-IV-IZS
VPP-Modul III O	VPP-III-O
VPP-Modul IV O	VPP-IV-O
VPP-Modul III PRE	VPP-III-PRE
VPP-Modul IV PRE	VPP-IV-PRE
VPP-Modul III OOB a K	VPP-III-OOaK
VPP-Modul IV OOB a K	VPP-IV-OOaK
VPP-Modul III ADMIN	VPP-III-ADMIN
VPP-Modul IV ADMIN	VPP-IV-ADMIN
VPP-Modul III KIS	VPP-III-KIS
VPP-Modul IV KIS	VPP-IV-KIS
Nástupní odborný výcvik	NOV
Spojení	SP
Komunikační a informační systémy	KIS
Strojník	ST
Chemická služba	CHS
Spojová služba	SPS
Strojní služba	SS
Technická služba	TS
Taktické řízení	T
Operační řízení I	O I
Operační řízení II	O II
Strategické řízení	S
Takticko-strat. řízení	TS
editel	ED
Aplikace p etlakové ventilace	PV
Obsluha p enosných motorových pil	MP
Instruktor obsluh mot.pil	IMP
V dce malého plavidla	VMP
Nebezpečné látky	NL
Detekce, monitorování a odběr vzorků nebezpečných látek	DNL
Vyprosování zraněných osob z havar. vozidel	VZOHV

Rozhodí soutěží ve vyprosování zraněných osob z havarovaných vozidel	RVZOHV
Manipulace se zvířaty p i MU	MAN
Kyslíkové dýchací přístroje	KDP
Dekontaminace hasičů	DEK
Kurz radiální ochrany	RAD
Kurz potápění I.stupně	POT I
Kurz potápění II. stupně	POT II
Kurz potápění III. stupně	POT III
Instruktor potápění	IPOT
Práce v divoké vodě	PDV
Potápění s dýchací směsí NITROX	NITROX
Obsluha aut. vysokozdvíhacích plošek	OB PLO
Kurz jeřábčíka a vazařů HZS ČR	JaV
Instruktor obsluhy CCS-COBRA	COBRA
Rozhodí instruktor v pořízeném sportu	RIPS
Základní odborná příprava hasičů se specializací pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou	ZOP-LEZ
Pravidelná odborná příprava hasičů se specializací pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou	POP-LEZ
Základní odborná příprava hasičů-instruktorů se specializací pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou	ZOP-IN-LEZ
Pravidelná odborná příprava hasičů-instruktorů se specializací pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou	POP-IN-LEZ
Odborná příprava hasičů-instruktorů vzdělávacích zařízení MV-generálního ředitelství HZS ČR pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou	OP-INVZ.LEZ
Kurz posttraumatické intervence	PIP
Psychologické aspekty řízení lidských zdrojů	PA LZ
Obsluha programového balíku SEOD	SEOD
DOPLŮVĚKOVÉ kurzy	
DK1-Kontrolníinnost	DK-K
DK2-Stravební prevence	DK-SP
DK3-Vyšetřování požárů	DK-VP
DK4-Preventivní výchovnáinnost	DK-PV
DK5-Krizové řízení a ochrana obyvatel	DK-K aOO
Dokumentace při vyšetřování požárů	DOK-VYP
JINÉ kurzy	
Speciální jazyková příprava 112	JP OP 112

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezinárodních studií Brno

Vzdělávací systém u Hasičského záchranného sboru

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Antonín Šedý, CSc.

Vypracoval:

Bc. Josef Benda

Brno 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma ŠVzd. lávací systém u Hasičského záchranného sboru zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů literatury, který je součástí této bakalářské práce. Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Brno 20. března 2012

í í í í í í í í í í í í ..

Bc. Josef Benda

Podkování

Děkuji panu doc. Ing. Antonínu Šehoovi, CSc. za velmi ušlechtilou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce a které si velice vážím.

Bc. Josef Benda

OBSAH

Úvod	2
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1. Bezpečnost České republiky	4
1.1 Integrovaný záchranný systém	8
1.2 Poflární ochrana	20
1.3 Hasičský záchranný sbor České republiky	30
1.4 Dílčí závěr	34
2. Záchranná šká profese	35
2.1 Odbornosti	36
2.2 Normy znalostí	38
2.3 Management	40
2.4 Dílčí závěr	44
3. Vzdělávání hasičů	45
3.1 Vzdělávací zařízení	46
3.2 Systém vzdělávání	50
3.3 Specializační příprava	57
3.4 Odborná příprava	59
3.5 Dílčí závěr	61
II. PRAKTICKÁ ČÁST	
4. Výzkum vzdělávání u HZS ČR	62
4.1 Metodologie výzkumu	62
4.2 Vyhodnocení a interpretace získaných dat	63
4.3 Dílčí závěr	69
Závěr	70
Resumé	71
Anotace	72
Seznam použité literatury	73
Seznam symbolů a zkratk	77
Seznam příloh	78

Úvod

Současný stav ve světě je velice neuspokojivý a musí čelit novým hrozbám a novým rizikům. Všechny vyspělé státy světa hledají funkční modely pro zabezpečení svých území před následky mimořádných událostí, které mohou kdykoliv ohrozit životy, zdraví a majetek obyvatelstva. Stejně tak Česká republika průběžně reaguje na změny ve světě a vytváří novou koncepční strategii pro zabezpečení svého území pro zachování fungující společnosti.

Každodenní informace prostřednictvím médií nám sdělují a přibližují mimořádné situace, které přicházejí v různých nečekaných okamžicích a mají za následky zmařené lidské životy, těžká zranění, velké materiální škody a poškození tolik narušené životní prostředí. Příčiny mohou být různé a mohou vzniknout náhodným působením sil a jevů vyvolaných přírodními silami, přírodními vlivy nebo jejich kombinací. Mezi takové události patří například velká dopravní nehoda, rozsáhlý požár, povodeň, havárie s únikem nebezpečné látky a mnohé další případy.

Itálie současná společnost vytváří odpovídající podmínky pro řešení úskalí mimořádných událostí, ohrožujících naše zdraví, životy, majetek a životní prostředí vytvářením odpovídajících právních norem k použití účinného záchranného systému s odborně vyškolenými záchranáři a řídicími pracovníky a v neposlední řadě moderní a účinnou techniku.

Stále dokonalejší technologie a moderní technika kladou stále vyšší nároky na odbornou úroveň lidských zdrojů. Zvyšující se požadavky se musí nutně promítnout do systému přípravy v ucelené koncepci vzdělávání hasičů. Systém vzdělávání je třeba efektivně rozvíjet s využitím moderních vzdělávacích prvků zajištěných odbornou připraveností k získání odpovídajících znalostí. Při vytváření vzdělávacích zásad je třeba využívat nové didaktické metody, zaměřující se na individuální postupy a současně podporovat rozvíjející se kreativitu osobnosti.

Cílem diplomové práce je analyzovat a popsat souasný vzdělávací systém u Hasičského záchranného sboru České republiky, funkce a postavení integrovaného záchranného systému, odborné požadavky na funkci hasiče a představit souasný konceptní model vzdělávání. Zaměřím se na oblast systému vzdělávání ve struktuře a požární ochraně a popisu systémový postup pro získání odborného požadavku uchazeče pro konkrétní a specifické zaměření potřebné pro zastávanou profesi.

Diplomová práce je rozdělena na čtyři části. V první části mé diplomové práce popíši deskriptivní formou systém zajišťující bezpečnostní systém v České republice. Pro vytvoření bezpečného prostředí představím systém spolupráce výkonných prvků s konkrétními právy a především povinnostmi vyplývajícími z funkčního zařazení v jednotlivých pozicích ve státoprávním uspořádání.

Ve druhé části mé diplomové práce se zaměřuji na lidské zdroje a nutné profesní požadavky spojené s touto profesí.

Navazující třetí část mé práce představuje konceptní model vzdělávacího systému pro záchranná skou profesi a podmínky jejího získávání potřebných kvalifikačních požadavků spojených se zastávanou proficí.

V teoretické části diplomové práce jsem použil formu obsahové analýzy dostupných materiálů, zejména odborné literatury a vnitřních předpisů, s následným vyvozením racionálních a logických závěrů. V praktické části jsem provedl šetření pomocí dotazníkové metody vedoucí ke zjištění úrovně a podmínek vzdělávání u Hasičského záchranného sboru. Získaná data jsem zpracoval a vyhodnotil pro závěry výzkumu. Získaná data od 80 respondentů, která jsem použil pro výzkum, byla z adresářů Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje.

I. Teoretická část

1. Bezpečnost České republiky

Současná bezpečnost České republiky (dále jen ČR) vychází ze tří základních dokumentů. Jsou jimi Bezpečnostní strategie ČR (dále jen BS), Obranná strategie ČR a Vojenská strategie ČR.

Bezpečnostní strategie ČR je primárním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na který navazují dílčí strategie a koncepce. Je novým vládním dokumentem schváleným 8. září 2011. Nová BS ČR odvoduje a popisuje podstatné změny bezpečnostního prostředí od roku 2003. Při prosazování cílů klade v též důraz na provázání jednotlivých národních, bilaterálních i multilaterálních nástrojů při prosazování bezpečnostních zájmů ČR.

Základní předpoklady zabezpečení bezpečnosti jsou vyjádřeny:

- v **Ústavním zákon č. 1/1993 Sb.**, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- v **Ústavním zákon č. 2/1993 Sb.**, Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů,
- v **Ústavním zákon č. 110/1998 Sb.**, o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Nedílnou součástí právního rámce jsou zákony navazující na ústavní předpisy ČR a dále společenství a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v Evropské unii, Organizaci spojených národů a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Národní bezpečnost je komplexní systémový pohled na bezpečnost vycházející z národních zájmů. Předpokládá vytváření optimálních podmínek pro fungování a rozvoj ČR. Cílem národní bezpečnosti je připravit stát na upevnění a rozvoj národní státnosti jako základního bezpečnostního subjektu v současných mezinárodních vztazích. Zvýrazňuje svrchovanost území ČR při zachování bezpečnostních záruk.¹

¹ Kolektiv autorů, Krizové řízení při nevojenských krizových situacích. 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2008. s. 9.

Bezpečnost - BS ČR chápe pojem bezpečnost jako fládoucí stav, kdy jsou na nejnižší míru snížena rizika pro ČR plynoucí z hrozeb v í obyvatelstvu, svrchovanosti a územní celistvosti, demokratickému z ízení a princip m právního státu, vnit nímu po ádku, majetku, flivotnímu prost edí, pln ní mezinárodních bezpečnostních závazk a dal-ím definovaným zájm m.²

Bezpečnostní strategie ČR p edstavuje základní hodnoty, zájmy, p ístupy, ambice a nástroje ČR p i zaji- ování své bezpečnosti. Jsou to p edev-ím:

- **Východiska bezpečnostní politiky** ČR formulují principy, na nichfl je bezpečnostní politika ČR založena.
- **Bezpečnostní zájmy** ČR definují flivotní, strategické a dal-í významné zájmy.
- **Bezpečnostní prost edí** identifikuje nejvýznamn j-í trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prost edí, v n mfl ČR ochra uje a prosazuje své zájmy.
- **Strategie prosazování bezpečnostních zájm** ČR vymezuje p ístupy k ochran bezpečnostních zájm ČR a specifikuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování a stru ného popisu bezpečnostního systému ČR.³

Východiska vnit ní bezpečnostní politiky p edstavují p ístupy, nástroje a opat ení k zaji-t ní bezpečnosti, obrany a ochrany ob an a státu. Propojenost institucí, v cné provázání a koordinace nástroj jsou nezbytné pro efektivní zaji-t ní bezpečnosti. Institucionálním nástrojem k dosažení t chto cíl je komplexní, funk ní, dynamicky se rozvíjející a prufln reagující bezpečnostní systém. Bezpečnost v ČR je založena na principu zaji-t ní bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho flivota, zdraví a majetku. K prosazování t chto zájm je nezbytné zaji- ovat bezpečnost státních institucí v etn jejich plné funk nosti a podporovat procesy a nástroje slouffící k posilování bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Za zaji- ování bezpečnosti je p edev-ím odpov dná vláda, ale pro sniflování rizik je d leffitá aktivní spolupráce ob an ČR, podnikajících právnických a fyzických osob a orgán ve ejné správě. To je zp sob jak posílit celkovou odolnost spole nosti v í bezpečnostním rizik m a hrozbám.

² Kolektiv autor , Krizové ízení p i nevojenských krizových situacích. 1. vyd. Praha: MV-G HZS ČR, 2008. s. 9.

³ Kolektiv autor pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie eské republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 4.

životním zájmem je zajištění svrchované existence, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu v etní záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Pro jejich zajištění a obranu je ČR připravena využít všech legitimních postupů a použít všechny dostupné prostředky.⁴

Při zajišťování bezpečnosti vychází ČR z průběžného identifikování bezpečnostních rizik a hrozeb pro společnost, stát a občany a jejich klasifikace z hlediska současného stavu, negativních možností ohrožení zájmů České republiky a míry pravděpodobnosti jejich uskutečnění, a to průběžným získáváním a vyhodnocováním důležitých informací.

Opatření přijatá v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi jsou členěna do několika částí, kterými jsou ochrana kritické infrastruktury, ochrana veřejného zdraví, ochrana před povodňmi, ochrana vnějšího ovzduší, ochrana zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a chemických přípravků, ochrana osob a životního prostředí před neřádnými účinky ionizujícího záření, prevence závažných havárií při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky, ochrana a bezpečnost komunikačních a informačních systémů, ochrana kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmíst kulturní hodnoty, archivnictví a v neposlední řadě příprava hospodářských opatření pro krizové stavy, které mají nezastupitelnou roli pro ochranu zdraví a život obyvatelstva, majetku a životního prostředí.

Důležitým nástrojem je informovanost veřejnosti o zajištění bezpečnosti a současném vývoji v bezpečnostním prostředí a o prováděných opatřeních, které vláda a další orgány a instituce v této oblasti podnikají pro zajištění bezpečnosti všech občanů. Tento fakt vychází z přesvědčení, že zvyšování veřejné informovanosti vede k lepšímu pochopení bezpečnostní problematiky ze strany veřejnosti a ke zlepšení vzájemné vazby, ale i rovněž k větší úasti občanů při prevenci a řešení důležitých bezpečnostních problémů. Každý občan si tak na základě informací vytváří vlastní postoj.

⁴ Kolektiv autorů pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie České republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 6.

Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je potřebné bezpečnostní systém vnímat jako otevřený a dynamicky se vyvíjející systém.⁵

V případě vzniku jakékoliv mimořádné události, která ohrožuje životy, zdraví, majetek, životní prostředí, vnitřní bezpečosti a veřejný pořádek v ČR, vláda vyvolává **integrováný záchranný systém** (dále jen IZS) a další relevantní složky. Pro zajištění odpovídající úrovně prevence a potlačování hrozeb vláda vytváří podmínky pro zvyšování odborné úrovně pracovníků institucí ve veřejné správě odpovídajících za plnění úkolů v oblasti bezpečosti. Rovněž podporuje výcvik složek IZS a příslušníků bezpečnostních sborů.

Česká republika podporuje vzdělávání občanů v oblasti sebeochrany a vzájemné pomoci při řešení mimořádných událostí. Organizuje systémové vzdělávání v bezpečnostní problematice a zajišťuje veřejnou informovanost prostřednictvím veřejnoprávních médií. Řada tímto úkolem rozvíjí intenzivní meziresortní spolupráci složek IZS s občanskými sdruženími zabývajícími se vzdáváním v oblasti bezpečosti.⁶

Bezchybné fungování bezpečnostního systému, rozvoj odpovídajících schopností jeho jednotlivých složek, hospodářské a finanční zabezpečení představují dlouhodobý a náročný proces vyvolávající odpovídajících v domostí a praktických zkušeností jednak z řešení různých krizových situací, jednak zvládnutí systematické přípravy, kterými mohou být různé druhy cvičení a souasná preventivní působení jednotlivých složek na občanů.

Významnou roli při zajištění vnitřní bezpečosti a ochrany obyvatelstva hrají bezpečnostní sbory, především pak Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen HZS ČR). ČR rozvíjí systém krizového řízení a metodiku krizového plánování s cílem posílit odborné zázemí pro plánování, přípravu, koordinaci a sjednocení postupů orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob při jejich přípravě na krizové situace.

⁵ Kolektiv autor pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie České republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 20.

⁶ Kolektiv autor pod vedením MZV ČR, Bezpečnostní strategie České republiky 2011. 1. vyd. Praha: MZV ČR, 2011. s. 17.

1.1 Integrovaný záchranný systém

Snad každého napadne otázka „Co se skrývá pod pojmem integrovaný záchranný systém?“ Odpověď je nutno hledat v právních předpisech. Základním právním předpisem pro IZS je **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen zákon o IZS).

Integrovaný záchranný systém se používá pro koordinovaný postup jeho složek při úpravě mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.⁷

Integrovaný záchranný systém vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranná, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách, při kterých je třeba organizovat společnou činnost všech, kteří mohou svými silami a prostředky, oprávněnými nebo jinými možnostmi přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Je to systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací, s jasně definovanými pravidly.⁸

Mimořádná událost je nečekané působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁹

V úvodu je třeba zdůraznit, že IZS není institucí. Je to organizovaný systém s nástroji spolupráce a modelovými postupy činnosti tzv. typovými činnostmi. IZS je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií a živelních pohrom.

⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Záchrannými pracemi se rozumí innosti k odvrácení nebo omezení bezprost edního p sobení rizik vzniklých mimo ádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení životota, zdraví, majetku nebo životního prost edí, a vedoucí k p eru-ení jejich p í in.¹⁰

Likvida ní práce jsou innosti k odstran ní následk zp sobených mimo ádnou událostí. Hranice mezi ob ma innostmi je n kdy t fko ur itelná, ale má sv j význam z hlediska náhrad v p ípad tzv. havárií. Zákon o IZS definuje, fle ten, u n hofl vznikla havárie je povinen uhradit krajskému ú adu nebo slofkám IZS náklady spojené s poskytnutím v cné a osobní pomoci, s likvida ními pracemi a se škodami prokazateln vzniklými havárií.

Havárií se p í tom rozumí mimo ádná událost v souvislosti s provozem technických za ízení a budov, p í nakládání s nebezpe nými chemickými látkami a p í jejich p eprav nebo p í nakládání s nebezpe nými odpady.¹¹

Zákon o IZS také upravuje problematiku ochrany obyvatel na úrovni státní správy a samosprávy, fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Ochrana obyvatel zde stojí vedle IZS.

Ochrana obyvatel je nepochybn velice d ležitým výkonným prvkem zaji- ující úkoly civilní ochrany zejména:

- varování,
- evakuaci,
- ukrytí,
- a nouzové p efití obyvatel,

kteé jsou sou ástí záchranných a likvida ních prací p í e-ení mimo ádných událostí. Tyto úkoly mohou být pouflity i na tu fázi e-ení mimo ádné události, kteé jsou za hranicí záchranných a likvida ních prací, cofl je vyuflíváno zejména pro e-ení krizových situací.

¹⁰ Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

¹¹ Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

Zákon o IZS se použije i na případy kdy je vyhlášen který z tzv. krizových stavů a to může být na části území postíženém mimořádnou událostí nebo na celou ČR. Právní řád ČR rozlišuje tyto i **krizové stavy**, kterými jsou:

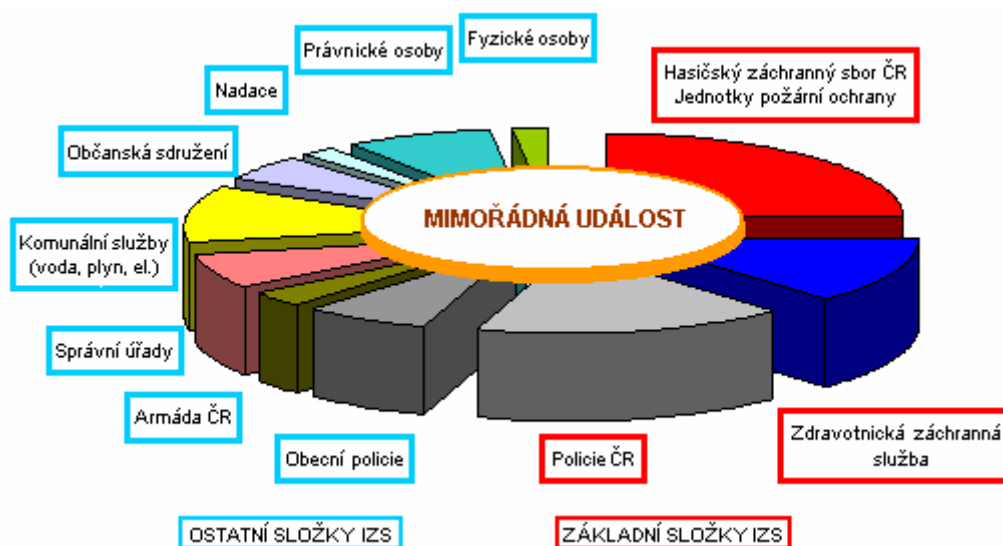
1. **stav nebezpečí** - vyhláší hejtman kraje,¹²
2. **nouzový stav** - vyhláší vláda,¹³
3. **stav ohrožení státu** - vyhláší Parlament ČR na návrh vlády,
4. **válečný stav** - vyhláší Parlament ČR.

Pokud tedy bude použito k řešení mimořádných událostí krizového stavu jako prostředku, kterým se zvyšují pravomoci těch, kdo krizový stav vyhlásí, bude koordinace záchranných a likvidačních prací nadále postupovat podle zákona o IZS. I za válečného stavu musí fungovat složky, které tvoří IZS.¹⁴

Naopak zákon o IZS nelze využít na prevenci mimořádných událostí, kterými mohou být různé druhy například povodňová a rovněž tak na činnostech spojených s obnovou postíženého území například povodní.

Zákon o IZS začíná platit, pokud záchranné a likvidační práce provádí alespoň dvě složky IZS. Tyto složky se v IZS rozdělují na základní a ostatní.¹⁵ viz. obrázek 1.

Obr. 1. Složky IZS

¹² Primátor hlavního města Prahy.

¹³ Předseda vlády v případě nebezpečí z prodlení.

¹⁴ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

¹⁵ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Základní slofky zaji– ují nep etrflitou pohotovost pro p íjem ohlá–ení vzniku mimo ádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v míst p sobení mimo ádné události. Za tímto ú elem rozmís ují své síly a prost edky po celém území R.

Základními slofkami IZS jsou:

- Hasi ský záchranný sbor R,
- jednotky poflární ochrany za azené do plo–ného pokrytí kraje jednotkami poflární ochrany,
- Policie R,
- zdravotnická záchranná slufba R.¹⁶

Tyto slofky jsou:

- schopny rychle a nep etrflit zasahovat,
- mají celoplo–nou p sobnost na území celého státu,
- obsluhují telefonní linku tís ového volání.¹⁷

150 HASI SKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR

155 ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŢBA

158 POLICIE ESKÉ REPUBLIKY

112 JEDNOTNÉ EVROPSKÉ ÍSLO TÍS OVÉHO VOLÁNÍ

Telefonické tís ové volání je nejroz–í en j–í zp sob pro p ivolání pomoci nebo oznámení informací, které jsou d leflité pro bezpe nost. **Tís ové volání funguje:**

- nep etrflit ,
- pro v–echny ob any,
- na celém území,
- bezplatn ,
- ve v–ech telefonních sítích,
- a ze v–ech koncových hlasových za ízení telefonních sítí.

¹⁶ Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j–ích p edpis .

¹⁷ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

Obaně jsou na tento způsob povolání pomoci zvyklí a s rozvojem mobilní telefonie se tisícové volání stalo nepřetržitě dostupné pro všechny a téměř všude. Tisícové volání je slibem státu, kterou je zajišťována ochrana života, zdraví a majetku. Na základě informace, získané z tisícového volání zahajují složky IZS svou činnost, zejména pak realizují výjezd a zásah v místě ohlášené události. Tyto informace jsou na operační střediska složek IZS předávány elektronicky prostřednictvím tzv. šifrovaných vln. HZS ČR přijímá telefonická tisícová volání na národním čísle tisícového volání 150 a jednotném evropském čísle tisícového volání 112. Pro příjem tisícových volání provozuje HZS ČR celonárodní moderní telekomunikační technologii rozmístěnou do 14 krajských telefonních center.

Ostatními složkami IZS jsou výhledové síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízením civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyhledávání. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakulturních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.¹⁸

Zkušenosti, které se projeví především při velké mimořádné události jakou byla rozsáhlá povodeň se odrazily v nutnou potřebu koordinovat společný zásah na úrovni dispečinků a operačních středisek. Aktuální informace o reálných skutečnostech je nutno při rozsáhlých mimořádných událostech koordinovat i z úrovně územních a správních úadů.

Řízení se z uvedených důvodů v IZS dle povahy i kompetencí na úrovni :

- **taktickou**, která probíhá přímo na místě zásahu složek IZS,
- **operační**, která probíhá mezi operačními středisky a dispečinky,
- **strategickou**, která probíhá mezi krizovými týmy obcí, krajů a ministerstev.¹⁹

¹⁸ Kolektiv autorů, Krizové řízení při nevojenských krizových situacích. 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2008. s. 9.

¹⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Aby bylo zřejmé, jaké ostatní složky IZS do systému patří, je sestaven **poplachový plán IZS kraje**, ve kterém jsou registrovány síly a prostředky složek, z nichž jejich vyrozumění pro případ povolání k mimořádné události a doba uvedení složky IZS do akceschopnosti zasáhnout. Důležitě je, že poplachový plán IZS kraje je vydáván na území kraje jako požární poplachový plán, jehož je součástí. Do poplachového plánu IZS kraje zahrnuje ostatní složku HZS kraje poté, co s ní uzavře dohodu o poskytnutí plánované pomoci na vyhlášení.²⁰

Přípravu na řešení mimořádných událostí v kraji zajišťuje **havarijní plán kraje** (dále jen HP kraje), který schvaluje hejtman kraje, ale zpracování je povinností HZS kraje. Obsahuje analýzu nebezpečí vzniku mimořádných událostí v plánech konkrétních území.

Havarijní plán každého kraje musí být v souladu s právními předpisy a slouží jako základní dokument pro řešení mimořádných událostí v určitém rozsahu, které vyžadují vyhlášení určitého nebo zvláštního stupně poplachu IZS (např. úniky nebezpečných látek v určitém rozsahu, hromadné dopravní nehody, epidemie, přírodní kalamity, povodně atd.).

HP kraje obsahuje tyto hlavní části:

- informační část,
- operační část,
- plány konkrétních území,
- pomocné dokumenty.²¹

Informační část zahrnuje jak základní geografické a socioekonomické údaje o kraji, tak i údaje o technické a energetické infrastruktuře kraje. Důležitou rolí je seznam možných zdrojů ohrožení na území kraje s jejich základními parametry. Jedná se především o množství nebezpečných látek, počet ohrožených osob a velikost ohroženého území. V této části jsou obsaženy základní charakteristiky jednotlivých druhů mimořádných událostí.

²⁰ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Opera ní část obsahuje údaje o silách a prost edcích na území kraje, které mohou být využity v p ípad mimo ádné události pro záchranné a likvida ní práce, dále poplachový plán IZS kraje, dohody o vzájemné pomoci mezi HZS kraje a jinými subjekty a také spojení na jednotlivé složky IZS.

Plány konkrétních inností tvo í tyto plány:

- Plán vyrozum ní,
- Traumatologický plán,
- Plán varování,
- Plán ukrytí,
- Plán individuální ochrany,
- Plán evakuace,
- Plán nouzového p effití,
- Plán monitorování,
- Plán veterinárních opat ení,
- Plán ve ejného po ádku a bezpe nosti,
- Plán ochrany kulturních památek,
- Plán hygienických a protiepidemických opat ení,
- Plán komunikace s ve ejností,
- Plán odstran ní odpad vzniklých p í mimo ádné události.

I kdyfl HZS kraje garantuje zpracování HP kraje, není zpracovatelem jediným. Plány konkrétních inností musí zpracovat ty subjekty, kterým to vyplývá z jejich povinností.²²

Havarijní plán kraje je zpracován v listinné i elektronické podob . Listinná forma je ve dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení slouffí pro jednání Bezpe nostní rady a Krizového tábú kraje, druhé vyhotovení je uloženo na krajském opera ní st edisku HZS kraje.

²² Zákon . 18/1997 Sb., o mírovém vyuflívání jaderné energie a ionizujícího zá ení (atomový zákon) a o zm n a dopln ní n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , zákon . 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií zp sobených vybranými nebezpe nými chemickými látkami nebo chemickými p ípravky a o zm n zákona . 258/2000 Sb., o ochran ve ejného zdraví a o zm n n kterých souvisejících zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , zákon . 356/2003 Sb., o chemických látkách a p ípravcích a o zm n n kterých dal-ích zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis .

Přípravou a plánováním možných krizových situací se zabývá Bezpečnostní rada. Řešení konkrétních situací vzniklých při krizových stavech je úkolem Krizového štábu.

Elektronickou podobu HP kraje mají v kraji k dispozici všechny podílející se složky IZS, orgány kraje, orgány obcí všech stupňů, vybrané správní úřady a právnické a podnikající fyzické osoby.

U významných zdrojů rizik (jaderné elektrárny, rafinerie) se také pro potřeby záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva zpracovávají vlastní havarijní plány těchto podniků.²³

Při mimořádné události, která svým rozsahem si vyžadává vyhlášení nejvyššího stupně poplachu, kterým je zvláštní stupeň podle poplachového plánu IZS, vyufflívá velitel zásahu pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při řízení strategickou úrovní.

Účelem strategické úrovně je:

- zapojení sil a prostředků v oprávnění působnosti Ministerstva vnitra (dále jen MV), ostatních ministerstev a jiných správních úřadů, hejtmanů krajů a starostů obcí ve prospěch a v souladu s potřebami záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva podle územního poplachového plánu IZS, v souladu s vlastními havarijními plány a HP kraje a zejména v pohraničních oblastech s možností vyufflívání zahraniční pomoci,
- stanovení priorit záchranných a likvidačních prací při rozsáhlých mimořádných událostech zejména mezi různými místy zásahu,
- zabezpečení materiálních a finančních podmínek pro činnost složek při provádění záchranných a likvidačních prací,
- zajištění návaznosti záchranných a likvidačních prací s opatřeními pro krizové stavy.²⁴

²³ Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém vyufflívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb., zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

P i jednotlivých úrovních řízení záchranných a likvidačních prací se postupuje dle:

- zásad koordinace složek IZS při společném zásahu,
- dokumentace integrovaného záchranného systému zejména obsah a způsob zpracování územních nebo vnitřních havarijních plánů,
- zásad způsobu krizové komunikace a spojení v IZS,
- úkol krajských operačních a informačních středisek.²⁵

Usmířování a výstavba IZS přísluší MV podle zákona o IZS. Úkoly MV a rozhodující část úkol krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností v oblasti IZS a v ochraně obyvatel plní MV-generální editelství HZS ČR (dále jen MV-G HZS ČR) a HZS kraj, které jsou organizační složkou státu a orgánem státní správy. Poskytují tak krajům a obcím s rozšířenou působností šerservis. Hejtmani krajů a starostové obcí s rozšířenou působností tak mají zejména kontrolní funkci. Výkonnou funkci mají v případě, že převzou koordinaci záchranných a likvidačních prací.²⁶

V době kdy se budoval IZS existovaly ještě Okresní úřady v úle s působností okresního úřadu který měl zákonem stanoveny pravomoci při přípravě a koordinaci záchranných a likvidačních prací. S postupnou reformou státní správy došlo k 1. 1. 2003 k přenesení některých úkolů okresního úřadu a pravomocí působnosti na obecní úřad obce s rozšířenou působností a na starostu této obce.

Úkoly, které ukládá zákon o IZS obcím s rozšířenou působností, plní HZS kraje svými příslušnými organizačními složkami, a to územními odbory HZS kraje a poříznými stanicemi tohoto sboru, které mají zpravidla sídlo ve správním obvodu obce s rozšířenou působností.

HZS kraje pro potřebu správních obvodů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, přípravu a provádění záchranných a likvidačních prací:

²⁵ Vyhláškou č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

²⁶ Zdroj: http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf (získáno 20.2.2012).

- koordinuje záchranné a likvidační práce, popřípadě plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovené MV,
- organizuje spolupráci mezi obecním úřadem obce s rozšířenou působností a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu,
- řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí IZS,
- organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a v přípravě sloček IZS zaměřené na jejich vzájemnou spolupráci;
- zabezpečuje varování a vyznamenání,
- organizuje zjištění a oznámení nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími prostředky k přežití obyvatelstva,
- organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- organizuje hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany a staveb dotčených požadavky civilní ochrany v kraji,
- shromažďuje a používá pro zpracování vnitřních havarijních plánů a havarijního plánu kraje potřebné údaje,
- seznamuje ostatní obce, právnické a fyzické osoby ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel a s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi,
- zpracovává vnitřní havarijní plán, pokud to vyplývá ze zvláštního právního předpisu a zóna havarijního plánování nebezpečného podniku nepesažuje správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
- spolupracuje při zpracování vnitřního havarijního plánu a při koordinovaném řešení mimořádné události s krajským úřadem, pokud zóna havarijního plánování nebezpečného podniku pesahuje území správního obvodu obce s rozšířenou působností,
- zajišťuje havarijní připravenost stanovenou havarijním plánem kraje a vnitřními havarijními plány a ověřuje ji cvičeními.²⁷

²⁷ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Starosta obce s rozšířenou působností má vedle pravomocí a povinností je-t následující úkoly:

- koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud její velitel zásahu o koordinaci požádá. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může starosta obce s rozšířenou působností použít krizový štáb své obce,
- schvaluje vlastní havarijní plány.²⁸

Starosta každé obce, včetně starosty obce s rozšířenou působností, pro zajištění úkolů obce při jejich podílu na provádění záchranných a likvidačních prací:

- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového postupu obyvatel obce,
- je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo veřejné pomoci.²⁹

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a obecním úřadům ostatních obcí při koordinaci záchranných a likvidačních prací zákonem o IZS jsou výkonem státní správy v působnosti.

Významným nástrojem obce při provádění záchranných a likvidačních prací i v úkolech na úseku ochrany obyvatelstva je jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, kterou obec zřizuje na základě zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Obecní úřad připravuje mimo jiné události poskytuje podklady a informace HZS kraje, které tvoří sbírku dat a jsou potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. Každou podstatnou změnu, která změnila charakter obce je třeba aktualizovat. Jsou to zejména:

- charakteristika území obce (geografické, demografické a klimatické informace, popis infrastruktury),
- podklady do plánů konkrétních činností (zejména zajištění varování a poskytování těchto informací, evakuace, ukrytí osob před hrozícím nebezpečím a zajištění nouzového poskytnutí obyvatel obce),
- písemné dohody, které starosta obce předem sjednal s právníckými a fyzickými osobami, podnikajícími fyzickými osobami o způsobu a rozsahu osobní nebo věcné pomoci pro potřebu záchranných a likvidačních prací,
- možnosti poskytnutí plánované pomoci na vyfládní (obec má povinnost poskytnout tuto pomoc v mezích své působnosti, a pokud by tím vážně neohrozila plnění vlastních závazků svých úkolů. Poskytování plánované pomoci na vyfládní se zahrnuje do poplachového plánu IZS).³⁰

Pro informovanost obyvatel je potřebné, aby orgány státní správy a samosprávy utužovaly zejména spolupráci se sdělovacími prostředky. Podporovaly tvorbu a provoz portálu veřejné správy a systém poskytování informací v oblasti bezpečnosti. Podporovaly budování komunikační infrastruktury k zajištění přístupu občanů k informacím určeným pro veřejnost, využívaly různé formy komunikace s občany na místní úrovni. Zveřejňovaly periodicky hodnocení hrozeb a rizik, prezentovaly periodické zprávy o stavu zajištění bezpečnosti Řízení v různých úrovních. Podporovaly studium v oboru bezpečnosti na univerzitách a další vzdělávací programy s bezpečnostní tematikou. Zvláštní zaměření je třeba v novat výchovu a vzdělání mládeže ve školách. Stejně tak podporovat vzdělávání v různých věkových skupinách obyvatelstva formou preventivní výchovné péče.

³⁰ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Požární ochrana

Ohe pouflívají lidé od počátku své existence a také přísloví „*ohe je dobrý sluha, ale zlý pán*“ vystihuje smysl kročení a zdolávání tohoto živlu. Lidské snažení v tomto směru nebylo často úspěšné a odráželo snahu požárům předcházet a pokud k nim došlo, tak je organizovaně hasit. Občané byli vedeni k opatrnému zacházení s ohněm, který byl zdrojem svítla a tepla, se snahou aby se nestalo fládné neštěstí. Tato historická fakta rozdělují tuto složku na dvě části na předcházení požárům a při vzniku požáru jeho hašení.

Po vzoru velkých měst, kde vznikají profesionální hasičské sbory, došlo v roce 1864 k založení prvního dobrovolného hasičského sboru a následně vznikaly další. Významným faktem je boj proti ohni, ale během národního uvdomování proti rakouskouherskému tlaku vzrůstal jejich národní uvdomovací význam a charakter. Setkávání a sečvičování těchto hasičských průkopníků vedlo k zvyčování vzdělanosti a všeobecné národní osvěty. Význam a popularitu dobrovolných hasičských sborů v naší zemi dokládá fakt, že dnes skoro v každé obci existuje hasičský sbor. K tak velkému rozmachu přispěl i v roce 1876 vydaný *švédský zákon o policii v případě ohně v království švédském*, který stanovoval podrobnosti v oblasti prevence proti požárům, organizaci a pravomoc při zásahu a trestní postihy za skutky pro ohe nebezpečné. Na tento první předpis v podstatě navazuje stávající zákon o požární ochraně, přijatý v roce 1985.³¹

Hasičské jednotky, později jednotky požární ochrany (dále jen PO) mají za hlavní úkol boj s ohněm, tzv. **represí**. Tento pojem se dodnes užívá, jeho zlidovělým ekvivalentem je spojení *šmokej a hasiči*. V průběhu vývoje bylo nebezpečí požáru předem temerárních právních výnosů preventivního charakteru, které vydávali a kontrolovali magistrát, později i státní úředníci. S technickým vývojem, rozvojem nauky o vlastnostech materiálů (zejména požární odolnosti) a dalších, s požáry souvisejících v různých oborech, se z těchto úředníků stali specialisté. Jejich hlavní náplní práce je **prevence**. Vzhledem k tomu, že tyto úředníci také vyšetřují příčiny a zdolávání požárů, byla jejich činnost dlouho chápána jako součást policejní práce. Historicky je PO ve

³¹ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2010, s. 62.

v t-ín zemí za len na do p sobnosti ministerstev vnitra. Jako optimální se jeví, aby specialisté státní správy i samosprávy pro vlastní státní správu a dozor a prevenci pracovali a byli za len ni p ímo v organizacích, které se zdoláváním poflár zabývají. Tento model, který slu uje ve ejnou správu a jednotky PO jako výkonné sloflky, byl p íjat i zákonem o HZS R.³²

Právní normy PO

Zákon . 133/1985 Sb., o poflární ochran , ve zn ní pozd j-ích p edpis , prost ednictvím ukládání povinností ministerstv m a jiným správním ú ad m, právníckým osobám a fyzickým osobám. Dále vyjad uje p sobnost a postavení orgán m státní správy i samosprávy. Postavení a povinností jednotek PO p í vytvá ení podmínek pro ú innou ochranu flivota, zdraví ob an , majetku p ed pofláry a poskytování pomoci p í flivelních pohromách a jiných mimo ádných událostech.

Zákon . 238/2000 Sb., o Hasi ském záchranném sboru eské republiky a o zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , upravuje organizaci, ízení a úkoly Hasi ského záchranného sboru R, v etn práv a povinností p íslu-ník .

Na ízení vlády . 172/2001 Sb., k provedení zákona o poflární ochran , ve zn ní na ízení vlády . 498/2001 Sb., rozpracovává v podrobnostech povinnost kraj a obcí vést stanovenou dokumentaci poflární ochrany.

Na ízení vlády . 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní zp sobilosti zam stnanc jednotek hasi ských záchranných sbor podnik a len jednotek sbor dobrovolných hasi obcí nebo podnik .

Vyhlá-ka . 246/2001 Sb., o stanovení podmínek poflární bezpe nosti a výkonu státního poflárního dozoru (vyhlá-ka o poflární prevenci) stanovuje podrobnosti k pln ní povinností právníckých, fyzických osob a ke zp sobu výkonu státního poflárního dozoru.

³² Kolektiv autor , Integrovaný záchranný systém a poflární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2010. s. 62.

Vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek po-ární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky . 226/2005 Sb., e-í jednotky PO, plo-né pokrytí, vnit ní organizaci a vybavení, ízení, podmínky akceschopnosti, zásady velení a dále innosti hasi p i zásahu, jejich odbornou zp sobilost a odbornou p ípravu.

Na ízení kraj , které jsou sou ástí právního ádu R. Kraje odpovídají za PO realizovanou plo-ným pokrytím území kraje jednotkami PO a vydávají proto na ízení, kterými jsou zabezpe ovány:

- plo-né pokrytí území kraje jednotkami po-ární ochrany,
- po-ární poplachový plán kraje,
- zdroje vody k ha-ení po-ár a tyto zdroje ur í,
- po-ární ochrana v dob zvý-eného nebezpe í vzniku po-áru,
- po-ární ochrana v budovách zvlá-tního významu.

V-echny jednotky PO jsou organizovány na základ zákona o PO tak, aby zajistily tzv. plo-né pokrytí území celé R. Výpo tem se stanovuje stupe po-árního nebezpe í každého katastrálního území. Poskytnutí pomoci jednotkami PO je organizováno tak, aby k ní do-lo v dob od 7 minut do 20 minut od vyhlá-ení poplachu p edur eným jednotkám podle tabulky . 1. uvedené jako p íloha zákona o PO.

Tabulka . 1. Tabulka plo-ného pokrytí území R jednotkami PO

Základní tabulka plo-ného pokrytí		
Stupe nebezpe í území obce		Po et jednotek PO a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2JPO do 7min a dal-í do 1 JPO do 10 min
	B	1JPO do 7 min a dal-í do 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a dal-í do 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a dal-í do 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a dal-í do 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a dal-í do 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a dal-í do 1 JPO do 25 min

Poznámka: 1 JPO - jedna jednotka PO; 2 JPO ó dv jednotky PO; min ó minut.

Veškerou činnost upravuje jednotně ve všech typech a kategoriích jednotek PO pro zaměstnance a členy (dále jen hasiči) **řád výkonu služby**. Výkon služby hasičů je směřován k předcházení požárům a jejich zdolávání, snižování následků živelných pohrom a jiných mimořádných událostí včetně zvyčování akceschopnosti jednotky.

Výkon služby probíhá v organizačním nebo operačním řízení:

- **organizační řízení** se uplatňuje při činnosti hasičů v jednotce k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků PO k plnění úkolů jednotek,³³
- **operační řízení** se uplatňuje při **zásahu** (mimořádná událost) jednotky a plnění úkolů daných právním předpisem,³⁴ jde o činnost od přijetí zprávy o skutečnostech vyvolávajících potřebu nasazení jednotky až do jejího návratu na základnu po zásahu.³⁵ Operační řízení má přednost před řízením organizačním.

Jednotkou se v organizačním řízení rozumí organizovaný útvar zřízený v souladu se zákonem, s vnitřní hierarchií a dělbu práce tvořený hasiči, vybavený požární technikou (automobily) a vlastními prostředky (výstroj hasičů, nástroje, agregáty, apod.) pod vedením velitele jednotky.³⁶

Velitel jednotky je ustanoven zřízovatelem jednotky určitého druhu jednotky a odpovídá za výkon služby. V souladu s vnitřní organizací jednotky je velitelem jednotky také velitel ety, velitel družstva, nebo vedoucí skupiny. V operačním řízení je určený velitel odůvodněného z čísla kolika druhů jednotek.³⁷

Síly a prostředky je pojmem pro označení všech zúčastněných jednotek PO u zásahu a stejně tak označení akceschopnosti jednotky PO k provedení zásahu.

³³ Pokyn generálního ředitele HZS Ř.25/2009, kterým se stanoví řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků.

³⁴ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Jednotka je charakterizována:

- velikostí, která je vyjádřena po tem hasič v ní,
- kategorií, která v návaznosti na druh jednotky vyjaduje opera ní p sobnost pro poufití k zásah m, a to zejména pro svého z izovatele (podnik, obec), tzn. místní p sobnost nebo pro poufití na v t-ím území nejl na území svého z izovatele, tzn. územní p sobnost; sou ástí opera ní p sobnosti je také stanovená doba pro výjezd jednotky z místa dislokace k zásahu,
- taktickou hodnotou, to je schopnost provád t ur itý rozsah inností odpovídající velikosti jednotky a jejímu vybavení poflární technikou a v cnými prost edky.

Zásah a velitel zásahu

Jednotka PO p echází z organiza ního ízení do ízení opera ního p íkazem k výjezdu. P íkaz vydává opera ní st edisko dle typu ohlá-ené události na tís ovou linku a postupuje na základ poplachových plán ur ených pro konkrétní místo zásahu. Zásah za íná okamfikem, kdy je jednotce vyhlá-en poplach a kon í návratem do místa dislokace z místa zásahu. Velitel jednotky PO, která jako první dorazila na místo zásahu, se stává velitelem zásahu a v této funkci ídí innost v-ech jednotek na míst zásahu, pokud funkci nep evezme velitel jednotky s právem p ednostního velení. V-ichni hasiči na míst zásahu jsou p ímo pod ízení svým velitel m jednotek a jejich prost ednictvím veliteli zásahu. Velitel zásahu musí být viditeln ozna en p edepsaným zp sobem.

Velitel zásahu organizuje spojení na míst zásahu a spojení s p íslu-ným opera ním st ediskem a odpovídá za úplnost a správnost p edávaných informací.³⁸

P í soust ed ní v t-ího mnofství sil a prost edk a p í organiza n sloflitém nebo rozsáhlém zásahu a nebo p í zásahu v rámci IZS m fle velitel zásahu z ídit -táb.³⁹

³⁸ Vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek poflární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky . 226/2005 Sb.

³⁹ Vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek poflární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky . 226/2005 Sb.

Velitel zásahu řídí síly a prostředky taktickou úrovní a nese neodlučitelnou zodpovědnost za provedení zásahu. Ke zvládnutí různých typů zásahů musí znát své povinnosti, kterých je během zásahu značné množství, ale i práva a plně je využít k rychlému a úspěšnému zvládnutí zásahu.

Velitel zásahu je povinen provádět následující záchranné a likvidační práce oprávněně:

- zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídí, aby místo zásahu opustila osoba, její přítomnost není potřebná, nařídí evakuaci osob, popřímo stanovit i jiná dohodnutá omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost,
- nařídí bezodkladně provádění nebo odstranění staveb, terénních úprav a územní zmiřování nebo odvrácení rizik vzniklých mimo danou událost,
- vyzvat právnické nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci,
- zřídit útvar velitele zásahu jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy útvaru (velitele vedoucích složek IZS nebo fyzické osoby i zástupce právnických osob, se kterými složky IZS spolupracují nebo které poskytují osobní a věcnou pomoc),
- rozdělit místo zásahu na sektory, popřípadě úseky a stanovit jejich velitele, kterým je oprávněně ukládat úkoly a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitel sektoru a úseku.

Po ukončení zásahu velitel zásahu vyhodnocuje zásah a zpracovává zprávu o zásahu, která se ukládá s daty o zásahu a v ní kterých případech je úředním dokumentem.⁴⁰

V souvislosti se zprávou zpracovává v elektronické podobě a obsahuje údaje o silách a prostředcích na místě zásahu, hodnocení situace na místě zásahu v době příjezdu první zasahující jednotky a popis nasazení jednotek v etn zvláštností, které u zásahu nastaly. Zpracovanou zprávu o zásahu musí velitel zásahu odevzdat na příslušné operační středisko nejpozději do 6 dnů od ukončení zásahu.⁴¹

⁴⁰ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁴¹ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Pro seznámení se s problematikou je zde uveden mimo jiné i mimo jiné události se zásahy jednotek PO. Celá klasifikace druhů zásahů je převzata ze Statistické ročenky 2010 ČR, která je přílohou časopisu 112 číslo 3/2011.⁴²

Požár o požární zásah na každé neplánované hoření, při kterém došlo k usmrcení i zranění osob nebo zvířat a nebo ke škodám na materiálních hodnotách. Za požár se považuje i neplánované hoření, při kterém byly osoby, zvířata nebo materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy.

Dopravní nehoda o zásah jednotky PO u mimo jiné události v dopravě o kolizi dopravních prostředků, která vyžaduje provedení záchranných vyprošťovacích prací nebo likvidaci následků dopravní nehody. Pokud by v činnosti jednotky PO převládaly jiné činnosti, například z důvodu úniku nebezpečné látky do životního prostředí, klasifikuje se tento zásah podle převládajícího charakteru. Zásah na dopravní nehodu s následným požárem se posuzuje jako požár. Za dopravní nehodu je považován i zásah, kdy jednotky PO pouze dopravní prostředek vyprošťovaly z prostoru mimo komunikace (odtažení vraku, vozidlo sjaté mimo komunikaci apod.), odstraněny pouze drobné následky dopravní nehody (únik komunikace nebo odstranění úniku o provozních náplních vozidel apod.).

Únik nebezpečné chemické látky o zásah jednotky PO u mimo jiné události spojené s neplánovaným uvolněním nebezpečných chemických látek v etn ropných produktů (benzín, nafta, olej) a ostatních látek. Zásah jednotek PO je veden k omezení nebo snížení rizika nekontrolovaného úniku hořlavých, výbušných, flammable, jedovatých, zdraví škodlivých, radioaktivních a jiných nebezpečných látek, ropných produktů a ostatních látek do životního prostředí (zemní plyn, kyseliny a jejich soli, louhy, pavky apod.) v etn závažných haváriích.

Nebezpečná látka⁴³ o únik ropného produktu (olejová havárie) - zásah jednotky PO u mimo jiné události s únikem výhradně ropných produktů (benzín, nafta nebo olej). Úniky těchto látek z provozních náplních vozidel následkem dopravní nehody jsou klasifikovány jako dopravní nehoda.

⁴² 112 Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. 3/2011. Praha: MV-generální editelství HZS ČR, 2010. Vychází měsíčně.

⁴³ Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Technická havárie ó zásah jednotky PO k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů velkého rozsahu i značných následků na zdraví osob, zvířat i majetku /mimo říševní pohromu), například . destrukce objektu.

Technická pomoc ó zásah jednotky PO k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů menšího rozsahu mimo technologickou pomoc a dopravní nehodu, například .:

- vyproštění osob z výtahu,
- nouzové otevření bytu,
- odstranění překážek z komunikací i jiných prostor,
- otevírání uzamčených prostor ,
- likvidace spadlých stromů , elektrických vodičů apod.,
- odvětrání prostor,
- záchrana osob a zvířat,
- erpání, uzavírání a navážení vody,
- asistence při hledání nástražného systému,
- provizorní nebo jiné opravy,
- vyproštění předem t , osob (včetně prací na vodě),
- měření koncentrací nebo radiace.

Technologická pomoc ó zásah jednotky PO vedoucí k odstranění nebezpečí nebo nebezpečných stavů v technologickém provozu podniků .

Ostatní pomoc - zásah jednotky PO, který nelze definovat jako technickou havárii, technickou nebo technologickou pomoc, například . odvoz nebo převoz pacienta i lékaře, monitoring vodních toků , kontrola sjízdnosti komunikací (kromě říševní pohromy) apod. i na vyfládání jiné služby (přímo i nepřímo poskytnutá pomoc).

Ostatní mimořádná událost ó zásah jednotky PO u jiné mimořádné události, například . epidemie nebo nákaza, zajištění podezřelých zásilek, a také všechny zásahy u událostí, které nelze klasifikovat předchozími druhy zásahů jednotek PO.

Radia ní havárie a nehoda ó zásah jednotky PO u mimo ádné události spojené s nep ípustným uvoln níím radioaktivních látek nebo ionizujícího zá ení.

Planý poplach ó zásah jednotky PO vyvolaný z d vodu hlá-ení pofláru nebo jiné mimo ádné události jednotce PO, která se nepotvrdila.

Trvalé místo dislokace jednotky se nazývá:

- **poflární stanice** je objekt a související prostory ur ené pro nep etrflitý výkon slufby hasi za azených v jednotce HZS kraje nebo jednotce HZS podniku a ur ené pro poflární techniku a v cné prost edky PO,
- **poflární zbrojnice** je objekt a související prostory ur ené pro výkon slufby hasi za azených v jednotce sboru dobrovolných hasi obce (dále jen jednotka SDH obce) nebo jednotce sboru dobrovolných hasi podniku (dále jen jednotka SDH podniku) a ur ené pro poflární techniku a v cné prost edky PO.⁴⁴

Zákon o PO d lí jednotky do kategorií z hlediska jejich územní i místní p sobnosti, dále zda jsou ve ejné i podnikové, a pak z hlediska zabezpe ení dobou jejich výjezdu. Pro ú ely plo-ného pokrytí se jednotky poflární ochrany d lí na jednotky:

- kategorie **JPO I - jednotka HZS kraje** s územní p sobností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 2 minut,
- kategorie **JPO II - jednotka SDH obce** s leny, kte í vykonávají slufbu jako svoje hlavní nebo vedlej-í povolání, s územní p sobností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do 5 minut,
- kategorie **JPO III - jednotka SDH obce** s leny, kte í vykonávají slufbu v jednotce poflární ochrany dobrovoln , s územní p sobností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu 10 minut.
- kategorie **JPO IV - jednotka HZS podniku** s dobou výjezdu do 2 minut,
- kategorie **JPO V - jednotka SDH obce** s leny, kte í vykonávají slufbu v jednotce poflární ochrany dobrovoln s dobou výjezdu do 10 minut,
- kategorie **JPO VI - jednotka SDH podniku** s dobou výjezdu do 10 minut.

⁴⁴ SN 735710 Poflární stanice, poflární zbrojnice.

Každý hasič zařazený v kterékoliv jednotce PO musí splňovat odbornou způsobilost podle právních předpisů. Splnění podmínky odborné kvalifikace je závazné k samostatné činnosti hasiče u jednotky PO. Jednou z podmínek je odborná příprava, která se dělí na teoretickou přípravu, praktický výcvik, tlesnou přípravu a taktická cvičení.⁴⁵

Jednotka SDH obce je zřizována obcí jako její organizační složka pro zabezpečení území obce před požáry a jinými mimořádnými událostmi. Zřízení jednotky SDH obce je zakotveno v zákoně o PO. Členové jednotek SDH obcí svou činnost v jednotce zpravidla nevykonávají jako své zaměstnání. Členové těchto jednotek jsou v tlesnou zároveň i členy občanských sdružení působících na úseku požární ochrany, mezi nimi patří Sdružení hasičů, Moravy a Slezska, česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Tato občanská sdružení vykonávají občanskou prospěšnou činnost jak v oblasti výchovy a přípravy nových potenciálních hasičů z řad dětí i mládeže, tak i při rozvíjení hasičských dovedností v rámci soutěží a udržování historických tradic hasičského hnutí. Z právního hlediska je třeba si uvědomit rozdíl mezi Sbohem dobrovolných hasičů obce, který je občanským sdružením a mezi jednotkou SDH obce zřízenou podle zákona o PO.⁴⁶

Profesionální a dobrovolné jednotky HZS podniků. Na které právnické osoby i podnikající fyzické osoby mají takovou míru požárního nebezpečí, že je jim HZS podle zákona oprávněno nařídit zřízení jednotky HZS podniku. Její zřízení a druh v podniku určí HZS kraje dle výsledku posouzení požárního nebezpečí, nebo dokumentace zdolávání požáru. Jednotku tvoří zaměstnanci podniku, kteří tuto činnost vykonávají na plný úvazek v HZS podniku, v případě menšího požárního nebezpečí se připojují vytvořit jednotku SDH podniku ze zaměstnanců vykonávajících v podniku jinou práci.

Zřízení a provoz těchto jednotek hradí daný podnik. V současné době existuje kolem 100 profesionálních jednotek HZS podniků a přibližně 250 jednotek SDH podniků, ve kterých působí téměř 5 000 profesionálních a dobrovolných hasičů.⁴⁷

⁴⁵ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁴⁶ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS ČR, 2010, s. 78.

⁴⁷ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS ČR,

1.3 Hasičský záchranný sbor České republiky

Firemní kultura u HZS ČR s danými vnitřními pravidly, a chování lidí, s výraznými zpusobu atmosféru ducha organizace, ve organizační řád.⁴⁸

vyjadruje charakter organizace, která určuje způsob jednání práce, ovlivňuje celkovou které probíhá veškerý vnitro- Obrázek 3. Znak HZS ČR

Organizační kultura je určována zejména jako označení určitých společných principů, hodnot, představ, norem sdílených v organizaci. Také usmrcuje postoje, jednání a chování příslušníků a zaměstnanců prostřednictvím daných symbolů. Znakem HZS ČR je viz. obr. 3. Výstředním logem je posláním HZS ČR „*chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat úžinnou pomoc při mimořádných událostech*“. Nepřehlédnutelným znakem je uniforma hasiče vyjadrující příslušnost k HZS ČR. Na těchto pravidlech si jednotlivec, skupina, ale i organizace rozvíjí vlastní, nezaměnitelné představy, hodnotové systémy a vzory jednání, které se projevují ve shodném jednání uvnitř organizace, ale i směrem ven v jejím okolí. Soubor norem, hodnotových představ a myšlenek charakterizují chování příslušníků na všech stupních a tím i tvář HZS ČR.⁴⁸

Organizace, působnost a úkoly HZS ČR jsou stanoveny **zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen zákon o HZS ČR). Dále zákon stanoví, že ve sboru působí příslušníci ve služebním poměru a stanoví práva a povinnosti těchto příslušníků. Rovněž zákon o HZS ČR stanovuje organizační členění, které tvoří MV-G HZS ČR, 14 HZS krajů, střední odborné a vyšší odborné školy. Dále opravuje MV-G HZS ČR a HZS krajů zřízovat své vzdělávací, technická a údržbové služby.

Zákon o HZS ČR stanovuje, že MV-G HZS ČR je součástí MV, v jehož čele stojí generální ředitel HZS ČR (dále jen Ř HZS ČR), který řídí 14 HZS krajů. Toto řízení

2010. s. 79.

⁴⁸ TYGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 9-12.

je založeno jako metodické, s prvky řízení. MV-G HZS R plní úkoly MV na úseku PO vyplývající z právních norem.⁴⁹

Hasičské záchranné sbory kraj jsou samostatnými organizačními složkami státu s vlastní právní subjektivitou a jsou financovány z rozpočtové kapitoly MV. Řídí v každém kraji výkon PO a ochrany před dalšími mimořádnými událostmi. Prostřednictvím svých výkonných úseků se podílejí na zabezpečení a vyřízení úkolů spadajících do působnosti státní správy a to do oblastí PO, IZS, krizového řízení, civilním nouzovém plánování a ochraně obyvatelstva. Každý z krajů má podle svého charakteristického území rozdílné členění v uspořádání nižších oddělení, kterými jsou územní odbory. Místní působnost těchto odborů je při výkonu státní správy dána územím určeným editelům HZS kraje.

Všechny HZS kraje je editel a řídí krajské editelství, které se vnitřně dělí na:

- úsek prevence a civilní nouzové připravenosti,
- úsek IZS a operačního řízení,
- úsek ekonomiky,
- kancelář krajského editel,
- pracoviště interního auditu a interní kontroly.

Operační a informační střediska (dále jen OPIS) zajišťuje MV-G HZS R a HZS kraje. HZS kraje pro území kraje zajišťují krajské OPIS. Síť územních OPISů dříve kopírovala teritorium okresů, ale v současné době jsou již tato OPIS pozvolna sloučována a centralizována v jedno krajské OPIS. Jsou vybavena technickým zajištěním s nepřetržitou obsluhou pro příjem tisícových volání. Obsluhu OPIS tvoří operáční důstojníci a operáční technici, kteří zabezpečují nejen vyhodnocení přijatých tisícových volání, ale i vyslání potřebných sil a prostředků jednotek PO k oznámené mimořádné události. Dále zabezpečují operační úroveň řízení, což je koordinace nasazování sil a prostředků. Rovněž poskytují informační podporu velitelům zásahu a zajišťují plnění jeho příkazů, které vzešou z místa zásahu.

⁴⁹ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změnách některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Náplní HZS kraje je zejména:

- zpracovává koncepci PO kraje,
- vykonává státní pořídní dozor a je výkonným orgánem státní správy v PO,
- kontroluje plnění nařízení orgánů kraje vydaných na úseku pořídní ochrany,
- odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek HZS kraje,
- zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů pro potřeby HZS,
- řídí odbornou stránku výkonu služby v jednotkách PO,
- koordinuje zabezpečování PO v kraji s ostatními orgány,
- soustřeďuje podklady pro zabezpečení materiálních a finančních prostředků jednotek SDH vybraných obcí,
- zpracovává podklady k vydání právních předpisů pro příslušné správní orgány kraje v oblastech, které vymezuje zákon,
- soustřeďuje a vyhodnocuje informace potřebné pro zásahy jednotek PO a řízení záchranných prací,
- zabezpečuje statistické sledování pořídní a mimořádných událostí se zásahy jednotek pořídní ochrany na území kraje,
- v rozsahu stanoveném ministerstvem řídí a organizuje odbornou přípravu příslušníků, velitelů jednotek HZS podniků, velitelů a strojníků jednotek SDH obcí, velitelů a strojníků jednotek SDH podniků,
- projednává případy a správní delikty na úseku PO,
- zpracovává roční zprávu o stavu PO v kraji a předkládá ji krajskému úřadu,
- zabezpečuje preventivní výchovnou, propagační a edukační činnost na úseku PO.⁵⁰

Hasičské záchranné sbory kraj se dělí na územní odbory, které vykonávají na území okresů správní a organizační činnosti jménem HZS kraje. Název územního odboru je zpravidla odvozen od názvu města, ve kterém má sídlo.

Základním článkem HZS ČR jsou stanice HZS krajů. Na území ČR je jich 247 (stav k 1. 1. 2011) a ačkoliv na výjimky jsou v obcích s rozšířenou působností. Na pořídních stanicích jsou dislokovány jednotky HZS krajů, které zde mají výjezdovou, technickou a sociální základnu. Pod pojmem jednotka HZS kraje je třeba si představit síly

⁵⁰Zdroj: <http://www.firebrno.cz/cinnost-hasickeho-zachranneho-sboru-jmk-kraje> (získáno 20.2.2012).

a prostředky HZS R určené k výjezdu k mimořádným událostem. Dle velikosti se jednotky dělí na čtyřčlenné, šestčlenné a vícečlenné družstev. Družstvo je složené z 1+5 hasičů s technikou, družstvo o sníženém početním stavu se označuje 1+3 s technikou a nejmenší výkonným článkem je skupina složená ze dvou hasičů s technikou a je nedělitelná. Nejčastěji využívané je družstvo o sníženém početním stavu 1+3. Tyto síly a prostředky jsou základním systémovým prvkem plošného pokrytí území kraj jednotkami PO. Pro účely mezikrajové pomoci při rozsáhlých mimořádných událostech a pro mezinárodní pomoc se zřizuje speciální jednotka PO zvaná od ad.⁵¹

Veškerou organizační činnost v jednotkách HZS kraje upravuje jednotný výkon sloužeb, který stanovuje základní úkoly při zabezpečení provozuschopnosti, používání, zkoušení, kontrolách, údržbě a skladování včasných prostředků jednotlivých sloužeb.⁵²

Výkon sloužeb vychází z jednotného postupu v dodržování pokynů ve formě dokumentů, kterými jsou:

- **Bojový řád jednotek PO**, který stanovuje taktické postupy při zásazích, související zásady bezpečnosti práce apod.,
- **Cvičební řád jednotek PO**, který stanovuje jednotné postupy při provádění bojových rozvinutí při výcviku a při zásahu,
- **Řád chemické sloužby**, vymezuje jednotné používání a stanovuje provozuschopnost definovaných prostředků chemické sloužby,
- **Řád strojní sloužby**, zabezpečuje provozování a údržbu pořízené techniky a vybraných prostředků PO,
- **Řád technické sloužby**, definuje technické prostředky a stanovuje úkoly pro zabezpečení provozuschopnosti.

Každá aktuální změna v řádech je vydávána formou **pokynu** G HZS R a je sloužebním postupem zajištěna informovanost všech řídicích prvků v jednotkách PO. Vytvořením konkrétní změny a záměnou listů si každý velitel zaktualizuje daný předpis.

⁵¹ Kolektiv autorů, Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2010. s. 77.

⁵² Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

1.4 Díl í záv r

Realizace zm n v BS R se teprve budou zavád t do praxe, pro zlepšení bezpečného systému p i zaji ování bezpečnostních zájm v na-em stát , ale jifl dnes lze pozitivn hodnotit výsledky spolupráce sloflek IZS za uplynulé desetiletí.

Vytvo ené podmínky pro slofky, které kařdodenn poskytují pomoc spoluob an m p i r zných mimo řádných událostech ve nichfl se ocitnou, jsou jifl zab hlým systémem. Mechanismy koordinace, spolupráce p i e ení krizových situací mají jasná pravidla, podle kterých postupuje IZS v p ípadech uvedení do innosti.

Sbory dobrovolných hasi jsou pokračovateli hasi ských tradic a jednotky z izované v kařdé obci, pro pomoc spoluob an m, mají tak své nezastupitelné místo p i sou innosti jednotek PO.

Základní páte í celého systému pokrytí území státu jednotkami pořární ochrany tvo í jednotky HZS kraj , které významnou m rou p íspívají k zaji-t ní svým území a napl ují tak své hlavní poslání.

2. Záchraná ská profese

Slovo hasič jíl dnes pln nevystihuje tuto profesi, protofle ha-ení poflár zabírá asi jen t etinu jejich zásahové innosti. Dne-ní hasiči p edstavují ohledn pracovní nápln nejv-estrann j-í slofku. Tradi ní ha-ení poflár dopl ují výjezdy k dopravním nehodám, ekologickým haváriím, haváriím s nebezpe nými látkami, práce na vodní hladin i pod ní, práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou (provád né specialisty v etn leteckých záchraná vyuflívajících vrtulníky), flivelní pohromy i mimo ádné události zám rn zp sobené lov kem.

Významnou zm nou p ízení lidských zdroj u HZS R bylo p íjetí **zákona . 361/2003 Sb., o slufební m pom ru p íslu-ník bezpe nostních sbor** (dále jen slufební zákon). Nabytím ú innosti slufebního zákona se p eváflná ást zam stnanc stala p íslu-níky HZS R (dále jen p íslu-ník). Toto zm na rozd lila personální ízení do dvou styl . Personální vztahy p íslu-ník se ídí slufebním zákonem, který má p evaflující charakter personálního ízení a pracovn právní vztahy zam stnanc v souladu se zákoníkem práce.⁵³

Kaflký ob an, který je p íjat do slufebního pom ru musí nejd íve splnit p ísná p íjímací kriteria v zájmu zaji-t ní kvalitního personálního obsazení bezpe nostních sbor .⁵⁴

V bezpe nostních sborech by m li vykonávat slufbu p íslu-níci kvalifikovaní, du-evn , fyzicky a zdravotn zp sobilí a moráln vysp lí. Práv nastavení podmínek pro p íjetí má vést k vylou ení takových uchaze , u nichfl není dána záruka, fle budou uvedenou p edstavu o profilu p íslu-níka spl ovat.⁵⁵

⁵³ TIGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

⁵⁴ BENDA, J., P íprava p íslu-ník Hasi ského záchraného sboru ke zvládání krizových situací : bakalá ská práce. Brno: IMS Brno, 2010. s. 30-35.

⁵⁵ LOTÁK, J., TIVÁB, S., Posouzení fladatel o práci hasiče : Sborník Poflární ochrana. 1997. Praha: VTB-TU, 1997. Pokyn generálního editele HZS R . 58/2008, kterým se stanovují požadavky na t lesnou zdatnost ob ana p íp íjímání do slufebního pom ru p íslu-níka HZS R a na t lesnou zdatnost p íslu-níka HZS R pro výkon slufby na slufebním míst , na které má být ustanoven a organizace zkou-ek t lesné zdatnosti a t lesné p ípravy.

2.1 Odbornosti

V souladu s právními předpisy pro zabezpečení odborné přípravy příslušníků a pro účely personální práce a řízení je zaveden systém odborností.⁵⁶

Systém odborností definuje minimální personální požadavky na jednotlivé odbornosti, základní podmínky v jednotlivých odbornostech a minimální požadavky na odborné znalosti a dovednosti příslušníků, nezbytné pro jejich výkon služby a pro splnění úkolů stanovených HZS ČR zvláště právními předpisy.⁵⁷

Ke každé odbornosti je katalogový list, který obsahuje zásadní informace o odbornosti, vymezení podmínek a odpovídajících znalostí a dovedností příslušníků v dané odbornosti. Jeho součástí jsou odkazy na stupeň a obor nebo zaměření vzdělání, na další odborné požadavky a na jiné zvláštní požadavky pro výkon služby příslušníků v dané odbornosti.

Tento systém je koncipován jako otevřený a pokud bude potřebná změna či doplnění o aktuální stav, vložením kódu a odbornosti se daný katalog rozšíří dle požadavků praxe ve výkonu služby v HZS.

Odbornosti tvoří podklad pro přípravu a posuzování učebních osnov vzdělávacích programů, pro přípravu ročních plánů pravidelné odborné přípravy příslušníků a přípravu konspektů, které tvoří podpůrné materiály odborné přípravy. Odbornosti konkretizují obecné požadavky na odborné znalosti a dovednosti k výkonu služby příslušníků na zastávaném služebním místě tak, aby odpovídaly potřebám praktického výkonu služby v dané odbornosti.

⁵⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a podmínkách jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁵⁷ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Seznam odborností v HZS R

Kód	Odbornost
01	Integrovaný záchranný systém,
0101	hasič ,
0102	hasič - strojník,
0103	hasič - velitel družstva, ety,
0104	hasič - velitel stanice,
0105	hasič - technik - chemická služba,
0106	hasič - technik - spojová služba,
0107	hasič - technik - strojní služba,
0108	hasič - technik - technická služba,
0109	technik - chemická služba,
0110	technik - chemická služba, chemik,
0111	technik - strojní služba,
0112	technik - technická služba,
0113	specialista v oblasti IZS a řízení jednotek PO,
0114	záchranná ,
0115	záchranná - velitel (velitel družstva, ety a roty),
0116	psycholog.
02	Operační řízení,
0201	operační technik,
0202	operační strojník.
03	Komunikační a informační systémy,
0301	technik KIS - spojová služba,
0302	technik KIS - informační služba.
04	Požární prevence,
0401	specialista v oblasti kontrolní činnosti,
0402	specialista v oblasti stavební prevence,
0403	specialista v oblasti zjišťování příčin vzniku požárů .
05	Ochrana obyvatelstva a Krizové řízení,
0501	specialista v oblasti ochrany a péřeby obyvatelstva,
0502	specialista v oblasti krizového řízení a havarijního plánování.

- 06 Centrální nouzové plánování a strategie,**
- 0601 specialista v oblasti civilní nouzové připravenosti a strategie.
- 07 Finance,**
- 0701 specialista v oblasti financování výkonu služby.
- 08 Provoz a správa majetku,**
- 0801 specialista v oblasti provozu a správy majetku.
- 09 Kontrola stífností,**
- 0901 kontrolor / interní auditor.
- 10 Úsek personální, administrativy a specializované podpory výkonu služby,**
- 1001 specialista v oblasti služebních vztahů,
- 1002 právník,
- 1003 tiskový mluvčí,
- 1004 lektor odborných materiálů,
- 1005 specialista v oblasti vzdělávání.⁵⁸

2.2 Normy znalostí

Normy znalostí hasičů (dále jen normy znalostí) stanovují minimální požadavky na odborné znalosti a dovednosti hasičů, u kterých se vyžaduje samostatná odbornost, které jsou nezbytné pro jejich výkon práce a pro splnění úkolů stanovených jednotkám PO⁵⁹.

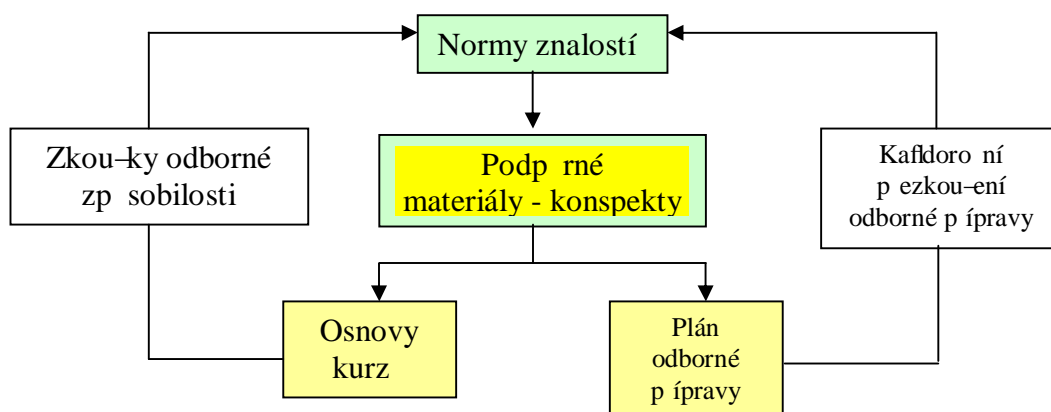
Normy znalostí stanovují jednotný základ pro přípravu a posuzování osnov odborných a specializačních kurzů pro hasiče, pro přípravu ročních plánů jejich odborné přípravy a pro přípravu konspektů odborných materiálů odborné přípravy.⁶⁰

⁵⁸ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 29/2011, kterým se stanovují odbornosti v Hasičském záchranném sboru České republiky.

⁵⁹ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Obr. . 2. Vazby norem znalostí

Normy znalostí p ízp sobují obecné pofladavky na odborné znalosti a dovednosti k výkonu práce hasí v zastávané odbornosti tak, aby odpovídaly pot ebám pln ní standardních úkol v jednotkách PO.⁶¹ Viz. obrázek . 2.

Pro pot eby p ípravy a posuzování u ebních osnov, zejména odborných kurz , se odborné znalosti za le ují do t chto skupin:

- organizace PO,
- bezpe nost práce,
- pofární prevence,
- pofární taktika,
- v cné prost edky,
- technický výcvik,
- p edléka ská pomoc a psychologická p íprava.

Kafldá funkce s rozli-ením slufební hodnoti, podle katalogu odborností je ur ujícím pofladavkem pot ebných odborných znalostí a dovedností pro pln ní úkol stanovené v systemizovaném len ní organizace. Rovn í vyfkladuje bezpe né zvládání samostatné typické innosti výkonu slufby. Tento souhrn povinností tvo í d íve obsahovou nápl práce. Pro kafldou odbornost a funkci je p esn definován obsah skupin odborných znalostí a praktických dovedností.

⁶¹ Zákon . 133/1985 Sb., o pofární ochran , ve zn ní pozd j-ích p edpis , vyhlá-ka . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek pofární ochrany, ve zn ní vyhlá-ky .226/2005 Sb.

2.3 Management

„Management lze definovat jako určitý proces, ve kterém provádíme koordinaci inosti skupiny pracovníků nebo jednotlivců s využitím souboru iností a metod k dosahování cílů a zvládnutí různých specifických iností a funkcí managementu.“⁶²

Nedílnou součástí managementu jsou realizátoři úkolů, manažeři, kteří řídí jednotlivce nebo organizační jednotku k dosažení cílů. K realizaci vytýčených cílů přispívají osobním podílem při tvorbě podkladů, rozhodování a kontrolní iností. Řízení nebo vedení je praktickou iností a manažer při rozhodování prokazuje své schopnosti, dovednosti, znalosti a postoje, které vyúsťívá v rozhodovacím procesu.

V manažerském světě je nespočet definic jak formulovat manažerskou náplň, ale vystihující je vta, která charakterizuje inosti HZS. *„Řízení znamená dosáhnout výsledků prostřednictvím lidí a s jejich pomocí.“⁶³*

Vystihující je fakt, že manažeři pracují s lidmi. To jak vede manažer spolupracovníky je důležitou fází ke splnění úkolů a má rozhodující význam při dosahování řízení jednotlivců, skupin nebo týmů. Každý manažer musí umět především motivovat lidi. Motivaci lze charakterizovat tím, pro čí lidé dělají a co se od nich očekává. Pokud je člověk motivován, realizuje své možnosti pro uspokojování svých dalších potřeb.

Krizový management je určen především pro provedení systémových opatření, které zahrnují odborné postupy, vdecké poznatky, aplikativní nástroje, rozhodovací a technologická opatření při zvládnutí mimořádných událostí nebo krizových stavech. Tento systém je součástí běžného flivota a uplatňuje se při ešení preventivních opatření stejně tak ke zvládnutí mimořádných nebo krizových situací v případech kdyfl nastanou.⁶⁴

⁶² HORÁR, R. a kol., Pr vodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2004. s. 16-32.

⁶³ HOSPODÁŘOVÁ, I., Kreativní management v praxi. 1. vyd. Havlík v Brod: Grada, 2008. s. 13.

⁶⁴ HORÁR, R. a kol., Pr vodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2004. s. 16-32.

V krizovém řízení spolupracují lidé v týmech a plní operativně celou řadu úkolů, které jsou pro ně náročné, jak po stránce psychické, tak fyzické a musejí zvládat tyto stavy s určitou mírou rizika. **Obsahem krizového řízení je:**

- komplex preventivních opatření a úkolů k eliminaci vzniku mimořádných a krizových situací a ke zvládnutí jejich průběhu,
- komplex opatření a úkolů, které plní státní správa a samospráva spolu s dalšími organizacemi i mimořádných a krizových situacích,
- souhrn zkušeností, vdeckých poznatků, metod a nástrojů řízení, technických a technologických opatření i řešení mimořádných a krizových situací,
- obranné a civilní nouzové plánování,
- řízení bezpečnostních složek za mimořádných a krizových situací,
- příprava civilního sektoru na plnění hospodářských opatření za krizových stavů,
- likvidace následků mimořádných a krizových situací,
- řešení mezinárodních mimořádných a krizových situací.⁶⁵

Účelem řízení je efektivním způsobem usměrnit činnosti lidí, směrem k naplánovaným cílům s požadavkem dosáhnout stanovených úkolů. K naplnění a dosažení stanovených úkolů využívá každý manažer svých dovedností a znalostí, získaných vzděláním a praktickou zkušeností.

Funkce řízení u HZS ČR využívající je-t jednu typickou fázi ke svým činnostem:

- plánování,
- organizování,
- personalistika,
- vedení,
- kontrolování,
- operativní řízení.⁶⁶

⁶⁵ HORÁR, R. a kol., Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2004. s. 16-32.

⁶⁶ HOSPODÁŘOVÁ, I., Kreativní management v praxi. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada, 2008. s. 13.

Realiza ní fáze funk ního ízení a rozhodování velitel u jednotek PO.

Plánování je p edpokladem úsp –ných rozhodnutí velitele zahrnující výb r úkol pro spln ní vytý ených cíl s ur ující specifickou inností podle p edem daných postup .

Organizování je postup, zahrnující ú elné vytvá ení struktury rolí pro p íslu-níky, s efektivním cílem k zabezpe ení pln ní úkol v organiza ním len ní jednotek. Smyslem organizování je t eba rozli-ít postavení p íslu-ník p i realizaci pravidel, postup a uplat ování daných pravomocí. V jednotkách PO je vyuffíváno týmové pln ní úkol s uplatn ním konkrétních specializa ních inností p íslu-ník .

Lidské zdroje mají spl ovat p edpoklady související s povinnostmi a nároky pro stanovenou funkci p íslu-níka. Je to p edev-ím oblast zahrnující v domosti, fyzické schopnosti, psychickou odolnost, manuální zru nost a dovednost. Pro ídící p íslu-níky jsou klí ové manaflerské schopnosti.

Vedení je budování vzájemných vztah mezi veliteli a jejich pod ízenými. Vzd lání velitele a praktické zku-enosti ovliv ují jeho styl ízení, který praktikuje p i e-ení mimo ádné nebo krizové situace. Musí být schopen jasn formulovat p íkazy, stanovit cíle a priority p i ízení pod ízených.

Kontrolování je d lefitou fází ízení a velitelé si tak zji- ují zda dosafené výsledky odpovídají plánovaným cíl m. Kontrola by m la být pr b flná, p i které lze provád nou innost pod ízenými usm rnit a p edejít tak nespln ní pofladovaných úkol .

Operativní ízení je –estou funkcí ízení vyuffívanou veliteli jednotek PO p i rozhodovacím procesu velitele zásahu obsahující rychlé a správné organiza ní rozhodnutí v daném míst s asovým omezením opírající se o metodické postupy.⁶⁷

⁶⁷ EHO , A., TNGUT, Z. Základy teorie a praxe ízení. Brno: Institut mezioborových studií, 2009. s. 109.

ízením zásahu se uskuteční rozhodnutí velitele zásahu s cílem realizovat úkoly při hašení požáru a záchranných a likvidačních pracích prostřednictvím:

- řízení podřízených pod řízením velitele zásahu (jemu podřízených velitelů, hasičů, popř. vedoucích složek IZS),
- řízení jednotek,
- řízení součinnosti všech složek IZS pro vzájemnou koordinaci jimi prováděných záchranných a likvidačních prací (řízením je určeno chování dalších složek IZS),
- řízení součinnosti s dalšími právními a fyzickými osobami zúčastněnými na zásahu.

Velitel zásahu řídí činnost jednotek na místě zásahu rozhodovacím procesem, při kterém uplatňuje:

- metody řízení (plánování, organizování, komunikování, rozhodování, velení, motivování, kontrolování),
- organizování spolupráce,
- efektivního využití zásahových zdrojů (síly a prostředky, služby, finance, metody) vede ke stanovení a dosažení cíle zásahu (takticky správné nasazení zásahových zdrojů) a tím ke zdolání požáru nebo provedení záchranných a likvidačních prací při mimořádné události na taktické úrovni.

Struktura řízení musí být budována na následujících zásadách:

- úkoly a oprávnění mezi jednotlivými úrovněmi řízení jsou navzájem sladěny a jsou přesně stanoveny,
- je přesně stanoveno, kdo je oprávněn a v jakých úrovních řízení vydávat povely, pokyny a rozkazy,
- zůstává nedotčena celková odpovědnost velitele zásahu za řízení zásahu,
- je zaručena kontinuita velení i při neokávaných stavech (vyřazení některého stupně struktury řízení, ztráta prostředků řízení, náhlá změna situace) přede stanovenou zastupitelností na jednotlivých úrovních řízení.⁶⁸

⁶⁸ Kolektiv autorů, Bojový řád jednotek PO. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. s. 149-157.

Celá struktura řízení zásahu musí velitele zásahu aktivně podporovat, informovat, připravovat rozhodnutí, plnit rozkazy, pokyny a povely, popř. je podporovat podřízeným.

Každá akutní nebezpečná situace vyžaduje od všech úrovní řízení okamžitou reakci ve formě rychlých rozhodnutí a přesných rozkazů. Tyto musí být v souladu s konečným cílem a záměrem velitele zásahu.

Pro složitější a méně strukturované požadavky řízení zásahu nestačí čistě hierarchický a autoritativní řídicí styl, který je postaven jen na rozkazech a poslušnosti. Doporučuje se použít kooperativní řídicí styl, který vyvolává spolupráci odborníků k poradě, delegování odpovědnosti na velitele nižších stupňů, přidělování cílových úkolů s možností vlastního řešení při jejich plnění, poskytování informací podřízeným silám o situaci a záměrech jako motivaci pro nalezení optimálního rozhodnutí.

Služební nadřízený velitel nebo velitel s právem jedinstvého velení, pokud velení u zásahu nepřevzal, není oprávněn zasahovat do činností a oprávnění velitele zásahu, by služební podřízeného.⁶⁹

2.4 Dílčí závěr

Zejména v posledním desetiletí se oblast činností v působnosti HZS ČR stále více rozvíjí. Prudký rozvoj v oblastech průmyslových technologií, rozvoj energetiky, dopravy, zásahy do životního prostředí, nespolehlivost lidského faktoru a zejména extrémní projevy počasí způsobují, že skladba zásahů HZS ČR se postupně posouvá od převládajících činností při likvidaci požárů výrazně ve prospěch zásahů technických, dopravních nehod, říčních pohrom a jiných druhů mimořádných událostí.

Tyto fakta se nutně promítají do vzdělávacího systému a katalog specializačních profilací se stále rozvíjí o nové druhy kurzů, které jsou potřebné pro příslušníky při každodenní rozličné skladbě zásahů tvořící náplň a poslání HZS ČR. Potřebné specializační zaměření klade stále vyšší požadavky na vzdělávání příslušníků.

⁶⁹ Kolektiv autorů, Bojový řád jednotek PO. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. s. 149-157.

3. Vzdlávání hasi

Cílem vzdlávání p íslu-ník a zam stnanc je zajistit soulad mezi profesn - kvalifika ní strukturou zam stnanc a pot ebami organizace. Za odpovídající odbornou zp sobilost p íslu-ník i zam stnanc k výkonu slufebních i pracovních funkcí a za ú ast na vzdlávání je odpov dný p íslu-ný slufebni funkcioná , který schvaluje za azování p íslu-ník a zam stnanc do systému vzdlávání, dále i personální útvar a jednotlivý pracovníci.⁷⁰

Stejn tak jako každá firma nebo organizace vytvá í plánování, rovn fl tak i HZS R vytvá í vize do as budoucích. Vytvá í r zné druhy koncepcí p edpokládaného vývoje ve specifických oblastech. Jednou z oblastí je systém vzdlávání.

Cíle vzdlávání mají ur ující vliv na napln ní vývoje tak, aby výsledkem vzdlávání byl odborn p ipravený, vysoce motivovaný, profesionální p íslu-ník nebo zam stnanec HZS R s vysokým etickým standardem. To je nejvy-í poslání vzdlávání, ke kterému jsou vedeni v-ichni p íslu-níci a zam stnanci HZS R.

Sm r hlavních cíl systému vzdlávání HZS R:

- v systému celoflivotního u ení zabezpe it vzdlávání v-ech cílových skupin ve v-ech oblastech p sobnosti HZS R s ohledem na pořadavky výkonu slufby,
- optimalizovat systém vzdlávání z hlediska finan ních náklad , institucionálního zabezpe ení a ízení proces ,
- zvy-ovat kvalitu procesu vzdlávání,
- zajistit celkový rozvoj systému vzdlávání s d razem na prufnost z pohledu pořadavk výkonu slufby,
- zaji-ovat spokojenost v-ech subjekt v systému vzdlávání a zvy-ovat motivaci ke vzdlávání.

⁷⁰ TYGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

Resortní vzdělávací systém je cílev domé, plánovité, koordinované p sobení na lidské zdroje v organiza ní struktu e HZS R s cílem k:

- získání, prohloubení a zachování v domostí a dovedností pot ebných k pln ní aktuálních i výhledových úkol na sluflebním míst ,
- získání, prohloubení a zvýšení v domostí a dovedností pot ebných k rozí ení specializace a rozvoje k sluflebnímu postupu v kariérním r stu.⁷¹

3.1 Vzdělávací za ízení

Vzdělávání k získání stupn a zam ení vzd lání v oblasti PO zabezpe ují jak resortní, tak i mimoresortní koly.

1. St ední vzd lání s maturitní zkoukou.

- **Resortní kola:** St ední odborná kola pofární ochrany a Vyí odborná kola pofární ochrany ve Frýdku-Místku (dále jen SO^{TMPO} a VO^{TMPO}).

Hlavním posláním SO^{TMPO} je poskytovat studujícím st ední vzd lání s maturitní zkoukou. TMkola poskytuje vzdělávání v oboru vzd lání **Pofární ochrana** ve t ech formách studia ó denní, dálková a forma nástavbového studia. Studium v denní a dálkové form je ty leté a nástavbové studium je t íleté. Tato kola je jedinou st ední odbornou kolou v R, která poskytuje st ední vzd lání s maturitní zkoukou v oboru vzd lání PO.

Volnou kapacitu u ítel vyufflvá HZS R k organizování rezortního vzdělávání v kurzech k získání odborné zp sobilosti, k prodloužení platnosti osv d ení o odborné zp sobilosti, speciální jazykové p ípravy pro p íslu níky za azené na opera ních st ediscích, jiného jazykového vzdělávání, standardizovaných jazykových zkouek, dopl kových a jiných kurz dle aktuálních pofladavk výkonu slufby.

⁷¹ TMGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

- **Mimoresortní st ední odborné –koly.**

Ministerstvo vnitra-generální editelství HZS R a p íslu-né HZS kraj uzav ely dohody o spolupráci p i p íprav flák v oboru vzd lání **Strojník pofární techniky** se ty mi mimoresortními st edními odbornými –kolami:

1. St ední odborná –kola a St ední odborné u ili-t , P íbram,
2. St ední odborná –kola a St ední odborné u ili-t , Kladno,
3. St ední –kola techniky a slufeb, Karviná,
4. Integrovaná st ední –kola energetická a stavební, Chomutov.

Hasi ský záchranný sbor R se v rozsahu stanoveném pedagogickými dokumenty oboru vzd lání **Strojník pofární techniky** podílí na odborném výcviku budoucích maturant tohoto oboru a tím spl ují pofladavky HZS R pro vydání osv d ení o odborné zp sobilosti.

2. **Vy–í odborné vzd lání ukon ené absolutoriem.**

Resortní –kola: Vy–í odborná –kola pofární ochrany ve Frýdku-Místku.

Je to jediná VOTMv R poskytující vy–í odborné vzd lání se zam ením na PO a záchrana ství v akreditovaném vzd lávacím programu **Prevence rizik a záchrana ství**. TMkola p ípravuje odborníky zejména pro HZS R.

3. **Vysoko-kolské vzd lání.**

Vysoká –kola bá ská ó Technická univerzita Ostrava.

Fakulta bezpe nostního inženýrství je jednou z nejmlad-ích fakult Vysoké –koly bá ské ó Technické univerzity Ostrava. Její vznik je reakcí na nar stající pofladavky praxe na p ípravu vysoko-kolsky vzd laných odborník v oblasti bezpe nostního inženýrství a související v deckou a výzkumnou innost. Z ízení nové fakulty p edstavuje pokračování dlouhodobého procesu rozvoje v decko-výzkumné innosti a studijních obor orientovaných na bezpe nost a PO.

Resortní vzdělávání v zařízeních MV-G HZS R

Vzdělávací subjekty v soustavném systému plní úkoly v oblasti vzdělávání příslušníků a zaměstnanců HZS R, HZS podnik a částem jednotek SDH.

Vzdělávání je organizováno na těchto místech:

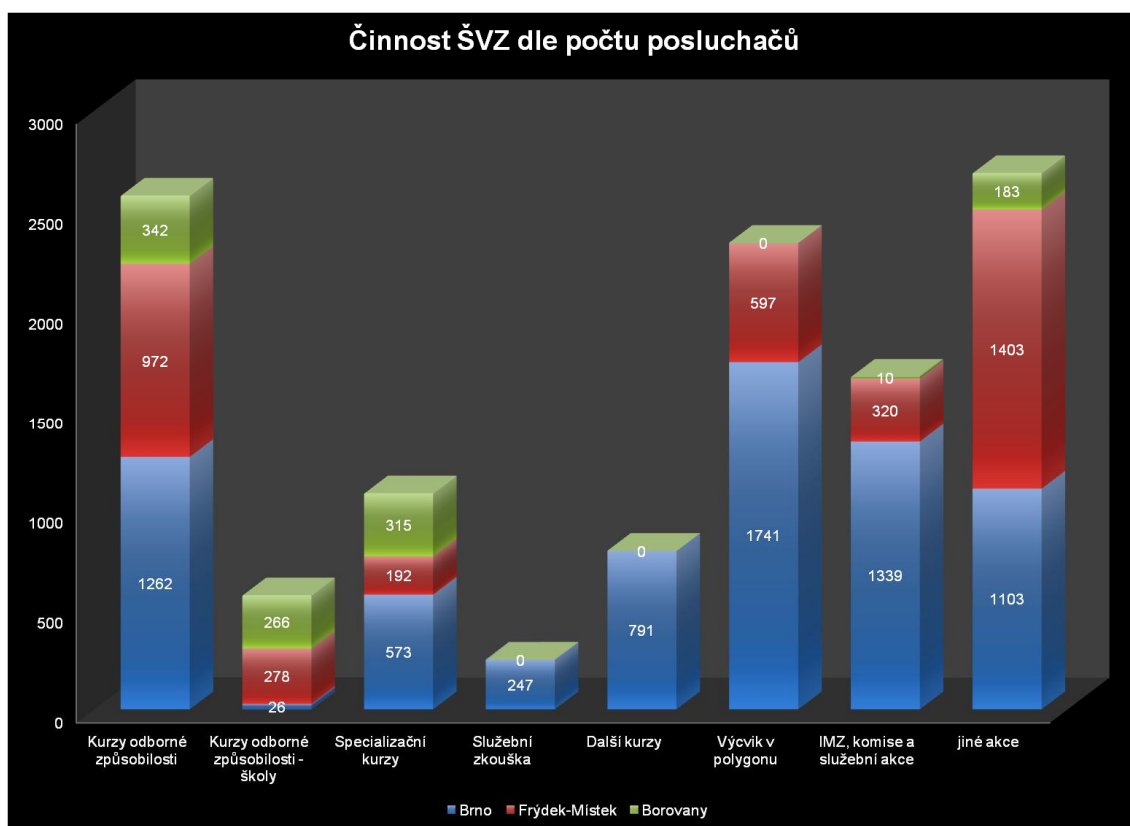
- SOTMPO a VOTMPO ve Frýdku-Místku,
- TTMkolní a výcvikové zařízení HZS R,
- Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč,
- Záchraný útvar HZS R.

Sloučením Odborných učilišť – PO Borovany, Brno a Frýdek-Místek do jednoho TTMkolního a výcvikového zařízení HZS R (dále jen TTMVZ HZS R) se sídlem v Brně má za cíl zefektivnit vzdělávací procesy, plně využít personální zdroje se zaměřením na věcné a technické pomůcky pro výuku a výcvik. Toto řešení umožní koncentrovat věcné a technické prostředky podle potřeb vzdělávacích programů, které bude příslušné středisko TTMVZ HZS R organizovat. Tento systém vede ke specializaci jednotlivých středisek na konkrétní vzdělávací programy vždy podle zaměření lektorského sboru a podle toho, pro které odborné oblasti mají střediska nejlepší předpoklady a podmínky. Díky jednotnému vedení se bude i personál postupně přizpůsobovat potřebám systému vzdělávání v místech působení vzdělávacího zařízení.

Zařízení, které by v současné době beze zbytku splňovalo nároky na kvalitní odborný a specializační výcvik, zatím v ČR chybí. Velikostí a vybavením se optimálnímu stavu přibližuje TTMVZ HZS R - středisko Brno. V tomto zařízení ovšem zdaleka nelze simulovat všechny typy zásahů v různých variacích, přestože technicky a věcně je toto zařízení relativně dobře vybavené.

Kapacita výše uvedených vzdělávacích zařízení pokrývá zejména v posledním období především požadavky na vzdělávání příslušníků HZS R a částem HZS podnik a jednotek SDH.

Teoretickými a výcvikovými zařízeními v roce 2011 prošlo celkem 11960 osob v 558 kurzech. Z toho 6404 posluchačů a 5556 ostatních studujících, viz graf . 1.

Graf . 1. Počet absolventů za rok 2011 v TMMZ HZS ČR.

Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč je odborným orgánem MV-GR pro vdeckovýzkumnou, vzdělávací, výcvikovou a informační činnost ve všech oblastech ochrany obyvatelstva. Poskytuje informační, expertizní, konzultační a poradenskou činnost orgánům a organizacím HZS ČR, ministerstvům, orgánům státní správy a samosprávy, právníkům a vybraným fyzickým osobám, jejich činnost je důležitá pro zabezpečení plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Náplní institutu je zabezpečovat vzdělávání k získání odborné způsobilosti v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení a získání odbornosti k obsluze jednotného systému varování.

Záchranný útvar HZS ČR. Hlavním úkolem tohoto útvaru v oblasti vzdělávání je příprava posluchačů k získání individuální oprávnění skupin „C“ a „E“ a organizováním modulu I Vstupní příprava posluchačů.

3.2 Systém vzdělávání

Celý systém vzdělávání v HZS ČR je koordinován, organizován a metodicky řízen oddělením vzdělávání MV-G HZS ČR. Tímto oddělením je rovněž vykonáván inspekční dozor nad organizací, obsahem a kvalitou vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních.

Organizace vzdělávání příslušníků a obanských zaměstnanců HZS ČR a ostatních studujících ve vzdělávacích zařízeních MV-G HZS ČR, ve SOTMPO a VOTMPO ve Frýdku-Místku a v Záchraném útvaru HZS ČR (dále jen vzdělávací zařízení), jehož cílem není získání stupně vzdělání, se řídí jednotným pokynem G-HZS ČR č. 11/2010 organizující vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních MV-G HZS ČR.

Organizační dokumenty k systému vzdělávání jednoznačně vymezují psané pokyny. Oddělení vzdělávání zajišťuje vzdělávání příslušníků a zaměstnanců na základě potřeb personálního oddělení. Vzdělávání účastníků se realizuje plánovitě v jednotlivých skupinách nebo individuálně podle úelu přípravy.⁷²

Současný systém vzdělávání v HZS ČR v sobě zahrnuje:

1. vzdělávání k získání stupně a zaměření vzdělání:
 - v resortních vzdělávacích zařízeních,
 - v mimoresortních vzdělávacích zařízeních.
2. resortní odbornou přípravu a prohlubující vzdělávání:
 - odborná příprava k získání odborné způsobilosti a k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti,
 - specializační kurzy,
 - doplňkové kurzy,
 - příprava k vykonání slufební zkoušky,
 - pravidelná odborná příprava,
 - vzdělávání ve smyslu usnesení vlády č. 1542/2005, kterým byla schválena Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech.

⁷² TYGUT, Z., Firemní kultura a lidské zdroje. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 26.

Systém vzdělávání v HZS ČR pro své specifické potřeby vzdělávání si vytvořil základní pojmy, kterými se rozumí:

- **vzdělávání** je souhrn druhů a forem vzdělávání studujících zaměřených na získání, udržování a prohlubování znalostí, dovedností a návyků, relevantních z hlediska výkonu služby a zaměření v oblasti PO, IZS, krizového řízení, civilního nouzového plánování a ochrany obyvatelstva,
- **kvalifikační příprava** je studium v odborných, specializačních kurzech a ve vzdělávacím programu Vstupní příprava příslušník HZS ČR vedoucí ke splnění dalšího odborného požadavku,⁷³
- **specializační kurz** je vzdělávací program kurzu, kterým studující získává uhlí specializaci pro výkon speciálních činností,
- **odborný kurz** je vzdělávací program kurzu ke splnění dalšího odborného požadavku (uhlí vymezení odborné způsobilosti),
- **vstupní příprava příslušník HZS ČR** je vzdělávací program kurzu ke splnění požadavku absolvovat vstupní přípravu a ke splnění dalšího odborného požadavku,⁷⁴
- **další odborná příprava** je studium a další činnosti určené k soustavnému udržování a prohlubování odborné kvalifikace potřebné pro výkon funkce zastávaného služebního nebo pracovního místa, jejíž obsah navazuje na předcházející přípravu,
- **doplňkový kurz** je vzdělávací program kurzu, kterým studující získává další nezbytné znalosti, dovednosti a návyky potřebné pro výkon činností, jimiž je charakterizováno jeho služební (pracovní) místo, ale kterým studující nezískává odbornou způsobilost nebo specializaci,
- **profil absolventa** jsou minimální požadavky na znalosti, dovednosti a návyky potřebné pro výkon zastávané funkce, které studující získá absolvováním vzdělávacího programu,

⁷³ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 23/2010 k odborné způsobilosti příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky.

- **vyuovací program** je forma uspořádání uiva podle specifického odborného zamění,
- **ostatní studující** jsou zamstnanci HZS podnik , lenové jednotek SDH obcí a podnik , studenti středních a vysokých škol, se kterými má MV-G HZS R uzavřenu dohodu o spolupráci v oblasti vzdávání, případn jiné fyzické osoby, které jsou účastníky kurzů za úhradu.

Systém vzdávání u HZS R se lení na druhy obsahující:

1. kvalifika ní přípravu, která zahrnuje:
 - vzdávací program Vstupní příprava příslušník HZS R,
 - odborné kurzy,
 - specializa ní kurzy.
2. další odbornou přípravu, která zahrnuje zejména:
 - doplňkové kurzy,
 - instrukční metodická zamstnání,
 - pravidelnou odbornou přípravu.⁷⁵
3. vzdávání ve smyslu usnesení vlády,⁷⁶ které zahrnuje:
 - vstupní vzdávání,
 - prohlubující vzdávání.⁷⁷

⁷⁵ Vyhláška . 247/2001 Sb., o organizaci a innosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky .226/2005 Sb.

⁷⁶ Pokyn generálního editela HZS R a nám stka ministra vnitra . 23/2006 k zajištění realizace Pravidel vzdávání zamstnanců ve správních úadech schválených usnesením vlády . 1542/2005.

⁷⁷ Pokyn generálního editela Hasišského záchranného sboru R 11/2010, kterým se upravuje organizace vzdávání ve vzdávacích zařízeních Ministerstva vnitra-generálního editelství HZS R, ve Střední odborné škole požární ochrany a Vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchraném útvaru HZS R.

Délka vzdělávání a forma studia jsou stanoveny tak, aby byly naplněny cíle vzdělávání stanovené u jednotlivými dokumenty vzdělávacího programu. Formy studia jsou:

- prezenční,
- dálková,
- distanční,
- kombinovaná.

Nejvíce využívanou formou je prezenční studium, na které vysílá slufební funkcionář za účelem studijního pobytu, který je podle zákona o slufběním poměru považován za výkon slufby.

Vzdělávací program jako ucelená jednotka vzdělávání má definovaný obsah a cíle. Pro každý vzdělávací program je zpracována dokumentace dle požadavků usnesení vlády.⁷⁸

U jednotlivých osnov vzdělávacích programů jsou upravovány a aktualizovány na návrh představitelů jednotlivých skupin.⁷⁹

Návrh u jednotlivých dokumentů vzdělávacího programu nebo jejich aktualizaci připraví na základě profilu absolventa příslušné představitelské skupiny složené ze zástupců vzdělávacích zařízení, odborných pracovníků MV-G HZS ČR, případně HZS krajů, a oddělení vzdělávání MV-G HZS ČR. U jednotlivých dokumentů vzdělávacího programu a u jednotlivých osnov schvaluje G HZS ČR a u jednotlivých osnov vydává MV-G HZS ČR.

Pro dobré nastavení procesu plánování systému vzdělávání a úspěšnost organizování má zásadní význam systém centrální elektronické evidence přihlášek. Rozšířením elektronického systému pro další potřeby související s realizací vzdělávání

⁷⁸ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 23/2006 k zajištění realizace Pravidel vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech schválených usnesením vlády č. 1542/2005.

⁷⁹ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 44/2008, kterým se stanoví složení a činnost představitelských skupin pro tvorbu a aktualizaci vzdělávacích programů v systému vzdělávání příslušníků a obanských zaměstnanců HZS ČR.

ve vzdělávacích zařízeních tak, aby se elektronický systém stal nástrojem pro plánování, organizaci a realizaci vzdělávacího procesu a vedení veškeré dokumentace s ním související. To umožní vzdělávacím zařízením realizaci procesů od povolávání do kurzů a potvrzování účastí, řízení ubytování a stravování účastníků vzdělávacích akcí a přípravu rozvrhů pedagogických pracovníků pro vedení pedagogické dokumentace ke vzdělávacím akcím a poskytnutí osvědčení a potvrzení o absolvování kurzů.

Propojenost systému umožní kromě pravidelného plánování činnosti vzdělávacích zařízení na základě zadaných požadavků vedení jejich činnosti osvědčení a prognózování potřeby jednotlivých kurzů ve střednědobém časovém horizontu. Stane se nástrojem pro zajištění náhradních účastníků a pro provádění fakturací. Centrální elektronická evidence přihlášek do kurzů bude průběžně poskytovat těmto data pro potřeby managementu HZS ČR a pro potřeby personálních pracovníků HZS ČR.

Oddělení vzdělávání MV-G HZS ČR připraví na základě informací z centrální elektronické evidence přihlášek požadavky na počty a druhy kurzů, jejichž realizaci projedná se zástupci vzdělávacích zařízení.

Pokud kapacita vzdělávacích zařízení na příslušné pololetí je již naplněna, bude realizace zbylých přihlášek posunuta na následující pololetí. Při sestavování požadavků na počty kurzů postupuje oddělení vzdělávání MV-G HZS ČR tak, aby byly splněny všechny stanovené právní podmínky.⁸⁰

Do kurzu mohou být zařazeni jen uchazeči, kteří splní vstupní podmínky, které prokáže uchazeč při nástupu kterými jsou:

- způsobilost k výkonu služby ve vzdělávacích zařízeních,
- podmínky stanovené platnými ústředními dokumenty vzdělávacího programu a s nimi souvisejícími právními předpisy,
- u ostatních studujících dále uzavření smlouvy o provedení kurzu se vzdělávacím zařízením a poplatek uhrazení finanční částky dohodnuté ve smlouvě.

⁸⁰ Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Za splnění podmínek pro přijetí do kurzu odpovídá slufební funkcionář (zaměstnavatel). V případě nedodržení podmínek nemůže být uchazeč zařazen do kurzu. O zařazení uchazeče do kurzu na základě splněných podmínek uvedených rozhoduje editel vzdělávacího zařízení. Povoláním do kurzu je uchazeč vyrozuměn prostřednictvím slufební funkcionáře (zaměstnavatele) písemně.

Celý průběh studia je organizován podle schválených osnov pro daný kurz a od zahájení až po ukončení se řídí platnými předpisy.⁸¹

Osvědčení nebo potvrzení se vydá jen studujícímu, který úspěšně vykonal závěrečnou zkoušku nebo splnil podmínky stanovené pro ukončení kurzu učetnými dokumenty vzdělávacího programu. Absolvent tento doklad předloží personálnímu pracovišti k evidenci.⁸²

Platnost kurzu je 5 let. Před uplynutím doby platnosti musí příslušník formou přihlášky požádat o prodloužení a zúčastnit se kurzu k prodloužení. Výjimkou jsou kurzy převzaté pro účely PO a doba pro pravidelné přezkoušení je kratší.

Vzdělávání zaměstnanců HZS ČR probíhá podle pravidel, která stanoví obsah vzdělávání zaměstnanců tak, aby odpovídal potřebám celé státní správy v ČR. Toto vzdělávání má za úkol zajistit univerzální kvalifikaci zaměstnanců státní správy a jeho využitelnost ve všech resortech. Jednotlivé složky tohoto vzdělávání však nerespektují dostatečně specifika HZS ČR., proto je organizace vzdělávacích akcí zajišťována ve spolupráci s odborem personálním MV a s externími dodavateli. Toto vzdělávání je zaměřeno na specifické potřeby příslušníků a zaměstnanců HZS ČR a týká se zejména jazykové přípravy, počítačové gramotnosti, právní, finanční, mzdové, daňové problematiky oblasti mediální komunikace⁸³

⁸¹ Pokyn generálního editel Hasičského záchranného sboru ČR 11/2010, kterým se upravuje organizace vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních Ministerstva vnitra-generálního editelství HZS ČR, ve Státní odborné škole požární ochrany a Vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchraném útvaru HZS ČR.

⁸² Pokyn generálního editel HZS ČR . 40/2009 o personální evidenci v Hasičském záchranném sboru České republiky a zpracovávání osobních údajů, které s nimi souvisejí.

⁸³ Usnesení vlády . 1542/2005 Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech.

Vzdělávání příslušníků HZS ČR je organizováno v kurzech k získání odborné způsobilosti a v kurzech prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti v souladu s právními předpisy.⁸⁴

Ustanovením na služební místo v HZS ČR se stává příslušníkem HZS ČR a je povinen absolvovat vzdělávací program **Vstupní příprava příslušníků**⁸⁵ v pořádané profilaci a musí splnit požadavek získat odbornou způsobilost.⁸⁶

Odborná způsobilost příslušníka je jedním z dalších odborných požadavků příslušníka, který musí získat bez zbytečného odkladu.⁸⁷

Personální oddělení při ustavování na služební místo zajistí vypsání přihlášky do kurzu Vstupní příprava příslušníků novým příslušníkem a primárně nadřízený jej v rámci pro-kolení seznámí se systémem vzdělávání u HZS. Příslušník si tak od počátku vstupu osvojuje pravidla a postupy v zavedeném vzdělávacím systému.

Příslušník získává odborné znalosti a praktické dovednosti ve vzdělávacích programech kurzů určených k získání odborné způsobilosti nebo k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti odpovídající jeho zájmu. Služebním předpisem může být stanoven požadavek na absolvování specializačního nebo doplňkového kurzu. Katalog specializačních, doplňkových a jiných kurzů vydává a pravidelně aktualizuje MV-G HZS ČR⁸⁸.

Vzdělávání ostatních cílových skupin. Do působnosti MV spadá povinnost řídit odbornou přípravu příslušníků jednotek PO. Tato povinnost zahrnuje organizaci odborné přípravy pro zaměstnance podniků zařazené v jednotkách HZS podniků,

⁸⁴ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb., zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ BENDA, J., Příprava příslušníků Hasičského záchranného sboru ke zvládnutí krizových situací: bakalářská práce. Brno: IMS Brno. 2010. s. 30-35.

⁸⁶ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁸⁷ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁸ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 9/2010, kterým se stanoví podmínky pro výkon speciálních činností u HZS ČR.

velitele, strojníky a techniky speciálních služeb ostatních jednotek PO, kteří v souladu se zákonem mohou své funkce vykonávat pouze s požadovanou odbornou způsobilostí.

3.3 Specializační příprava

Souasná náročnost a složitost činnosti hasičů na místě zásahu, používané včasně a technické prostředky PO a stále dokonalejší technologické a taktické postupy nutí k zaměření nad formami výcviku, kterými musí hasiči projít. V rámci specializační přípravy mají hasiči získávat nejenom potřebné teoretické znalosti, z hlediska jejich bezpečnosti při výkonu služby, ale je rovněž důležité rozvíjet jejich dovednosti a návyky. K trendům vyspělých zemí dnes patří, že formy vzdělávání a výcviku se stále více přibližují podmínkám, se kterými se hasiči setkávají při reálném zásahu.

Specializační kurzy slouží k získávání účelové specializace pro výkon speciálních činností. Nabídka specializačních kurzů je vydávána formou Katalogu specializačních, doplňkových a jiných kurzů.

Každý kurz určený k získání odborné způsobilosti nebo specializační činnosti se označuje v názvu písmenem **Z**. Kurzy k prodloužení platnosti se označují písmenem **P**.

Katalogu specializačních, doplňkových a jiných kurzů obsahuje celkový přehled o druzích a určení jednotlivých kurzů a o znalostech a dovednostech, které absolvent v kurzu získá. **Souasný katalog obsahuje tyto druhy specializačních kurzů :**

- Potápěč I. stupně,
- Potápěč II. stupně,
- Potápěč III. stupně,
- Instruktor potápěčů,
- Potápěčů s dýchací soustavou NITROX,
- Kyslíkové dýchací přístroje,
- Detekce, monitorování a odběr vzorků nebezpečných chemických látek,
- Dekontaminace hasičů,
- Manipulace se zvláště při mimořádných událostech,
- Kurz pro obsluhu plynových motorových pil v jednotce PO,

- Kurz pro instruktora obsluhy p enosných motorových pil,
- Základní odborná p íprava hasi se specializací pro práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou,
- Pravidelná odborná p íprava hasi se specializací pro práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou,
- Základní odborná p íprava hasi -instruktor pro práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou,
- Pravidelná odborná p íprava hasi -instruktor pro práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou,
- Odborná p íprava hasi -instruktor vzd lávacích za ízení MV-G HZS R pro práce ve vý-ce a nad volnou hloubkou,
- Práce v divoké vod ,
- V dce malého plavidla,
- Kurz je ábník a vaza HZS R,
- Obsluhy automobilových vysokozdvifných plo-inových fleb ík ,
- Radia ní ochrana A,
- Radia ní ochrana B,
- Instruktor obsluhy CCS-COBRA,
- Vypro- ování zran ých osob z havarovaných vozidel,
- Rozhod í sout í í ve vypro- ování zran ých osob z havarovaných vozidel.⁸⁹

Dopl kové kurzy jsou zam ené na dopln ní nezbytných znalostí, dovedností a návyk pot ebných pro výkon inností, jimifl je charakterizováno sluflební místo. V t chto kurzech studující nezískává odbornou zp sobilost ani specializaci a jsou to dopl kové kurzy zam ené na:

- kontrolní innost,
- stavební prevenci,
- zji- ování p í in vzniku poflár ,
- preventivn výchovnou innost,
- krizové ízení a ochranu obyvatelstva.

⁸⁹ Pokyn generálního editele HZS R . 9/2010, kterým se stanoví podmínky pro výkon speciálních inností u HZS R.

3.4 Odborná příprava

Rozhodující podíl odpovědnosti za odbornou způsobilost a přípravu mají:

- MV-G HZS ČR ve všech v-ech v-ebecné metodiky a odborné způsobilosti profesionálních příslušníků a zaměstnanců jednotek PO a vybraných skupin členů jednotek PO (velitelé, strojníci a technici speciálních služeb všech jednotek PO),
- HZS kraj směrem k velitelům a strojníkům jednotek SDH obcí a SDH podniků ,
- velitelé jednotek HZS podniků vzhledem k zaměstnancům jejich podniku.

Tento systém vzdělávání je nastaven tak, aby bylo zajištěno plnění zákonné povinnosti uložené MV řídit odbornou přípravu a usměrňovat po odborné stránce výkon služby v jednotkách PO, kterými jsou jednotky HZS podniků a jednotky SDH obcí a podniků .

V rámci své metodické odpovědnosti vydává MV-G HZS ČR, obvykle formou pokynů generálního ředitele a náměstka ministra vnitra, následující interní akty z oblasti odborné způsobilosti a přípravy:

- pokyn kterým se stanovují normy znalostí,
- pokyny k odborné způsobilosti příslušníků HZS ČR i zaměstnanců HZS podniků , které stanovují zásady k získávání ověření a osvědčení odborné způsobilosti pro příslušnou funkci nebo služební zařazení a příslušné odborné kurzy,
- pokyny, které stanovují systém odborné přípravy v jednotkách SDH obcí a podniků ,
- učební osnovy odborných i specializačních kurzů ,
- konspekty a teze odborné přípravy, které jsou metodickou pomůckou pro provádění pravidelné odborné přípravy,
- pokyny, které stanovují základní zaměstnání pravidelné odborné přípravy ve všech jednotkách PO v příslušném roce,

- pokyny, které stanovují provádění provozních a taktických cvičení prováděných jednotkami PO a v součinnosti s IZS,
- pokyny, které stanovují provádění tělesné přípravy příslušníků HZS ČR a ovlivnění jejich fyzické způsobilosti,
- pokyny k provádění sportovních soutěží organizovaných v rámci HZS ČR,
- pravidla pořídního sportu, která stanovují provádění jednotlivých disciplín a hodnocení dosažených výkonů,
- pravidla soutěží organizovaných ve cvičeních s prvky záchranných činností, například ve vyproštění zraněných osob z havarovaných vozidel,
- pokyny k provádění mistrovství HZS ČR v pořídním sportu a ostatních sportů zařazených do tzv. slufební tělesné přípravy a k zabezpečení reprezentace hasičů ČR na mezinárodních soutěžích.

Nedílnou součástí odborné přípravy příslušníků HZS ČR a prohlubování jejich odborných znalostí je pořádání instrukčních metodických zaměření a odborných seminářů.

Odborná příprava se skládá z:

- teoretické přípravy,
- praktického výcviku,
- tělesné přípravy,
- taktických a provozních cvičení.

Je prováděna za účelem:

- splnění podmínek odborné způsobilosti pro výkon zastávané funkce v jednotce PO, které se ověřují zkouškou a prokazují osvědčením,
- udržování a prohlubování potřebných znalostí a dovedností hasičů formou pravidelné odborné přípravy v době výkonu služby,
- fyzické přípravy, jako povinné, každoročně prováděné součástí pracovní náplně a pracovní doby všech příslušníků HZS ČR,
- vytváření podmínek pro pořídní sport a organizováním soutěží v pořídním sportu a soutěžích s prvky záchranných činností.

3.4 Díl í záv r

Vzd lávání p íslu-ník probíhá v rámci komplexního systému, který pln pokrývá obsah inností v p sobnosti sboru a prufln reaguje na pot eby výkonu slufby v HZS R.

Sou asný systém vzd lávání je nástrojem kvalitn p ipravených lidských zdroj pro úkoly v p sobnosti sboru. Vzd lávání je jedním ze strategických prost edk , který p íslu-níky a zam stnance HZS R vede k profesionalit profese.

Hlavním posláním vzd lávání je realizovat systém, který zajistí pot ebnou odbornou úrove p íslu-ník a zam stnanc HZS R a zabezpe í jejich rozvoj v souladu s posláním HZS R, pot ebami spole nosti a novými poznatky v oblasti ochrany flivot , zdraví a majetku po celou dobu jejich profesionální dráhy v HZS R.

II. PRAKTICKÁ ÁST

4. Výzkum vzdávání u HZS R

V následující části se budu zabývat výzkumem podmínek potřebných k zajištění kvalitní odborné způsobilosti a podmínek pro zavedení manažerského vzdávání. Pomocí dotazníkového šetření jsem sesbíral data, která jsem vyhodnotil a budu je interpretovat. Dále navrhnou řešení pro zavedení manažerského vzdávání.

4.1 Metodologie výzkumu

Metodologií výzkumu bylo studium odborných dokumentů a součástí jejich analýzy. Z dokumentů, ze kterých jsem čerpal, jsem vybíral specifikaci k tématu diplomové práce. Další fází výzkumu byl sběr dat formou dotazníkové metody.

Cílem empirické části diplomové práce bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit podmínky a úroveň odborné způsobilosti ve vzdávacích zařízeních MVÖG HZS R.

Zjištěné výsledky při výzkumu měn poskytl potřebné údaje k získání odpovědí na formulované hypotézy. Tyto hypotézy budou potvrzeny nebo vyvráceny.

Hypotéza .1

Úroveň odborné způsobilosti u všech příslušníků HZS R je stejná, i když získávají odbornou způsobilost v různých resortních vzdávacích zařízeních.

Hypotéza .2

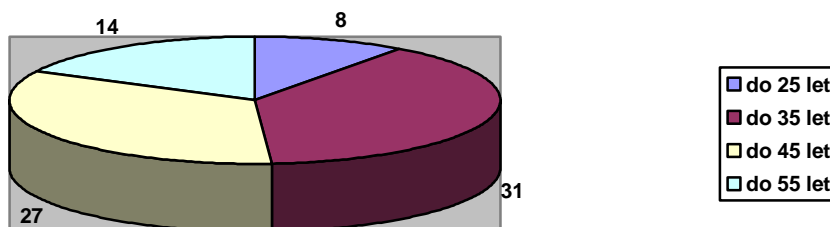
Manažerské vzdávání není součástí vzdávacího systému HZS R, stejně jako jiné organizace.

Pro charakteristiku výše uvedeného vzorku byl vybrán soubor respondentů z ad příslušníků HZS Jihomoravského kraje, skládající se z krajského editelství, krajského OPIS a 26 požárních stanic dislokovaných na území kraje.

4.2 Vyhodnocení a interpretace získaných dat

Z počtu 90 dotazníků se mi vrátilo 80 dotazníků řádně vyplněných. Dotazníky byly anonymní a odpovědi pouze mufti. Vyplnění dotazníku netrvalo déle než deset minut. Vyhodnocená získaná data z dotazníků jsem vyjádřil v grafech.

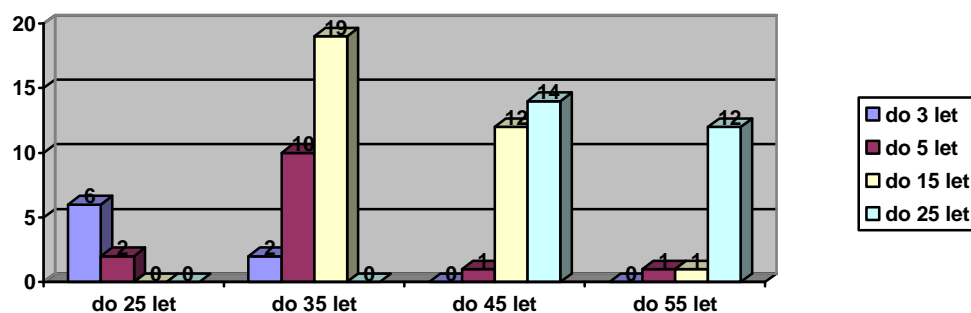
1. Jaký je Váš věk?

Graf . 1

V k p íslu-ník v ýb rového vzorku HZS Jihomoravského kraje vypovídá o zastoupení v-ech v kových skupin v rozmezí od dvaceti p ti let do padesáti p ti let.

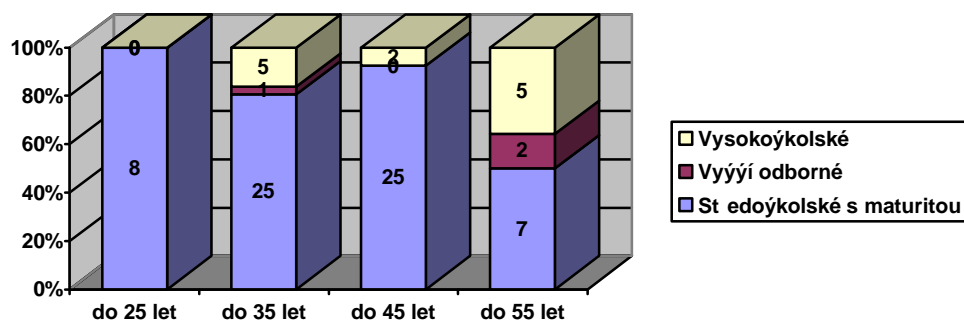
2. Jak dlouho jste zaměstnán u HZS?

Graf . 2

Tento graf zobrazuje, že v průměru pracovníci HZS Jihomoravského kraje má za sebou určitou dobu praxe.

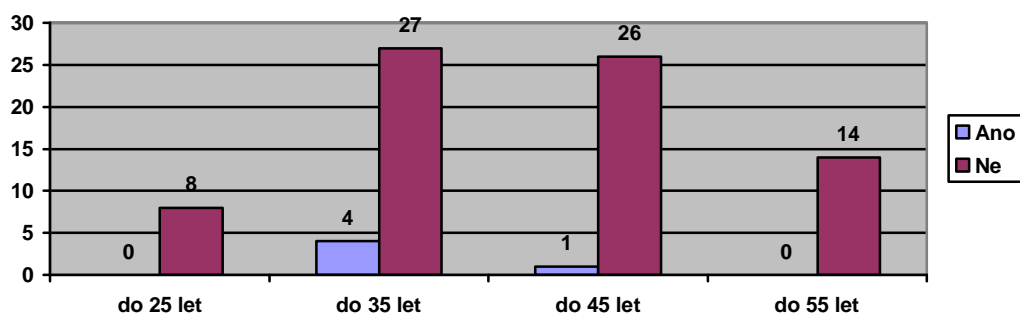
3. Jaké je vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

Graf . 3

Zjištěné ukazatele tohoto grafu vypovídají o skutečnosti, že s přibývajícím věkem pracovníků se zvyšuje úroveň jejich vzdělání.

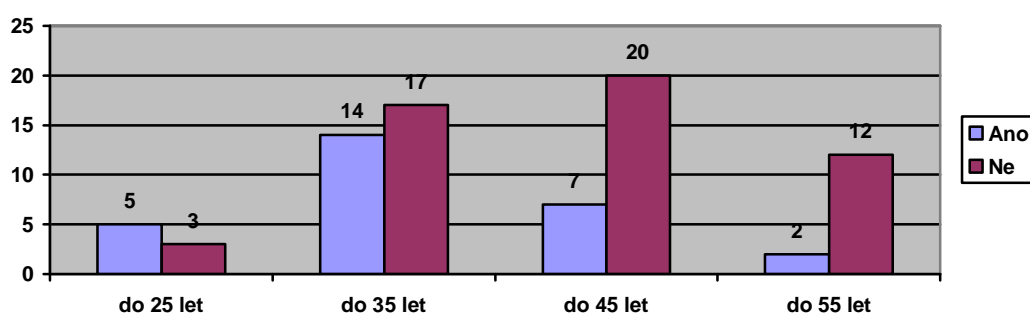
4. Studujete?

Graf . 4

Tento graf dokládá skutečnost o potřebu současných studujících píšoucíků HZS Jihomoravského kraje, kdy stárnoucí generace si zvyšuje vzdělání pro uplatnění kariérního postupu.

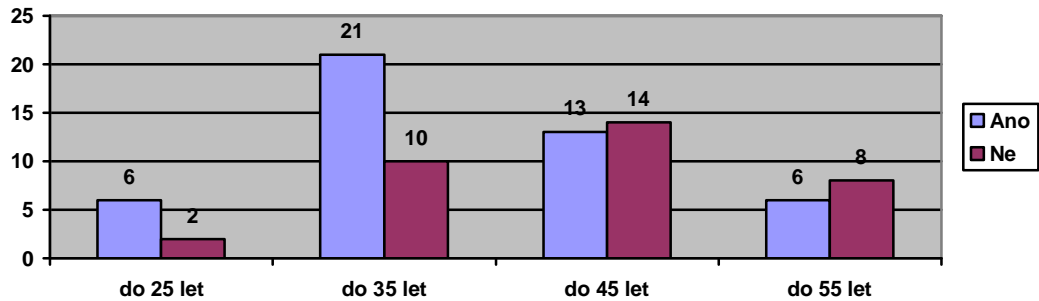
5. Zvažujete případné studium?

Graf . 5

V tomto grafu je znázorněný počet píšoucíků zvažujících případné zvýšení svého vzdělání pro dosažení vyšší odbornosti a možnosti kariérního postupu.

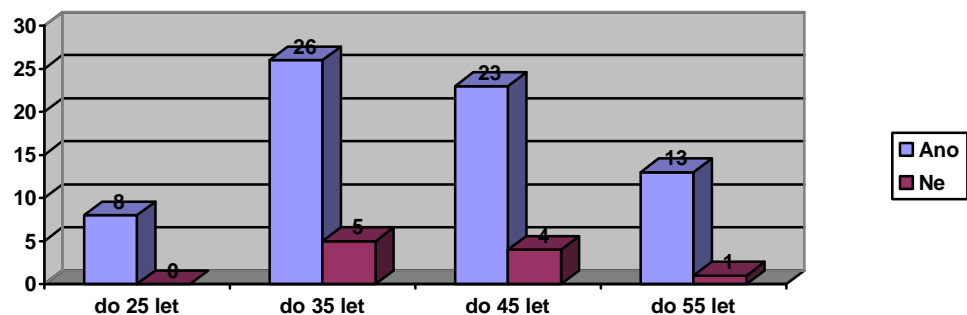
6. Jste lenem jednotky SDH?

Graf . 6

Dle grafu je zřejmé, že p íslu-níci HZS Jihomoravského kraje jsou zájmov zainteresoování v PO, kdy i ve svém volnu zasahují p i mimo ádných událostech v jednotkách SDH obcí.

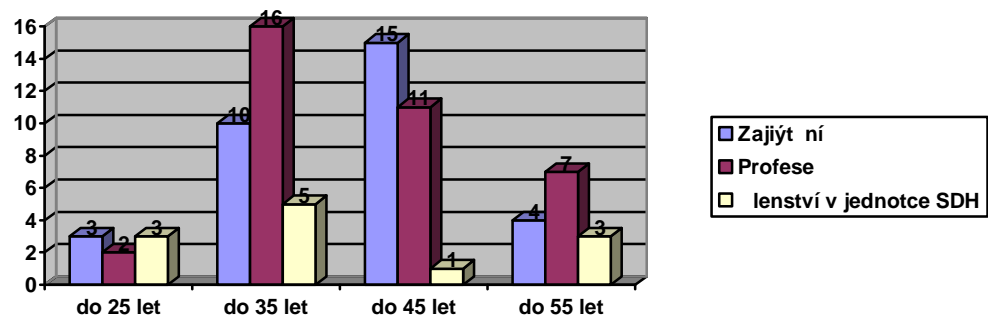
7. Jste spokojen se zastávaným slufebníím místem?

Graf . 7

Z tohoto grafu je zřejmá skute nost, že naprostá v t-ina p íslu-ník HZS Jihomoravského kraje je spokojena se zastávaným slufebníím místem.

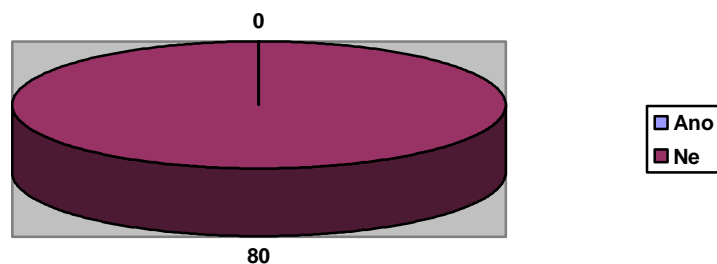
8. Co Vás přivedlo k profesi hasiče?

Graf . 8

Tento graf vypovídá o skutečnostech, které byly motivující pro nové uchazeče při vstupu do odborné příslušnosti HZS Jihomoravského kraje. Nejvíce zastoupenou motivací pro plnění poslání příslušníků HZS ČR je samotná profese hasiče.

9. Zúčastnil/a jste se manažerského vzdělávání?

Graf . 9

Tento graf jednoznačně vypovídá o skutečnosti, že v systému vzdělávání HZS Jihomoravského kraje se nikdo nezúčastnil manažerského vzdělávání.

Hypotéza . 1

Úroveň odborné způsobilosti u všech pracovníků HZS ČR je stejná, i když získávají odbornou způsobilost v různých resortních vzdělávacích zařízeních.

Analýzou dostupných materiálů jsem došel k závěru, že úroveň odborné způsobilosti je u všech pracovníků stejná na základě zjištění z učebních osnov, které jsou jednotné pro všechna vzdělávací zařízení v rámci ČR. Rozdílné je pouze technické vybavení jednotlivých vzdělávacích zařízení, kde součástí výuky je rovněž provádění praktického výcviku pro simulující reálné situace z činnosti hasičů.

Tato hypotéza byla potvrzena.

Hypotéza . 2

Manažerské vzdělávání není součástí vzdělávacího systému HZS ČR, stejně jako jiné organizace.

Analýzou zjištěných dat z výzkumného vzorku jednoznačně vyplývá, že v resortu HZS Jihomoravského kraje se žádný z dotazovaných nezúčastnil manažerského vzdělávání. Analýzou dokumentů upravujících vzdělávání u HZS ČR není dosud řešeno manažerské vzdělávání.

Tato hypotéza nebyla potvrzena.

4.2 Díl í záv r

Ve tvrté ásti mé diplomové práce jsem se zam íl na sb r dat a analýzu získaných údaj z ad p íslu-ník HZS Jihomoravského kraje, kte í poskytli pot ebné údaje ke zpracování úrovn kvalifikace a celkového sou asného stavu v oblasti zaji- ující specifické slufby svou inností.

Závěr

Hasičský záchranný sbor ČR propaguje nutnost nepřetržitého vzdělávání a sebevzdělávání a všeobecný princip celoživotního učení uplatňuje analogicky ve svém resortním vzdělávacím systému s cílem umožnit svým příslušníkům a zaměstnancům po celý profesní život nezbytné zdokonalování ve své odbornosti a získávání potřebných specializací.

Z hlediska naplnění cíle vzdělávání je důležité, aby vzdělávání nezprostředkovávalo pouze znalosti a dovednosti pro plnění úkolů v praxi, nýbrž aby bylo zaměřeno i na eticko-ideovou oblast a u příslušníků a zaměstnanců HZS ČR podporovalo identifikaci s hodnotami HZS ČR a rozvíjelo postoje důležité z hlediska výkonu služby.

Prezenční forma výuky zůstane i nadále stálejší, ale je nevyhnutelné se zabývat různými kombinacemi forem odborné přípravy, které budou zahrnovat samostatné studium, krátkodobá soustředění i konzultace. Vhodné je do vzdělávacího procesu zakomponovat elektronická média. Pro optimální organizaci vzdělávání v HZS ČR je důležité přítomnost úseku vzdělávání na intranetové stránce HZS ČR a pravidelná aktualizace informací z oblasti vzdělávání.

Resumé

Základním cílem této diplomové práce je představit a popsat současný systém vzdělávání u HZS ČR, který zajišťuje včasnou odvětví v PO.

Mění se podmínky v bezpečnostním prostředí musí být okamžitým impulsem pro bezpečnostní systém, který dynamicky reaguje na vznikající nové hrozby. Zavedená pravidla jsou nedílnou součástí tohoto plně fungujícího záchranného systému s prvky spolupráce a koordinace u všech složek zajišťující neustálou pohotovost pro případný zásah. Jednotky PO a HZS ČR tvoří dvě základní složky IZS poskytující odborné služby spoluobčanům, které jim poskytují zdraví, životy i majetek při mimořádných událostech. Pro úspěšné zvládnutí těchto úkolů jsou velice důležitými lidské zdroje, které musí mít odborné vzdělání, znalosti a praktické dovednosti pro fyzicky a psychicky náročnou profesi. Pro zajištění kvalitní přípravy záchranné profese je vybudován jednotný vzdělávací systém poskytující potřebné odborné znalosti ke každé záchranné specializaci. Součástí systému je síť vzdělávacích zařízení poskytující odpovídající úroveň kvalitní přípravenými týmy lektorů, instruktorů a učitelů.

Anotace

Význam vstupní přípravy pro výkon funkce hasiče v působnosti požární ochrany. Diplomová práce proezop kopíruje oblast požární ochrany a zaměřuje se na konceptní systém resortního vzdělávání v hasičském kolektivu. Cílem práce je popíblílení systému zajišťující potřebnou odbornou úroveň hasičů po dobu jejich profesní dráhy a zabezpečující jejich rozvoj v souladu s posláním sboru.

Klíčová slova

Vzdělávání, kolektivní a výcviková zařízení, vstupní příprava, odbornosti, normy znalostí, kvalifikační příprava, praktický výcvik, tělesná příprava, výkon služby, úkoly v požární ochraně, specializační kurz, taktická cvičení, doplňkový kurz, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, jednotky požární ochrany.

Annotation

The importance of preparation for the job of a fire-fighter in the sphere of fire protection. The diploma thesis traces thoroughly the area of fire protection and focuses on conceptual system of departmental education in fire schooling. The aim of the thesis is to explain the system providing the required level of fire-fighters during their professional career, and securing their skills development in accordance with the mission of the fire brigade.

Keywords

Education, schools and trainee centers, entrance preparation, areas of expertise, knowledge standards, qualifying preparation, practical training, physical preparation, service performance, fire protection directives, course of specialization, tactical exercises, supplementary course, integrated rescue system, emergency event, fire protection units.

Seznam použité literatury

1. Ústavní zákon . 1/1993 Sb., Ústava české republiky, ve znění pozdějších předpisů .
2. Ústavní zákon . 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů .
3. Ústavní zákon . 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění pozdějších předpisů .
4. Zákon . 128/2000 Sb., o krajích (Krajské úřady), ve znění pozdějších předpisů .
5. Zákon . 129/2000 Sb., o obcích (Obecní úřady), ve znění pozdějších předpisů .
6. Zákon . 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů .
7. Zákon . 237/2000 Sb., kterým se mění zákon . 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů .
8. Zákon . 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů .
9. Zákon . 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů .
10. Zákon . 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změnách některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů .
11. Zákon . 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů .
12. Zákon . 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů .
13. Vyhláška . 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).
14. Vyhláška . 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky . 226/2005 Sb.
15. Vyhláška . 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky . 429/2003 Sb.
16. Usnesení vlády . 1542/2005 Pravidla vzdávání zaměstnanců ve správních úřadech.
17. BENDA, J., DOHNAL, D. *Program redukce stresu*. Praha: MV-generální editelství HZS ČR, 2005. 75 s. ISBN 80-86640-41-8.

18. Kolektiv autor pod vedením MZV R, *Bezpečnostní strategie R 2011*. 1. vyd. Praha: MZV R, 2011. 21 s. ISBN 978-80-7441-005-5.
19. Kolektiv autor, *Bojový řád jednotek PO*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. 561 s. ISBN 978-80-7385-026-5.
20. Kolektiv autor, *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2010. 105 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
21. Kolektiv autor, *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích*. 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2008. 158 s. ISBN 978-80-86640-93-8.
22. Kolektiv autor, *Studijní texty ke slufební zkoušce*. 1. vyd. Praha: MV-G HZS R, 2008. 278 s.
23. LOŤÁK, J., ŤWÁB, S., *Posouzení řadatelů o práci hasičů: Sborník Požární ochrana. 1997*. Praha: VŤB-TU, 1997. 97 s.
24. HOSPODÁ ŤVÁ, I., *Kreativní management v praxi*. 1. vyd. Havlík v Brod: Grada, 2008. 123 s. ISBN 978-80-247-1737-1.
25. HORÁR, R. a kol., *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
26. MAZÁNKOVÁ, L. *Základy didaktiky*. Brno: Institut mezioborových studií, 2006. 35 s.
27. MŤHLPACHR, P. *Problémy současné společnosti*. Brno: Institut mezioborových studií, 2004. 82 s.
28. PROCHÁZKOVÁ, D., ŤHA, J. *Krizové řízení*. Praha: MV-G HZS R, 2004. 225 s., ISBN 80-86640-30-2.
29. ŤGUT, Z. *Firemní kultura a lidské zdroje*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 88 s. ISBN 80-7357-046-7.
30. ŤHO, A., ŤGUT, Z. *Základy teorie a praxe řízení*. Institut mezioborových studií, Brno: 2009, 167 s.
31. BENDA, J., *Průprava příslušníků Hasičského záchranného sboru ke zvládnutí krizových situací*. Bakalářská práce. Brno: IMS Brno 2010. 55 s.
32. 112 Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. . 3/2011. Praha: MV-generální editelství HZS R, 2011. Vychází měsíčně. ISSN: 1213-7057.
33. Pokyn generálního editelce HZS R . 42/2007, kterým se vydává Cvičební řád jednotek požární ochrany - požární výchova.

34. Pokyn generálního editela HZS ČR . 43/2007, kterým se vydává Cvi ební ád jednotek po flární ochrany - technický výcvik.
35. Pokyn generálního editela HZS ČR . 61/2007, kterým se m ní Pokyn generálního editela Hasi ského záchranného sboru R a nám stka ministra vnitra . 40/2001, kterým se vydává Bojový ád jednotek po flární ochrany, ve zn ní pozd j-ích p edpis .
36. Pokyn generálního editela HZS ČR . 44/2008, kterým se stanoví slofení a innost p edm tových skupin pro tvorbu a aktualizaci vzd lávacích program v systému vzd lávání p íslu-ník a ob anských zam stnanc HZS ČR.
37. Pokyn generálního editela HZS ČR . 58/2008, kterým se stanovují po fladavky na t lesnou zdatnost ob ana p í p íjímání do sluflebního pom ru p íslu-níka HZS ČR a na t lesnou zdatnost p íslu-níka HZS ČR pro výkon slufly na sluflebním míst , na které má být ustanoven a organizace zkou-ek t lesné zdatnosti a t lesné p ípravy.
38. Pokyn generálního editela HZS ČR .25/2009, kterým se stanoví ád výkonu slufly v jednotkách HZS podnik , SDH obcí a SDH podnik .
39. Pokyn generálního editela HZS ČR .50/2009, kterým se stanovují normy znalostí hasi .
40. Pokyn generálního editela HZS ČR . 40/2009, o personální evidenci v Hasi ském záchranném sboru eské republiky a zpracovávání osobních údaj , které s nimi souvisejí.
41. Pokyn generálního editela HZS ČR . 9/2010, kterým se stanoví podmínky pro výkon speciálních inností u HZS ČR.
42. Pokyn generálního editela HZS ČR . 11/2010, kterým se upravuje organizace vzd lávání ve vzd lávacích za ízeních MV-generálního editelství HZS ČR, ve St ední odborné kole po flární ochrany a Vy-í odborné kole po flární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchranném útvaru HZS ČR.
43. Pokyn generálního editela HZS ČR . 23/2010, k odborné zp sobilosti p íslu-ník Hasi ském záchranném sboru eské republiky.
44. Pokyn generálního editela HZS ČR . 29/2011, kterým se stanovují odbornosti v Hasi ském záchranném sboru eské republiky.
45. Vstupní p íprava p íslu-ník HZS ČR (VPP-MS), j. MV-70558-1/PO-2009 (ú innost od 1. listopadu 2009).

Internetové zdroje

46. <http://www.hzscr.cz/>
47. <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky>
48. http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/IZS_a_KR.pdf
49. http://www.oupobm.cz/vyuka/pripravaSLZK/sluzebni_pomer.pdf
50. <http://www.fbi.vsb.cz/cs/okruhy/studium-a-vyuka/>
51. <http://www.firebrno.cz/cinnost-hasicskeho-zachranneho-sboru-jmk-kraje>

Seznam symbolů a zkratk

apod.	-	a podobn
atd.	-	a tak dále
R	-	eská republika
BS	-	Bezpečnostní systém
EU	-	Evropská unie
GPS	-	satelitní navigační systém
G	-	generální editelství
HP	-	havarijní plán
HZS	-	Hasičský záchranný sbor
IZS	-	Integrovaný záchranný systém
JmK	-	Jihomoravský kraj
JPO	-	jednotky poříární ochrany
MO	-	Ministerstvo obrany
MV	-	Ministerstvo vnitra
MZV	-	Ministerstvo zahraničních v cí
nap .	-	například
obr.	-	obrázek
OPIS	-	operační a informační st edisko
PO	-	poříární ochrana
pop .	-	pop ípad
SDH	-	Sbor dobrovolných hasi
SOTM	-	st ední odborná -kola
tzn.	-	to znamená
VOTM	-	vyří odborná -kola
VPP	-	Vstupní p íprav p íslu-ník

Seznam příloh

Příloha . 1

Dotazník pro příslušníky HZS JmK.

Příloha . 2

Seznam zkratk odborných, specializačních a doplňkových kurzů .

Příloha . 1

Dotazník pro příslušníky HZS JmK

Kolegyně, kolegové

Pro moji diplomovou práci jsem sestavil krátký dotazník a poprosím Vás o jeho vyplnění.

Dotazník je zaměřený k Vaší profesi a nezabere Vám více než 10 minut.

Prosím o pravdivé vyplnění tohoto anonymního dotazníku.

Legenda: Vaše odpovědi z více možností zakroužkujte.

-
1. Pohlaví žena muž
2. Věk: do 25 do 35 do 45 do 55 více
3. Jaké máte koníčky?
4. Co Vás přivedlo k profesi hasiče?
5. Jste členem jednotky SDH? ano ne
6. Jak dlouho jste zaměstnán u sboru?
7. Vaše pracovní doba je: rovnoměrně rozvržená (8 h)
nerovnoměrně rozvržená (12h) (24 h)
8. Kolik máte vaší stanice výjezdů za minulý rok:
do 200 do 300 do 400 nad 400
9. Jste spokojen se zastávaným služební místem? ano ne
10. Splňujete požadovaný stupeň vzdělání na zastávané služební místo? ano
ne
11. Jaké je vaše nejvyšší ukončené vzdělání: střední vyučení středně-kolské
s maturitou
vyšší odborné vysoko-kolské jiné:
12. Studujete ano ne
13. Zvažujete případné studium ano ne
14. Zúčastnil/a jste se manažerského vzdělávání?
15. Vaše platné kurzy (uvádíte zkratky dle přílohy)
- Specializace:
- Doplňkové:
- Děkujeme Vám za čas, který jste vyplněním vnovali. Josef Benda

Příloha .2

Příloha k otázce .14	
SPECIALIZAČNÍ kurzy	ZKRATKY
VPP- Modul I	VPP-I
VPP- Modul II	VPP-II
VPP-Modul III IZS	VPP-III-IZS
VPP-Modul IV IZS	VPP-IV-IZS
VPP-Modul III O	VPP-III-O
VPP-Modul IV O	VPP-IV-O
VPP-Modul III PRE	VPP-III-PRE
VPP-Modul IV PRE	VPP-IV-PRE
VPP-Modul III OOB a K	VPP-III-OOaK
VPP-Modul IV OOB a K	VPP-IV-OOaK
VPP-Modul III ADMIN	VPP-III-ADMIN
VPP-Modul IV ADMIN	VPP-IV-ADMIN
VPP-Modul III KIS	VPP-III-KIS
VPP-Modul IV KIS	VPP-IV-KIS
Nástupní odborný výcvik	NOV
Spojení	SP
Komunikační a informační systémy	KIS
Strojník	ST
Chemická služba	CHS
Spojová služba	SPS
Strojní služba	SS
Technická služba	TS
Taktické řízení	T
Operační řízení I	O I
Operační řízení II	O II
Strategické řízení	S
Takticko-strat. řízení	TS
editel	ED
Aplikace p etlakové ventilace	PV
Obsluha p enosných motorových pil	MP
Instruktor obsluh mot.pil	IMP
V dce malého plavidla	VMP
Nebezpečné látky	NL
Detekce, monitorování a odběr vzorků nebezpečných látek	DNL
Vyprosování zraněných osob z havar. vozidel	VZOHV

Rozhodí soutěží ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel	RVZOHV
Manipulace se zvířaty p i MU	MAN
Kyslíkové dýchací přístroje	KDP
Dekontaminace hasiči	DEK
Kurz radiální ochrany	RAD
Kurz potápění I.stupně	POT I
Kurz potápění II. stupně	POT II
Kurz potápění III. stupně	POT III
Instruktor potápění	IPOT
Práce v divoké vodě	PDV
Potápění s dých. směsí NITROX	NITROX
Obsluhy aut. vysokozdvíhacích plošek	OB PLO
Kurz jeřábčíka a vazačů HZS R	JaV
Instruktor obsluhy CCS-COBRA	COBRA
Rozhodí instruktor v poří. sportu	RIPS
Základní odborná příprava hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou	ZOP-LEZ
Pravidelná odborná příprava hasičů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou	POP-LEZ
Základní odborná příprava hasičů-instruktorů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou	ZOP-IN-LEZ
Pravidelná odborná příprava hasičů-instruktorů se specializací pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou	POP-IN-LEZ
Odborná příprava hasičů-instruktorů vzdávacích za řízení MV-generálního ředitelství HZS R pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou	OP-INVZ.LEZ
Kurz posttraumatické intervence	PIP
Psychologické aspekty řízení lidských zdrojů	PA LZ
Obsluha programového balíku SEOD	SEOD
DOPL KOVÉ kurzy	
DK1-Kontrolníinnost	DK-K
DK2-Stravební prevence	DK-SP
DK3-Vyšetřování požárů	DK-VP
DK4-Preventivní výchovnáinnost	DK-PV
DK5-Krizové řízení a ochrana obyvatel	DK-K aOO
Dokumentace při vyšetřování požárů	DOK-VYP
JINÉ kurzy	
Speciální jazyková příprava 112	JP OP 112